

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการ
ตนเองของเด็กปฐมวัย

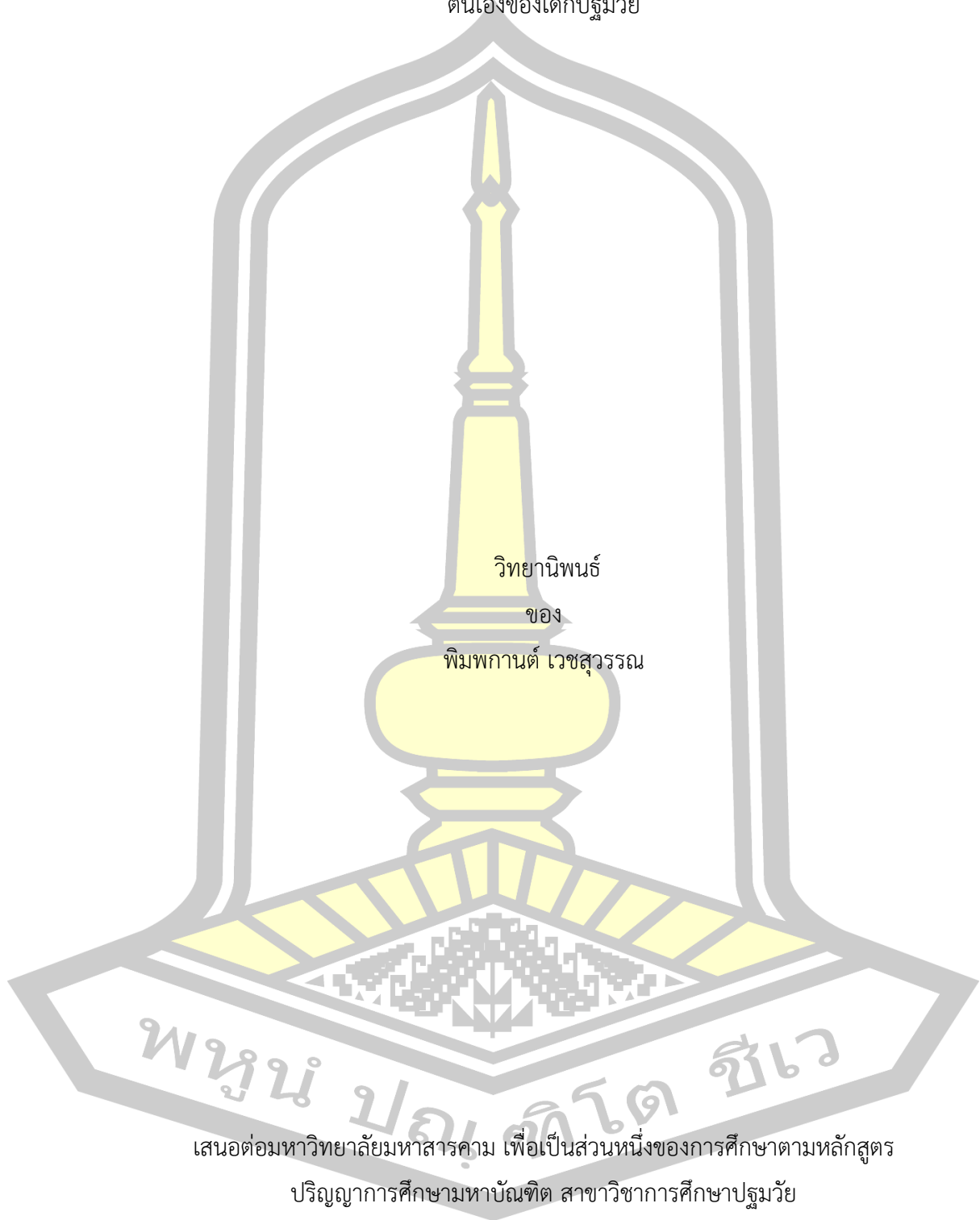
วิทยานิพนธ์
ของ
พิมพ์กานต์ เวชสุวรรณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

มกราคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการ
ตนเองของเด็กปฐมวัย

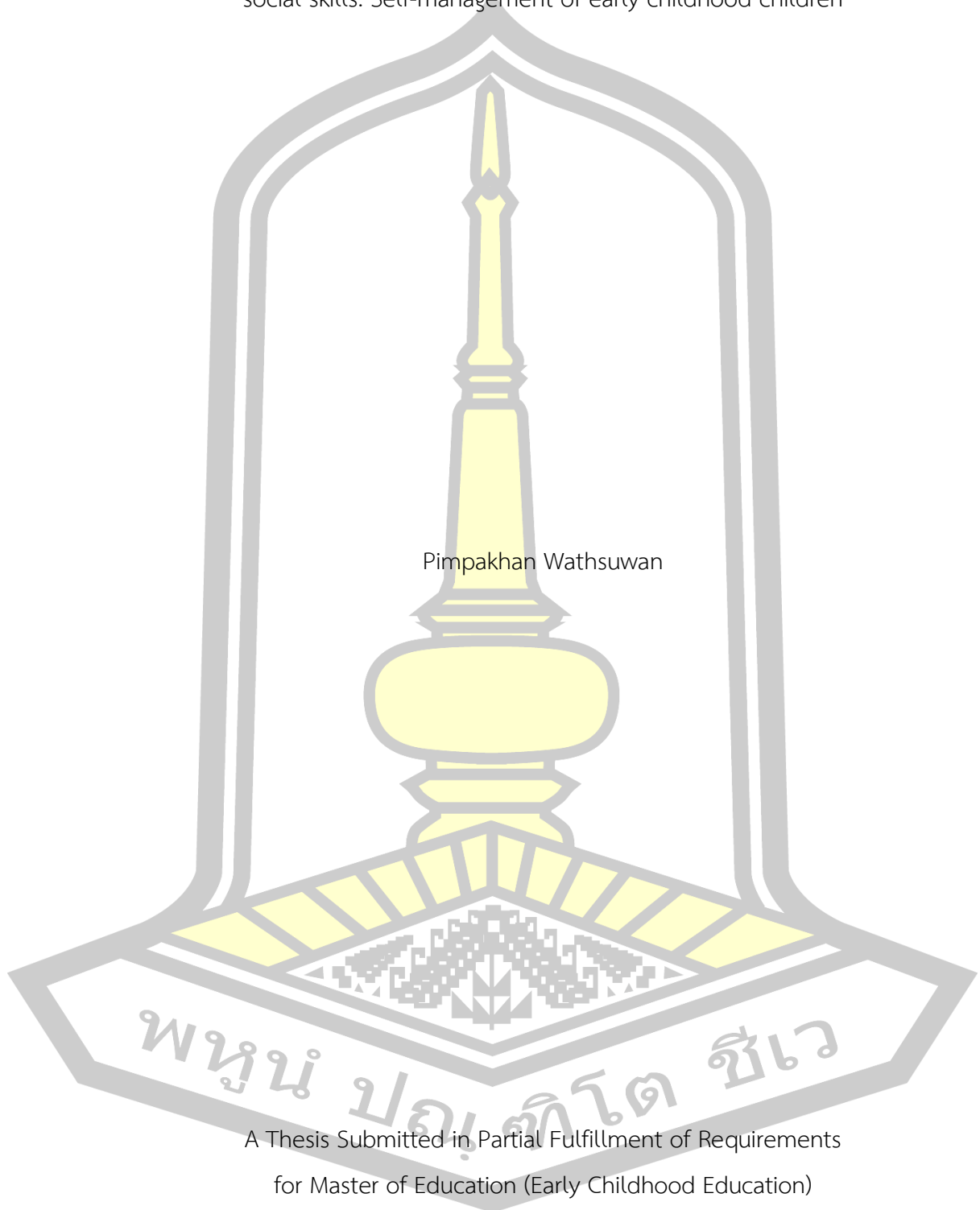

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

มกราคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Organizing learning experiences according to the forest school concept to develop social skills. Self-management of early childhood children

Pimpakhan Wathsuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Early Childhood Education)

January 2025

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวพิมพ์กานต์ เวชสุวรรณ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. เยาวนุช ทานาม)

กรรมการ

(รศ. ดร. ประสาท เนืองเฉลิม)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. ทศนีย์ นาคคุณทรง)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแหง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย		
ผู้วิจัย	พิมพ์กานต์ เวชสุวรรณ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เยาวนุช ทานาม		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2568

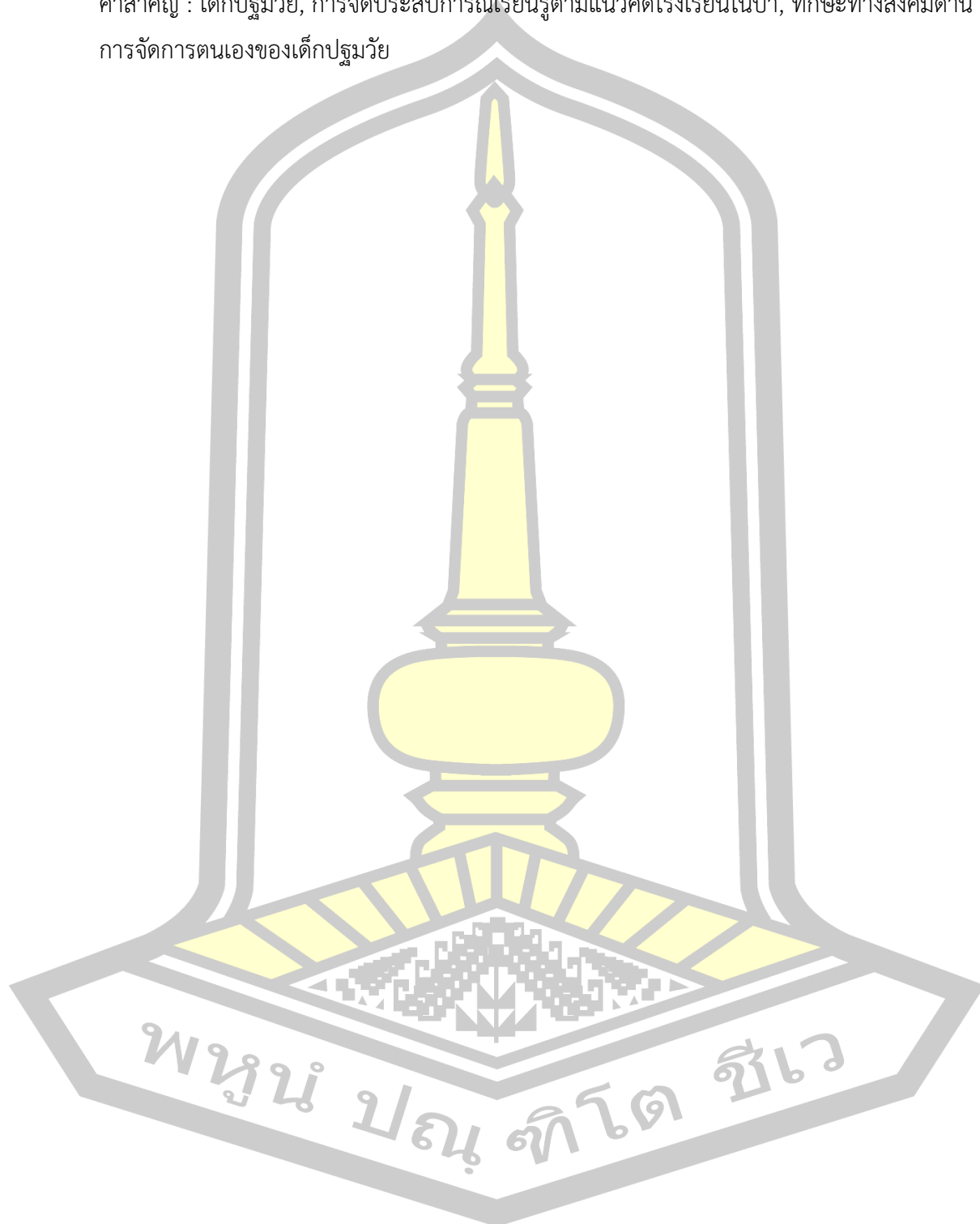
บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็น เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-6 ปี จำนวน 10 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนบ้านหนองขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขตที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า 2) แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย และ 3) แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละและค่าเฉลี่ย ซึ่งทำการวิจัย จำนวน 2 วงจรปฏิบัติการ และมีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมเฉลี่ยเท่ากับ 60.90 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.38 มีเด็กปฐมวัยผ่านเกณฑ์จำนวน 3 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 7 คน

2. วงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 โดยจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมเฉลี่ยเท่ากับ 82.40 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.29 มีเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 10 คน ผ่านเกณฑ์ทุกคน

คำสำคัญ : เด็กปฐมวัย, การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า, ทักษะทางสังคมด้าน
การจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

TITLE	Organizing learning experiences according to the forest school concept to develop social skills. Self-management of early childhood children		
AUTHOR	Pimpakhan Wathsuwan		
ADVISORS	Assistant Professor Yaowanuch Thanam , Ed.D		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Early Childhood Education
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2025

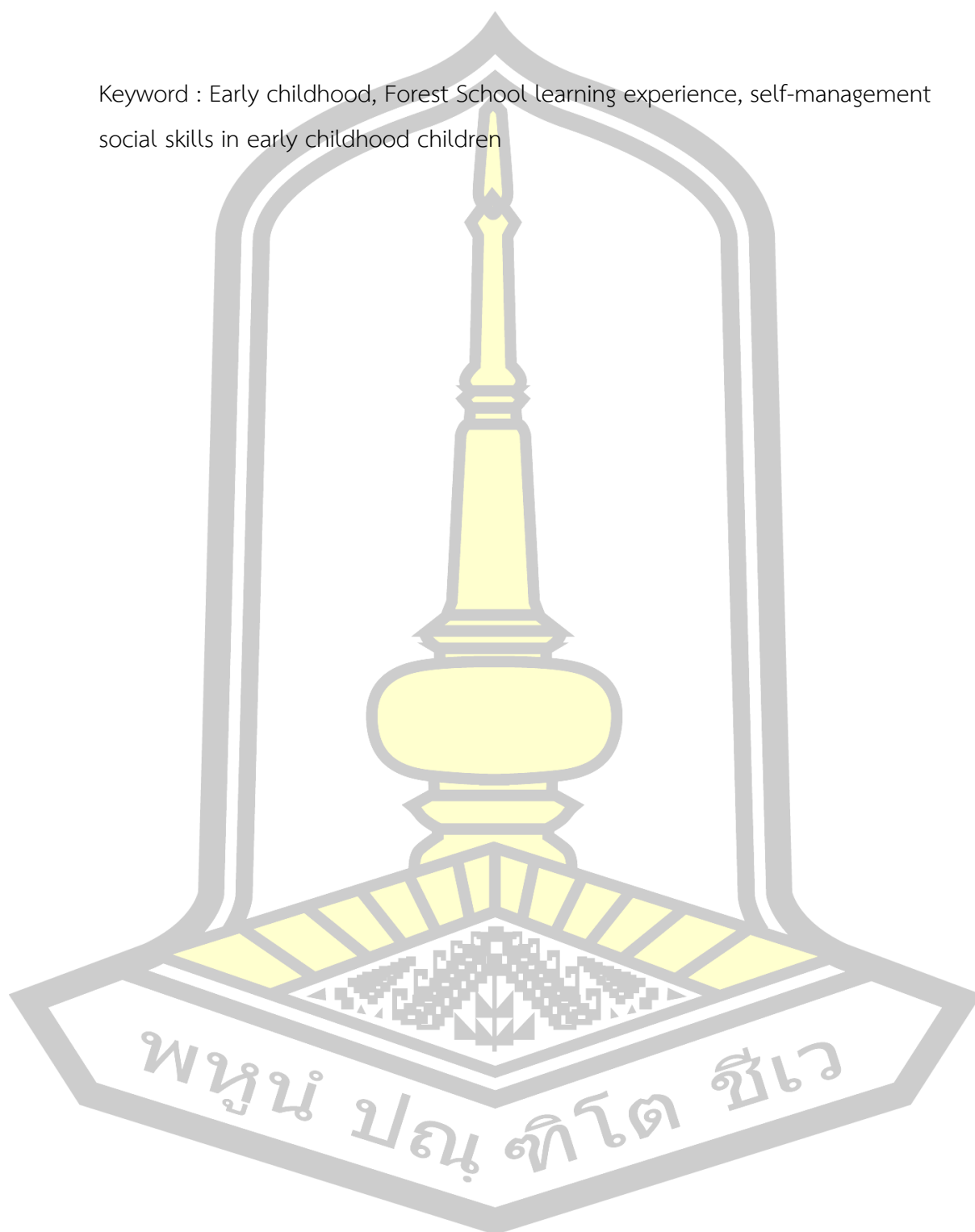
ABSTRACT

The objective of this research was to develop social self-management skills in early childhood children using the Forest School learning experience concept. This study employed The target group consisted of 10 early childhood children aged 4-6 years from Ban Nong Khon School, under the Office of Amnat Charoen Primary Educational Service Area, during the first semester of the 2567 academic year. The research instruments included: a learning experience plan based on the Forest School concept, an observation form for assessing the social self-management skills of early childhood children, and a behavior recording form for social self-management skills. Data were analyzed using percentages and means, and the research was conducted over two action research cycles.

Cycle 1, the children's average social skill score was 60.90 out of 108, representing 56.38%, with 3 children meeting the criteria and 7 children not meeting the requirements.

Cycle 2, activities were improved and refined, focusing on increasing children's participation in activities. the results showed that the children's average social skill score increased to 82.40 out of 108, or 76.29%, with all 10 children. Everyone passed the criteria.

Keyword : Early childhood, Forest School learning experience, self-management
social skills in early childhood children

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวนุช ทานาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์ นาคคุณทรง ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรา ชนะกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกช ทองเอี่ยม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีกัญณ์สสร รังษีบรรกุล อาจารย์ ดร.วริย์นันท์ สิริกรกาญจนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุดาเรศ ศิริสิทธิ์ธนาภาค และนางสาวฐิตินันท์ อีระเวชเจริญชัย ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยอันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู และเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท รุ่นที่ 3 ที่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ของผู้วิจัย พี่ชาย ที่เป็นกำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนผู้วิจัยในทุกด้าน ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้

พิมพ์กานต์ เวชสุวรรณ

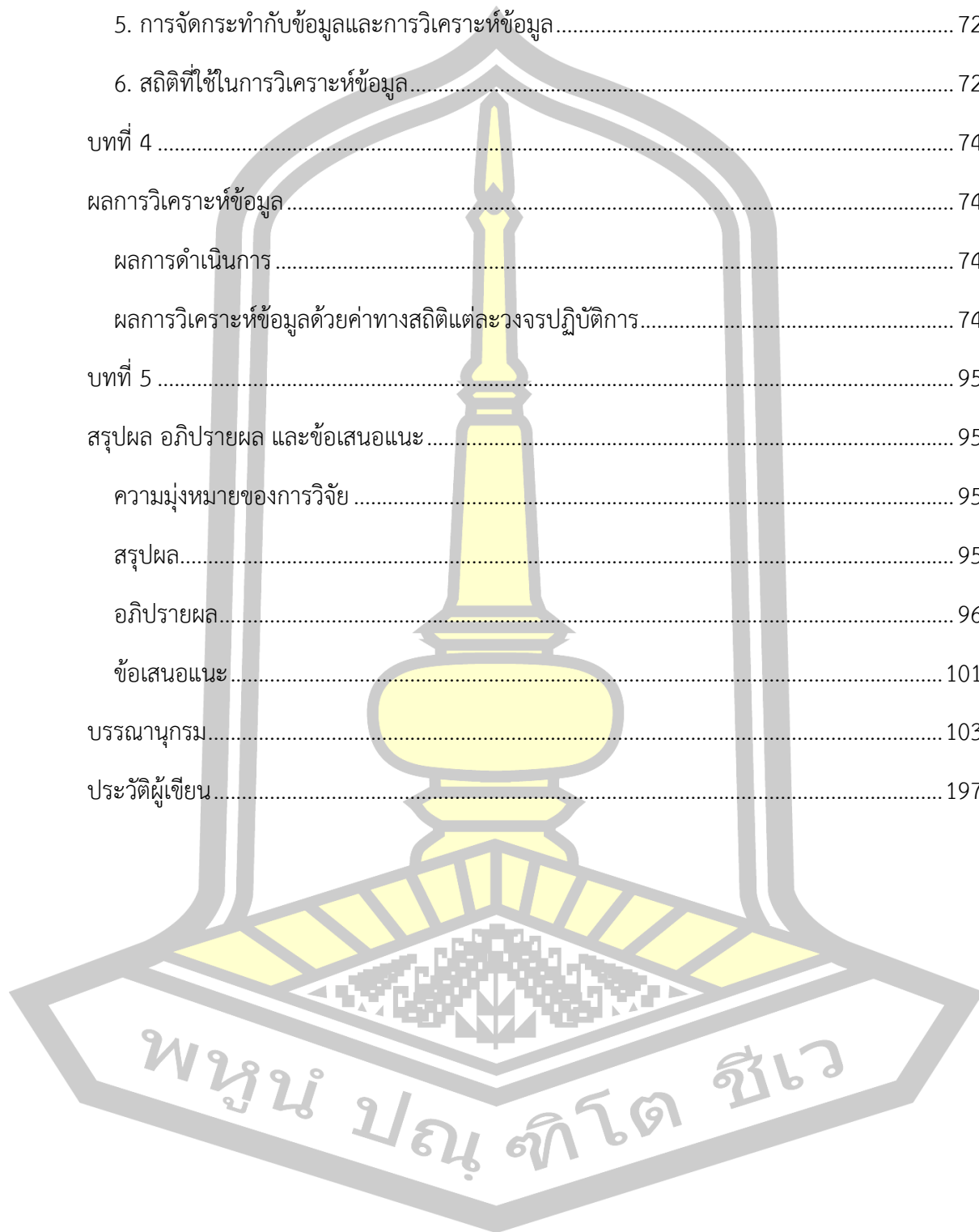
พูน ปณ ทัโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ช
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ระยะเวลาในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	9
บทที่ 2.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า.....	11
1.1 ความหมายของโรงเรียนป่าไม้.....	11
1.2 ประวัติความเป็นมาแนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า.....	12

1.3	หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในป่า.....	16
1.4	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าสำหรับเด็กปฐมวัย.....	18
1.5	หลักการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า.....	20
1.6	กระบวนการเรียนรู้ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า.....	20
1.7	บริบททั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองขอน.....	23
2.	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	26
2.1	ความหมายของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	26
2.2	ความสำคัญของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	29
2.3	ลักษณะความต้องการทางสังคมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย.....	30
2.4	องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	31
2.5	กระบวนการเสริมสร้างทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	34
2.6	ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	37
2.7	การประยุกต์แนวคิดทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองสู่การปฏิบัติของเด็กปฐมวัย.....	42
2.8	การวัดและประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	47
3.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
	งานวิจัยในประเทศ.....	52
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	58
บทที่ 3	.....	61
วิธีดำเนินการวิจัย	.....	61
1.	กลุ่มเป้าหมาย.....	61
2.	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
3.	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71

4. วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
5. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
บทที่ 4	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการดำเนินการ.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติแต่ละวงจรปฏิบัติการ.....	74
บทที่ 5	95
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	95
สรุปผล.....	95
อภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	101
บรรณานุกรม.....	103
ประวัติผู้เขียน.....	197

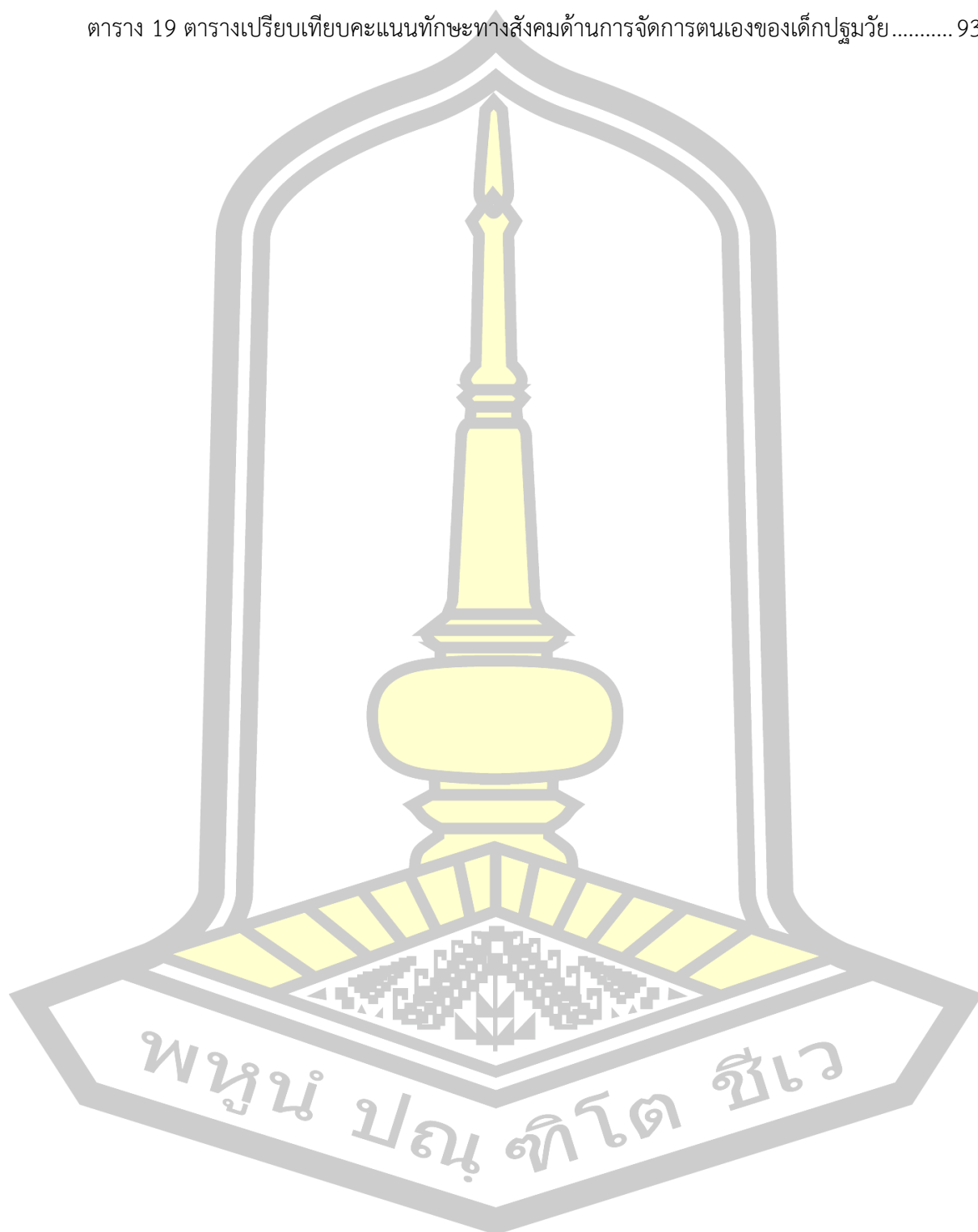

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	9
ตาราง 2 การสังเคราะห์แนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า.....	25
ตาราง 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง.....	46
ตาราง 4 แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า.....	62
ตาราง 5 แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	62
ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า.....	68
ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า (ต่อ)	69
ตาราง 8 แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย.....	70
ตาราง 9 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วงจรปฏิบัติการที่ 1.....	77
ตาราง 10 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วงจรปฏิบัติการที่ 1 (ต่อ)	78
ตาราง 11 คะแนนแต่ละด้านของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยของ กลุ่มเป้าหมายรายบุคคลในวงจรปฏิบัติการที่ 1.....	79
ตาราง 12 คะแนนรวมแต่ละด้านในรายกิจกรรมของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็ก ปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายในวงจรปฏิบัติการที่ 1.....	80
ตาราง 13 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในวงจรปฏิบัติการที่ 1.....	83
ตาราง 14 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วงจรปฏิบัติการที่ 2.....	86
ตาราง 15 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วงจรปฏิบัติการที่ 2 (ต่อ)	87
ตาราง 16 คะแนนแต่ละด้านของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยของ กลุ่มเป้าหมายรายบุคคลในวงจรปฏิบัติการที่ 2.....	88
ตาราง 17 คะแนนรวมแต่ละด้านในรายกิจกรรมของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็ก ปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย ในวงจรปฏิบัติการที่ 2.....	89

ตาราง 18 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในวงจรปฏิบัติการที่ 2..... 92

ตาราง 19 ตารางเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย..... 93

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมาย วงจรปฏิบัติการที่ 1 กิจกรรมลูกเสือน้อย	81
ภาพประกอบ 2 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติกิจกรรม วงจรปฏิบัติการที่ 1 กิจกรรมลูกเสือน้อย	82
ภาพประกอบ 3 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการกำกับ ตนเองวงจรปฏิบัติการที่ 1 กิจกรรมลูกเสือน้อย	83
ภาพประกอบ 4 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมาย ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 กิจกรรมตามหาไข่มดแดง	90
ภาพประกอบ 5 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติกิจกรรม วงจรปฏิบัติการที่ 2 กิจกรรมตามหาไข่มดแดง	91
ภาพประกอบ 6 ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการกำกับตนเอง ในวงจร ปฏิบัติการที่ 2 กิจกรรมตามหาไข่มดแดง	91

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาวะปัจจุบันที่โลกได้พัฒนาก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีผลกระทบจากการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศอันแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคล ชุมชน หน่วยเศรษฐกิจและรัฐบาลทั่วทั้งโลกหรือที่เรียกว่ากระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อโลกในหลายแง่มุมรวมถึงเด็กปฐมวัยท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (Early Childhood in Globalization) ซึ่งวิธีการที่พ่อแม่ผู้ปกครองตอบสนองต่อเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กส่วนใหญ่ตกเป็นเหยื่อของสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่สื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กแต่ยังมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพเด็กค่อนข้างน้อยสื่อทางสังคมในปัจจุบันมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนแต่การเผยแพร่สื่อต่างๆ ยังไม่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรมสะท้อนได้จากรายการโทรทัศน์ที่มีภาพของความรุนแรง ภาพที่ตอกย้ำการสร้างเจตคติเชิงลบต่อผู้อื่น ภาษาก้าวร้าว ความไม่เหมาะสมทางเพศ เน้นการต่อสู้ใช้ความรุนแรง ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและอาจส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยได้ในอนาคต (วรรณานันตาเขียน, กุลภัทสรณ์ ตั้งศิริวัฒนากุล, สุกัลยา สุขเมธ, 2560, น. 76)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กแรกเกิด - 6 ปี เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมและพัฒนาในขั้นต่อไป โดยเฉพาะในช่วงปลายวัยเด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวได้มากขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555, น. 115) ยุทธศาสตร์ของประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2569) โดยมีเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย คือ การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศโดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่ แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่นให้มีทักษะการเรียนรู้ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ได้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึงโดยปฏิรูประบบการบริหารจัดการทางการศึกษา ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษาพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ

และปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, น. 15 -19) เป้าหมายของการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย คือ การช่วยให้เด็กมีอิสระที่ได้พึ่งพาตนเองได้เพราะการศึกษาทำให้คนตระหนักรู้และเข้าใจถึงการดำรงชีพตน ดูแลตน สร้างตน และสังคมในแต่ละวัยให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

สำหรับการศึกษาปฐมวัยมีจุดประสงค์เพื่อจัดการศึกษาเป็นบริการดูแลและเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการและให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการปรับตัวเข้ากับสังคมเพื่อทักษะทางปัญญา การศึกษาปฐมวัยเน้นการดูแลเป็นพันธกิจหลักของวิชาชีพปฐมวัยและเป็นมิติทางการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะเด็กปฐมวัยเป็นผู้ที่ยังเยาว์ต้องการความช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้แต่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วงปีของอายุมีความแตกต่างกันมากเพราะเป็นช่วงของการเจริญเติบโตและพัฒนาการทำให้ระดับของการดูแลและการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันมาก เมื่อเข้าสู่วัยอนุบาลและเข้าสถานศึกษาหรือโรงเรียนอนุบาลการจัดการศึกษาปฐมวัยจะเน้นมิติของการศึกษาสำหรับเด็กมากขึ้น เพราะเด็ก 3 - 6 ขวบ มีการพัฒนาและการเรียนรู้จึงเน้นไปที่การให้การศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545, น. 6) และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยหรือการจัดการในโรงเรียนอนุบาลมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเสมอมา มีการค้นหาคำการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดได้ข้อค้นพบเด็กปฐมวัยมีศักยภาพและพลังในการเรียนรู้อย่างยิ่ง การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยที่หลากหลาย เพื่อการเพิ่มพูนคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้เต็มตามศักยภาพของเด็กปฐมวัยแต่ละคน นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยจะให้ข้อมูลด้านแนวคิดและหลักการที่เป็นจุดเน้นในการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่มีกำหนดแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมที่ตายตัวหรือเฉพาะเจาะจงผู้ที่นำนวัตกรรมใดๆ ไปจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยจะต้องมีความเชื่อมีความรู้และความเข้าใจในการนำหลักการและแนวทางในนวัตกรรมนั้นมาสู่การปฏิบัติการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2551, น. 29)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมให้เกิดขึ้นในเด็กปฐมวัยนับเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญของประสบการณ์ที่เด็กควรจะได้รับโดยตรงเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมถ้าเด็กได้เห็นมากได้ฟังมากหรือช่วยให้เข้าใจความหมายมากจะทำให้เด็กอยากเห็น อยากฟัง อยากรู้มากขึ้นทำให้เด็กได้รับประสบการณ์มากขึ้นและเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น (เบญจา แสงมล, 2545, น. 21) ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยควรจะต้องให้เด็กได้

รู้จักการวางแผนเพราะการวางแผนเป็นการส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การทำงานรู้จักกำหนดเป้าหมายที่คาดหวังและรู้จักวางแผนปฏิบัติกิจกรรมสิ่งที่ตนเองสนใจร่วมกับเพื่อนและครูอาจกล่าวได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ในการวางแผนและวางแผนที่จะเรียนรู้ (Learning to Plan and Planning to Learn) (Brews, 1999, Online) นอกจากนั้น การวางแผนจะส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมควบคู่กับการพัฒนาทักษะทางภาษาเพราะเด็กใช้ภาษาช่วยในการคิดวางแผนหรือขั้นตอนที่จะแก้ปัญหา (สุรางค์ โควตระกูล, 2556, น. 63 อ้างอิง จาก Lev Semanovick Vygotsky, 1886 - 1934) ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเด็กได้เรียนรู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง และจะทำอย่างไรโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์บทบาทหน้าที่และวิธีการที่จะทำงานร่วมกันให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (เบญญา แสงมะลิ, 2545, น. 19) ดังนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เนื่องจากการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มการมีปฏิสัมพันธ์การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ชุมชนรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้อีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ที่เกิดการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าจึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตรเพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, น. 34 ได้กล่าวถึง ทักษะทางสังคมว่าเป็นการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตัวเองและผู้อื่นตลอดจนรู้จักการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทำให้ได้อยู่ร่วมกับสังคมทักษะทางสังคมเป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันโดยการมีปฏิสัมพันธ์นี้ต้องอาศัยการปรับตัวด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้พบและได้เห็นดังนั้นเด็กต้องได้รับการฝึกเพื่อให้มีศาสตร์และศิลป์ทางสังคมถ้าเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากการมีสังคมของเด็กจะมีมากขึ้นด้วย

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเป็นทางเลือกในการจัดการเรียนรู้ในป่ากว้างสำหรับทุกวัยซึ่งในปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการเรียนและการพัฒนาแบบองค์รวมของเด็กๆ นอกเหนือจากการเรียนเพื่อคะแนนหรือการเรียนกวดวิชา โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองชนชั้นกลางและชนชั้นกลางกลุ่มที่มีรายได้ระดับสูง ความนิยมในการศึกษาทางเลือกส่วนหนึ่งเกิดจากการศึกษาที่ดีที่สุดในโลกของประเทศฟินแลนด์ที่

เด็กๆ ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการเล่นแต่ยังคงทำคะแนนสอบในโครงการประเมินผลเด็กปฐมวัยระดับนานาชาติ (The Programme for International Student Assessment:PISA) ได้ดีมากเป็นลำดับต้นๆ ของโลก (Anderson & Wang, 2016, น. 65) นอกจากนี้ประเทศฟินแลนด์เริ่มหันมาใช้รูปแบบการเรียนที่เน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเน้นการทำงานเป็นกลุ่มและการลงมือปฏิบัติจริง หรือที่เรียกว่า “Phenomenon-Based Learning” (PBL) (BBC, 2017) สอดคล้องกับการศึกษาแบบองค์รวมจึงเน้นให้มนุษย์พัฒนาจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของตนเองกับระบบของโลกภายนอก และพัฒนาบุคคลในเชิงกายภาพ ปรัชญา อารมณ์ และสังคม โดยมีปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการด้วยกัน (Ron Miller, 2000) ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากภายในบุคคลอันได้แก่ การศึกษาที่จะทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของบุคคลและโลกได้นั้น ต้องเริ่มจากภายในตัวบุคคลอันได้แก่ อารมณ์ ความรู้สึก อันเป็นพลวัตที่เกิดขึ้นภายในอย่างแตกต่างกันตามประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกของแต่ละบุคคล และเชื่อมโยงต่อสิ่งใกล้ตัว เช่น เพื่อน ครู 2) ครูที่มีความเคารพต่อผู้เรียนอย่างมีใจที่เปิดกว้างและมีความรัก เพื่อให้เด็กแต่ละคนสามารถเติบโตตามวาระที่เป็นอยู่ได้ ครูในระบบของการศึกษาแบบองค์รวมนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แต่เป็นผู้ที่สามารถรับรู้ได้ถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้เรียนแนวความคิดด้านการศึกษาแบบองค์รวมจึงเน้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กปฐมวัยและไม่เน้นไปที่หลักสูตรการเรียนการสอน แต่ในขณะเดียวกันครูจึงต้องเป็นผู้ที่รู้จักตนเองและสามารถสอนเรื่องต่างๆ ผ่านการกระทำที่ปรากฏต่อเด็กปฐมวัย

ประเทศไทยมีโรงเรียนที่จัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่าโดยมีโรงเรียนรุ่งอรุณเป็นต้นแบบซึ่งมีหลักการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใส่ใจและเข้าใจธรรมชาติ โดยในขณะเดียวกันก็พัฒนาเด็กปฐมวัยจากภายในและการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ และสำรวจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติในแต่ละฤดู กิจกรรมของโรงเรียนในป่าจะเปลี่ยนไปตามรูปแบบและวัตถุประสงค์ของการเรียนในครั้งนั้นๆ โดยกิจกรรมต่างๆ จะบูรณาการเข้าด้วยกันผ่านหลักการที่สำคัญที่มี 6 ประการ (Institute for Outdoor Learning, 2012) ดังต่อไปนี้ 1) จัดการศึกษาระยะยาวในป่าหรือในพื้นที่ธรรมชาติและให้ผู้เรียนเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอหลักสำคัญของการจัดกิจกรรมจะเน้นการวางแผน การปรับตัว การสังเกต และการทบทวน 2) กิจกรรมส่วนใหญ่เน้นพัฒนาและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ 3) จัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมปลูกฝังความอดทน มุมานะ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ความมั่นใจในตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และมีความคิดสร้างสรรค์ 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองรับความเสี่ยงในการทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่

เหมาะกับทักษะความพร้อมของผู้เรียน และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ 5) ดำเนินการโดยครู หรือผู้นำกิจกรรม ผู้ผ่านการอบรมพัฒนาทักษะจากศูนย์โรงเรียนในป่า (Forest school) ที่ได้รับการ ยอมรับเท่านั้น และต้องได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอยู่เสมอ 6) จัดกิจกรรมโดยเน้น การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการพัฒนา ซึ่งหลักการจัด การศึกษาแบบโรงเรียนในป่าทั้ง 6 ประการจะเห็นได้ว่าล้วนมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางทั้งสิ้นดังจะเห็นได้จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 โรงเรียนบ้านหนองขอน พบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมค่อนข้างน้อยเนื่องจากการจัดการเรียน การสอนแบบคละชั้นในห้องเรียนเดียวกันคือเด็กเด็กปฐมวัยอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 ปี จำนวน 5 คน และเด็กปฐมวัยอนุบาลปีที่ 3 อายุ 6 ปี จำนวน 5 คน ซึ่งเด็กปฐมวัยแต่ละคนเรียนรู้ทักษะทางสังคม มาจากครอบครัวซึ่งมีพื้นฐานทางสังคมที่ไม่เหมือนกันบางครอบครัวได้วางพื้นฐานด้านความมีวินัย และความรับผิดชอบมาเป็นอย่างดีแต่หลายครอบครัวไม่ได้เน้นการปลูกฝังทักษะทางสังคมให้กับ ลูกหลานอย่างจริงจัง และจากการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยชั้น อนุบาลปีที่ 2-3 ของครูประจำชั้นได้รายงานพฤติกรรมและการประเมินพัฒนาการของเด็กให้ ผู้ปกครองทราบ พบว่า การจัดการตนเอง ของเด็กบางส่วนในการจัดการอารมณ์และการแสดง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ส่งผลต่อผู้อื่นและเมื่อเด็กได้รับมอบหมายงาน ในบางครั้งเด็กไม่สามารถ ปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด จึงอาจส่งผลให้เด็กที่อยู่ในห้องเรียนระดับปฐมวัยจะต้องเตรียม ความพร้อมต่างๆ เช่น การจัดการตนเองเกี่ยวกับอารมณ์ การวางแผนในกิจวัตรประจำวันหรือการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นในช่วงอายุที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผู้วิจัยหาแนวทางในการส่งเสริมทักษะทางสังคม ด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยดังนั้นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 จึงมีปัญหาในเรื่องทักษะ ทางสังคมเป็นอย่างมากประกอบกับทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมของ มนุษย์เด็กปฐมวัยจะต้องได้รับการพัฒนาและปลูกฝังตั้งแต่ระดับปฐมวัยเพื่อให้เกิดเป็นทักษะที่จะ นำไปใช้ในสังคมระดับที่สูงขึ้นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนบ้านหนองขอน, 2565, น. 56)

ด้วยความสำคัญของหลักการเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัด ประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านจัดการตนเองของเด็ก ปฐมวัย การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสได้ เรียนรู้นอกห้องเรียนคุณธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณนอกห้องเรียนเพื่อให้เด็กได้คลายความเครียด หลังจากเรียนในห้องโดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลักทำให้เด็กได้เรียนรู้

อย่างอิสระและยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ
ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดการจัด
ประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบผลการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า
เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับ
ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้นำไปเป็นแนวทางในการจัด
ประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของ
เด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 และชั้น
อนุบาลปีที่ 3 อายุระหว่าง 4-6 ปี ของโรงเรียนบ้านหนองขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 5
คน และเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 คน รวมเป็น 10 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นและเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยมี
ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ใช้ระยะเวลา
ในการจัดกิจกรรมวันละ 60 นาที

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า
2. ตัวแปรตาม (dependent Variable) ได้แก่ ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 และชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุระหว่าง 4-6 ปี ของโรงเรียนบ้านหนองขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 5 คน และเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 คน รวมเป็น 10 คน
2. แนวคิดโรงเรียนในป่า หมายถึง การนำเอาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีในชุมชน ตลอดจนบริเวณรอบเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ้านหนองขอน ตำบลหัวตะพาน อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ มาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เกิดเกิดทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง ซึ่งแนวคิดโรงเรียนในป่าผู้วิจัยนำหลักการของกลุ่มพยาบาลเนอสเซอรี่ที่ Bridgwater College, Somerset, online มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนบ้านหนองขอน
3. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายที่เน้นให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการศึกษา สังเกต สำรวจ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวในป่าชุมชน ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้
  - 3.1 ขั้นตอนเป้าหมาย หมายถึง กระบวนการที่ครูกับเด็กร่วมกันกำหนดเป้าหมายของสิ่งที่จะทำเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในป่า และสร้างข้อตกลงให้ชัดเจน โดยครูอาจใช้กิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้นความสนใจ เช่น การเล่านิทาน การพูดคุยสนทนา หรือการตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การดำเนินการในขั้นต่อไป
  - 3.2 ขั้นตอนวางแผน หมายถึง กระบวนการคิดที่เด็กและครูร่วมกันวางแผนแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในป่า โดยเชื่อมโยงสิ่งที่เกี่ยวข้อง ทั้งวิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ การกำหนดเวลา การจัดกลุ่มและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรม

3.3 ชั้นปฏิบัติการกิจกรรม หมายถึง กระบวนการที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สำรวจ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ รวมถึงทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การลงมือแก้ปัญหา ตลอดจนการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์ได้

3.4 ชั้นสะท้อนคิด หมายถึง กระบวนการที่ให้เด็กไตร่ตรองพิจารณาถึงสิ่งที่เกิดขึ้น หลังจากการลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในป่าตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอผลงาน การวาดภาพ เป็นต้น

4. ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมของเด็กในการแสดงออกที่สะท้อนถึงความสามารถในการจัดการตนเองระหว่างร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า โดยครอบคลุมพฤติกรรมบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย 2) ด้านการลงมือปฏิบัติ และ 3) ด้านการกำกับตนเอง ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

4.1 ด้านการตั้งเป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กปฐมวัยในการบอกเป้าหมายที่จะทำว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเมื่อใด โดยเด็กสามารถการคิดวางแผน ตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะปฏิบัติร่วมกับเพื่อน สามารถสร้างข้อตกลงร่วมกันได้ ซึ่งในด้านการตั้งเป้าหมายนี้เด็กจะแสดงพฤติกรรมปรากฏในขั้นตอนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ขั้นการตั้งเป้าหมายและขั้นวางแผน

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กปฐมวัยในการมีส่วนร่วมขณะปฏิบัติการตามที่ได้วางแผนไว้ โดยเด็กสามารถแสดงความคิดเห็นและนำเสนอความคิด ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนี้เด็กจะแสดงพฤติกรรมปรากฏในขั้นตอนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ขั้นปฏิบัติการ

4.3 ด้านการกำกับตนเอง หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กปฐมวัยในการเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงที่สร้างขึ้นร่วมกัน โดยมีการควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด ซึ่งด้านการกำกับตนเองนี้เด็กจะแสดงพฤติกรรมปรากฏในขั้นตอนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ขั้นปฏิบัติการ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตาม
แนวคิดโรงเรียนในป่าสำหรับเด็กปฐมวัย

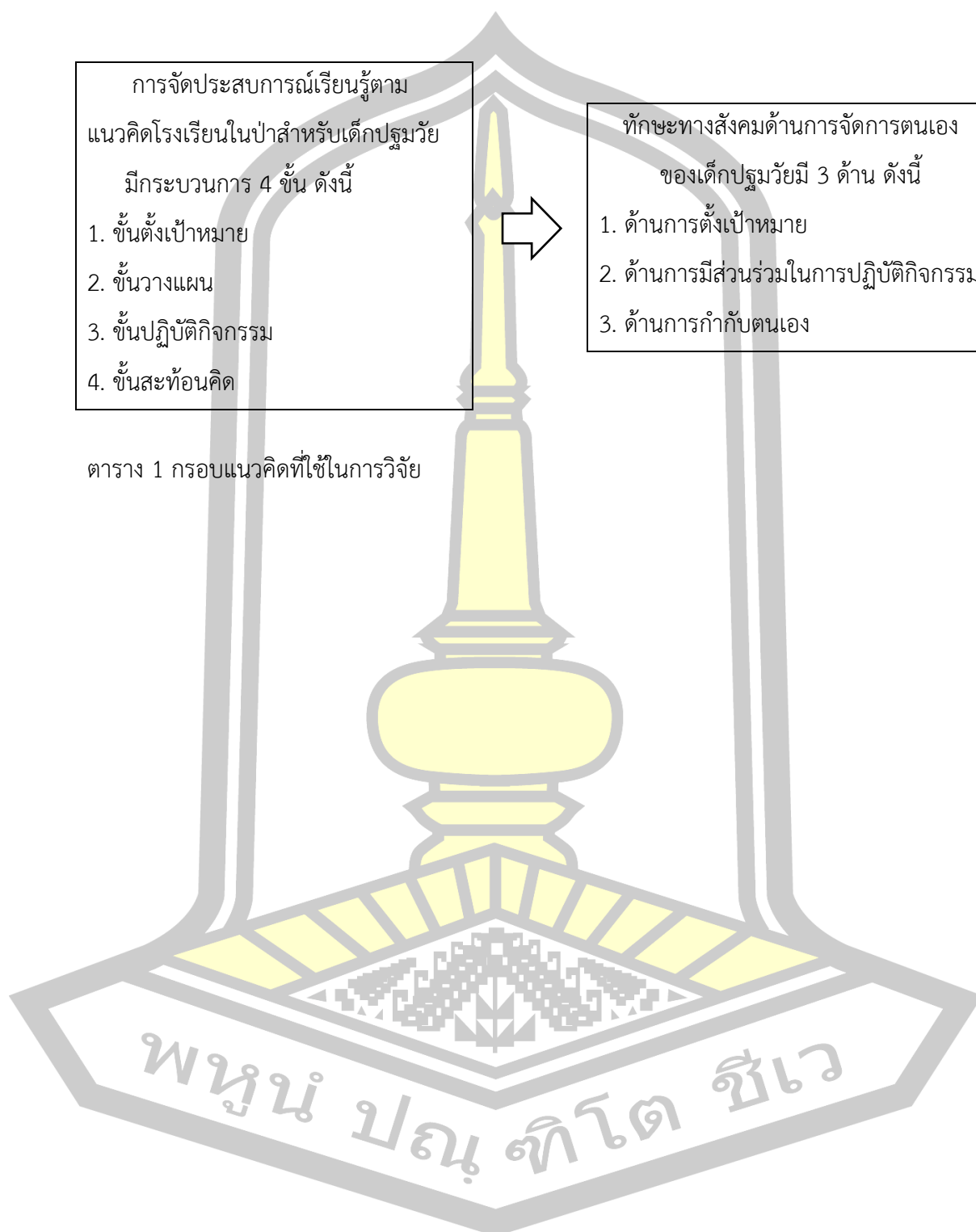
มีกระบวนการ 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นตั้งเป้าหมาย
2. ขั้นวางแผน
3. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม
4. ขั้นสะท้อนคิด

ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง
ของเด็กปฐมวัยมี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม
3. ด้านการกำกับตนเอง

ตาราง 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า
  - 1.1 ความหมายของโรงเรียนในป่า
  - 1.2 ประวัติความเป็นมาแนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า
  - 1.3 หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในป่า
  - 1.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าสำหรับเด็กปฐมวัย
  - 1.5 หลักการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า
  - 1.6 กระบวนการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า
  - 1.7 บริบททั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองซอน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - 2.1 ความหมายของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - 2.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - 2.3 ลักษณะความต้องการพื้นฐานทางสังคมของเด็กปฐมวัย
  - 2.4 องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - 2.5 กระบวนการเสริมสร้างทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - 2.6 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - 2.7 การประยุกต์แนวคิดการจัดการตนเองสู่การปฏิบัติของเด็กปฐมวัย
  - 2.8 การวัดและประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า

1.1 ความหมายของโรงเรียนป่าไม้

โรงเรียนป่าไม้เป็นรูปแบบการศึกษาสำหรับทางเลือกที่ก้าวหน้าซึ่งจัดขึ้นเฉพาะกลางแจ้ง ซึ่งมีหลักการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในธรรมชาติรอบตัวผ่านระบบประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใส่ใจและเข้าใจธรรมชาติส่งผลให้เกิดพัฒนาการแบบองค์รวม เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นโรงเรียนอนุบาลป่าเรือนเพาะชำกลางแจ้งหรือโรงเรียนธรรมชาติ ไม่ว่าจะสภาพอากาศจะเป็นอย่างไร เด็กๆ จะได้รับการสนับสนุนให้เล่นสำรวจและเรียนรู้ในพื้นที่กลางแจ้งตามธรรมชาติ สิ่งนี้ให้เงื่อนไขการเรียนรู้แบบไดนามิกในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อท้าทายและช่วยให้เด็กปฐมวัยค้นพบในรูปแบบที่ลึกซึ้งและเป็นองค์รวมมากกว่าสภาพแวดล้อมในห้องเรียนแบบดั้งเดิม

กระบวนการเรียนรู้ที่สร้างแรงบันดาลใจโดยเน้นที่เด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กเติบโตอย่างรอบด้านผ่านการเรียนเป็นประจำ เป็นโปรแกรมระยะยาวที่สนับสนุนการเล่น การสำรวจ และการเสี่ยงภัยที่ได้รับการสนับสนุน ช่วยพัฒนาความมั่นใจและความนับถือตนเองผ่านประสบการณ์จริงที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผู้เรียนในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งโรงเรียนในป่าได้พัฒนามาจากแนวคิดของนักปฏิบัติที่ผ่านการฝึกอบรมหลายพันคนทั่วโลก ซึ่งพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และทักษะของตนอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนผู้เรียนใหม่ที่มีจินตนาการ รากฐานของโรงเรียนแห่งนี้ย้อนกลับไปถึงวัฒนธรรมกลางแจ้ง หรือ friluftsliv หรือชีวิตที่อิสระ ซึ่งถือเป็นวิถีชีวิตในแถบสแกนดิเนเวียที่โรงเรียนในป่าก่อตั้งขึ้น โรงเรียนแห่งนี้มาถึงสหราชอาณาจักรในปี 1993 และเติบโตอย่างแข็งแกร่งตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

นอกจากนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนได้รวบรวมความรู้เท่านั้น แต่ยังช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านสังคม อารมณ์ จิตวิญญาณ ร่างกาย และสติปัญญาอีกด้วยซึ่งกระบวนการนี้ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและไม่ตัดสินผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ลองทำสิ่งต่างๆ และกล้าเสี่ยงโรงเรียนในป่าสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการเชื่อมโยงที่ลึกซึ้งและมีความหมายกับโลก และช่วยให้เข้าใจว่าผู้เรียนจะเข้ากับโลกนี้ได้อย่างไร แนวทางของเราในการจัดการกับความเสียหายหมายความว่าผู้เรียนจะขยายความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่องโดยการแก้ไขปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง สร้างความเชื่อมั่นในตนเองและความยืดหยุ่น เราเชื่อว่าความเสี่ยงนั้นไม่ใช่แค่ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตราย

ทางร่างกายเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่ครอบคลุมกว่านั้น ความเสี่ยงนั้นอยู่ในทุกสิ่งที่เราทำ และเราจะเติบโตขึ้นด้วยการเอาชนะความเสี่ยงเหล่านั้น ดังนั้นโรงเรียนในป่าจึงช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลายเป็นผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นอิสระ

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า โรงเรียนในป่า หมายถึง การใช้สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนเข้ามาเป็นแหล่งเรียนรู้รอบตัวผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย และส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใส่ใจและเข้าใจธรรมชาติรอบตัวเพื่อให้เกิดพัฒนาการทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ลองทำสิ่งต่างๆ สร้างความเชื่อมั่นในตนเองและมีความยืดหยุ่นในกิจกรรมที่ปฏิบัติ ดังนั้นโรงเรียนในป่าจึงช่วยให้เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกลายเป็นเด็กที่มีสุขภาพดี มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นอิสระในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการจัดประสบการณ์

1.2 ประวัติความเป็นมาแนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า

โรงเรียนป่าไม้แห่งแรกถูกสร้างขึ้นโดย Ella Flautau ในเดนมาร์กในช่วงต้นทศวรรษ 1950 ความคิดนี้เกิดขึ้นจาก Ella Flautau กับลูกๆ ของเธอเองและลูกของเพื่อนบ้านรวมตัวกันในป่าใกล้เคียงซึ่งเป็นรูปแบบการรับเลี้ยงเด็กที่ไม่เป็นทางการซึ่งก่อให้เกิดความสนใจอย่างมากในหมู่ผู้ปกครองคนอื่นๆ ในชุมชนผู้ปกครองจัดตั้งกลุ่มและสร้างความคิดริเริ่มในการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลป่าแห่งแรก ในช่วงเวลาเดียวกันในสวีเดนที่อยู่ใกล้เคียง Goesta Frohm อดีตทหารได้สร้างแนวคิดของ "Skogsmulle" ในปี 1957 นี่คือชุดของตัวละครสัตว์เพื่อสอนเด็ก ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติ โรงเรียนป่าไม้ตามแบบจำลองของ Frohm เรียกอีกอย่างว่า "Rain or Shine Schools" และเปลี่ยนจากกิจกรรมเป็นครั้งคราวเป็นโรงเรียนอนุบาลอย่างเป็นทางการ โดยก่อตั้งครั้งแรกโดย Siw Linde ในปี 1985 โรงเรียนป่าไม้หรือที่เรียกว่า Waldkindergarten หรือ waldkitas เริ่มปรากฏขึ้นในเยอรมนีในปี 1960 แต่โรงเรียนอนุบาลป่าแห่งแรกไม่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการว่าเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐจนถึงปี 1993 ตั้งแต่นั้นมาโรงเรียนอนุบาลป่าไม้ก็ได้รับความนิยมมากขึ้น ในปี 2005 มีโรงเรียนอนุบาลป่าประมาณ 450 แห่งในเยอรมนีซึ่งบางแห่งมีโรงเรียนอนุบาลป่าและสถานรับเลี้ยงเด็กแบบดั้งเดิมใช้เวลาช่วงเช้าในป่าและช่วงบ่ายภายใน ในช่วงปลายปี 2017 จำนวนโรงเรียนอนุบาลป่าไม้ในเยอรมนีทะลุ 1500 แห่ง วันนี้การศึกษาตามธรรมชาติสามารถพบได้ทั่วโลก และสามารถมีรูปแบบอื่นๆ อีกมากมาย เช่น ค่ายฤดูร้อนลูกเสือโปรแกรม Outward Bound การบำบัดในถิ่นทุรกันดาร และภายใต้เงื่อนไขกว้างๆ ของ "การศึกษาประสบการณ์กลางแจ้ง" นอกจากนี้

ยังสอดคล้องกับแนวคิดสมัยใหม่ของการเลี้ยงดูที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมอบโอกาสในการเติบโตแบบองค์รวมผ่านเชสชันปกติ เป็นโปรแกรมระยะยาวที่สนับสนุนการเล่น การสำรวจ และสนับสนุนการเสี่ยงที่พัฒนาความมั่นใจและความนับถือตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผู้เรียน และประสบการณ์จริงในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ

หลักการพัฒนานี้จะเป็นแบบร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานที่ผ่านการฝึกอบรมหลายพันคนทั่วโลก ซึ่งพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนผู้เรียนใหม่ที่มีจินตนาการ รากเหง้าของม้านย้อนไปถึงวัฒนธรรมกลางแจ้ง ฟริลด์สลิป หรือชีวิตในอากาศอันเสรี ซึ่งถูกมองว่าเป็นวิถีชีวิตในสแกนดิเนเวียซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของโรงเรียนฟอเรสต์ มาถึงสหราชอาณาจักรในปี 1993 และเติบโตจากความแข็งแกร่งสู่ความแข็งแกร่งตั้งแต่นั้นมากระบวนการนี้ช่วยและอำนวยความสะดวกมากกว่าการรวบรวมความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสังคม อารมณ์ จิตวิญญาณ ร่างกาย และสติปัญญา สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและไม่ตัดสินให้ผู้เรียนได้ทดลองทำสิ่งต่างๆ และกล้าเสี่ยงโรงเรียนในป่าเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งและมีความหมายกับโลก และความเข้าใจว่าผู้เรียนเหมาะสมกับโลกอย่างไร แนวทางของเราต่อความเสี่ยงหมายความว่าผู้เรียนจะเพิ่มพูนความสามารถอย่างต่อเนื่องโดยการแก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง สร้างความเชื่อมั่นในตนเองและความยืดหยุ่น เราเชื่อว่าความเสี่ยงเป็นมากกว่าการทำร้ายร่างกาย แต่มองภาพรวมว่ามีความเสี่ยงในทุกสิ่งที่เราทำ และเราเติบโตได้ด้วยการเอาชนะมัน ดังนั้น โรงเรียนในป่าจึงช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลายเป็นผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์และเป็นอิสระ

ในสหราชอาณาจักรอาจดูเหมือนเป็นการเคลื่อนไหวที่ค่อนข้างใหม่ในความเป็นจริงมันขึ้นอยู่กับการรดกอันยาวนานของการเรียนรู้กลางแจ้งย้อนหลังไปอย่างน้อยถึงศตวรรษที่ 19 นักปรัชญา นักธรรมชาติวิทยาและนักการศึกษาในแถบยุโรปและสหราชอาณาจักรเช่น Wordsworth, Ruskin, Baden Powell, Leslie Paul นอกจากนี้ยังมี (ผู้ก่อตั้ง Woodcraft Folk ในปี 1925), Kurt Hahn (ผู้ก่อตั้ง Gordonstone และเป็นแรงบันดาลใจสำหรับศูนย์การศึกษากลางแจ้งแห่งแรกของเรา) Susan Isaacs และพี่น้อง Macmillan ต่างก็วางรากฐานสำหรับสิ่งที่เรียกว่าโรงเรียนในป่า ในปัจจุบันในช่วงทศวรรษ 1970 และ 80 ระบบการศึกษาของเราเปลี่ยนไปใช้แนวทางที่เน้นครู/ผลลัพธ์เป็นศูนย์กลางมากขึ้นเพื่อพยายามปรับปรุงตัวเลขและการรู้หนังสือโดยเฉพาะอย่างยิ่งและเราได้แนะนำหลักสูตรระดับชาติค่อนข้างตอบสนองต่อสิ่งนี้มีการเติบโตของรูปแบบจัดการการศึกษา 'ทางเลือก' ในปี 1990 ในบริบทนี้

โรงเรียนป่าไม้ ก่อตั้งขึ้นราวในปี 1993 โดยกลุ่มพยาบาลเนอสเซอรี่ที่ Bridgwater College, Somerset ได้ไปเยือนเดนมาร์กเพื่อดูระบบก่อนวัยเรียนวัฒนธรรมกลางแจ้ง ('friluftsliv') ถูกมองว่าเป็นวิถีชีวิตในสแกนดิเนเวียและแทรกซึมการศึกษาในระดับปฐมวัย พยาบาลเนอสเซอรี่ Bridgwater กลับมากระตือรือร้นการสอนกลางแจ้งที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง/เล่นเป็นหลักซึ่งใช้โดยผู้สอนก่อนวัยเรียนของเดนมาร์ก พวกเขาเริ่มต้น “โรงเรียนป่าไม้” ของตัวเองโดยมีเด็กๆ เข้าเรียนในวิทยาลัยเครช พวกเขาสังเกตเด็กๆ ดูความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองแบ่งบานทั้งด้านทักษะ ด้านความคิด 'นั่งร้าน' ซึ่งการปฏิบัติทั้งหมดของพวกเขาได้รับผลกระทบเป็นผลให้ในปี 1995 วิทยาลัยได้พัฒนา BTech ในโรงเรียนป่าไม้และเริ่มเสนอให้กับผู้ปฏิบัติงานระดับปฐมวัยโดยเฉพาะ หลายคนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้กลางแจ้งเห็นว่าเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากมรดกการเรียนรู้กลางแจ้งของสหราชอาณาจักรและในไม่ช้า โรงเรียนในป่า ก็ถูกเปิดสอนทั่วสหราชอาณาจักรจากปี 2000 เวลส์และหน่วยงานตามท้องถิ่นหลายๆ แห่งในแถบประเทศอังกฤษได้เข้าเรียนที่โรงเรียนในป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Oxfordshire และ Worcestershire ซึ่งทั้งสองแห่งทำงานร่วมกับวิทยาลัยท้องถิ่นเพื่อส่งมอบการฝึกอบรมในไม่ช้า เจ้าหน้าที่คนอื่นๆ ก็ติดตามคิดรวมถึง Shropshire, Norfolk และ Warwickshire ในเวลาเดียวกัน ผู้ให้บริการฝึกอบรมอื่น ก็เกิดขึ้นและในเวลาสักกลุ่มผู้ฝึกสอนจากอังกฤษและเวลส์ด้วยการสนับสนุนของคณะกรรมการป่าไม้ในเวลส์ได้พัฒนาคุณสมบัติ Open College Network (OCN) ซึ่งเริ่มขึ้นในปี 2003

ในปี 2002 เครือข่ายผู้ปฏิบัติงานได้จัดการประชุมระดับชาติครั้งแรกซึ่งจำกัดความของโรงเรียนป่าไม้ในสหราชอาณาจักรถูกกำหนดขึ้นกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจที่ให้โอกาสเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่เป็นประจำในการบรรลุพัฒนาความมั่นใจและความนับถือตนเองผ่านประสบการณ์การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมป่าในท้องถิ่นนอกจากนี้เครือข่ายยังระบุคุณสมบัติที่สำคัญบางประการของโรงเรียนป่าไม้ ดังนี้ 1) ดำเนินการโดยผู้ปฏิบัติงานระดับ 3) ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม 2) มันเป็นกระบวนการระยะยาวที่มีการติดต่อกับสภาพแวดล้อมที่เป็นป่าในท้องถิ่นเป็นประจำ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดู) 3) มันเป็นไปตามการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางซึ่งเด็กๆ ได้เรียนรู้และจัดการความเสี่ยง 4) มีอัตราส่วนผู้ใหญ่ต่อเด็กสูง 4) การสังเกตของผู้เรียนเป็นกุญแจสำคัญในการเปิดใช้งานนั่งร้านของการเรียนรู้ และ 5) การดูแลโลกธรรมชาติถูกรวมเข้าด้วยกัน

การสนับสนุนเครือข่ายระดับชาติหลักสำหรับผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนป่าไม้ทั่วสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมาจากคณะกรรมการป่าไม้ผ่านโครงการริเริ่มการศึกษาป่าไม้ (FEI) โรงเรียนป่าไม้เติบโตอย่างต่อเนื่องและผู้ประสานงาน FEI ในอังกฤษเวลส์และสกอตแลนด์มีบทบาทมากขึ้นในการ

สนับสนุนผู้ปฏิบัติงานภาคพื้นดินในเวลส์นี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของการจัดตั้งเครือข่าย ผู้ฝึกสอนโรงเรียนป่าไม้ในปี 2005 และเป็นเจ้าภาพการประชุมจำนวนมาก ในปี 2001 โรงเรียนในป่า Wales ก่อตั้งขึ้นซึ่งเป็นเครือข่ายสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน คณะกรรมการป่าไม้ยังได้มอบหมายให้มีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพครั้งแรกในโรงเรียนป่าไม้ ในปี 2005 Murray และ O'Brien (ความร่วมมือระหว่าง New Economics Foundation และ Forestry Commission) ได้ตีพิมพ์ การศึกษาของพวกเขาเกี่ยวกับแนวคิดโรงเรียนในป่าให้ผู้คนได้รับรู้ในบริบทของ Oxfordshire, Worcestershire, Shropshire และ Wales ' คณะกรรมการป่าไม้ถูกยุบในสกอตแลนด์ใน ปี 2003 และคณะกรรมการป่าไม้สกอตแลนด์สนับสนุนการฝึกอบรมโรงเรียนป่าไม้ในสกอตแลนด์ทันทีพวกเขา ยังได้รับมอบหมายให้ศึกษาข้อมูลของในโรงเรียนป่าไม้ในสกอตแลนด์ที่ตีพิมพ์โดย Lynnette Borradaile ในปี 2006

ในอังกฤษกลุ่มคลัสเตอร์ FEI จำนวนมากมีส่วนร่วมทั้งกับโรงเรียนในป่ามากขึ้นและการเติบโตของเขาโดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ให้บริการที่สนใจเข้าฝึกอบรมและหลักสูตรจำนวนมากขึ้น คณะกรรมการป่าไม้ยังให้ทุนสำหรับการจัดหาโรงเรียนป่าไม้ในท้องถิ่น ในปี 2007 Wales Trainers Network ได้เข้าร่วมกับผู้ให้บริการมากขึ้น มีการกำหนดเกณฑ์สำหรับการเข้าร่วมเครือข่าย เพื่อให้แน่ใจว่าควรเป็นไปตามมาตรฐานบางอย่าง สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครือข่ายผู้ฝึกสอน ในปี 2008 หลังจากการเจรจาระหว่างผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายอังกฤษและสถาบันการเรียนรู้ กลางแจ้ง (IOL) ได้มีการตัดสินใจที่จะจัดตั้งเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานและกลุ่มผลประโยชน์พิเศษของโรงเรียนป่าไม้ IOL (FSSIG) ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับกลุ่มแกนนำที่ได้รับการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง ในปีเดียวกันโครงการประกันคุณภาพที่ได้รับการพัฒนาใน Worcestershire ได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมโดย FEI และนำร่องในหลาย ๆ สถานที่ที่ทั่วสหราชอาณาจักร กรอบการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนป่าไม้ (FSQUIF) เปิดตัวในปี 2009 นี้เป็นเครื่องมือประเมินตนเองสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่ช่วยให้พวกเขา ประเมินคุณภาพของโรงเรียนป่าไม้ของตนเองถึงปี 2009 มีการลงคะแนนเสียงข้างมากที่ IOL FSSIG AGM เพื่อติดตามการจัดตั้งองค์กรปกครองแห่งชาติของโรงเรียนป่าไม้ (NGB) และในปี 2010 มีการปรึกษาหารือออนไลน์เพื่อดูว่าผู้ปฏิบัติงานเห็นด้วยกับกลุ่มที่ต้องการจัดตั้ง NGB ต่อไปหรือไม่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถาม 900 คนได้รับการสนับสนุน

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า ประวัติความเป็นมาแนวคิดในการจัดประสบการณ์ เรียนรู้โรงเรียนในป่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แบบองค์รวมผ่านการจัดประสบการณ์เรียนรู้กลางแจ้ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดสมัยใหม่ที่

เป็นโปรแกรมระยะยาวที่สนับสนุนการเล่น การสำรวจ และสนับสนุนการเสี่ยงที่พัฒนาความมั่นใจ และความนับถือตนเองผ่านประสบการณ์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเด็กปฐมวัยและประสบการณ์จริง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติภายในบริเวณป่าไม้ของโรงเรียน

1.3 หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในป่า

เด็กปฐมวัยโรงเรียนป่าไม้จะได้รับโอกาสอย่างสม่ำเสมอในการเรียนรู้ทักษะส่วนบุคคลสังคม และเทคนิคผ่านการเรียนรู้ภาคปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เป็นป่า โรงเรียนป่าไม้ใช้ป่าและป่าไม้เป็น เครื่องมือในการเน้นทักษะ SEAL (ด้านสังคมและอารมณ์ของการเรียนรู้) ผ่าน LIL (การเรียนรู้ที่ริเริ่ม โดยผู้เรียน) ผู้ปฏิบัติงานได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้โอกาสสำหรับเด็กแต่ละคนในการพัฒนาในพื้นที่ที่ ได้รับการระบุว่าต้องการการสนับสนุน (หรือการแทรกแซง) ทุกประเภททั้งหมดนี้เกิดขึ้นภายในการเล่นที่เน้นเด็กเป็นหลักและตามความสนใจในกลุ่มอายุผสมโดยมีผู้ใหญ่ที่ผ่านการฝึกอบรมพร้อม อำนาจความสะดวกคำแนะนำและการสนับสนุน หัวข้อในหลักสูตรมักจะกว้างในหัวข้อที่จะรวมถึง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและภูมิศาสตร์ของมนุษย์เช่นเดียวกับ แนวคิดที่เป็นนามธรรม เช่น คณิตศาสตร์และการสื่อสาร ตัวอย่างบทเรียนและกิจกรรมอาจรวมถึงแต่ ไม่จำกัดเพียง :

- การสร้างของเล่นเครื่องมือและงานฝีมือด้วยวัตถุธรรมชาติที่พบ
- เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของต้นไม้ในธรรมชาติและสังคม
- การค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างโลกและท้องฟ้า
- สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์ธรรมชาติตามฤดูกาล
- การรับรู้และระบุพืชและสัตว์ในท้องถิ่น
- เริ่มต้นการเดินทางและการเดินทางในจินตนาการ
- การเล่นเกมในจินตนาการโดยใช้บทบาทสมมติและทรัพยากรที่มีอยู่
- สร้างที่พักพิงหรือโครงสร้างอื่นๆ จากสาขาและวัสดุธรรมชาติ
- การนับวัตถุหรือมองหารูปแบบทางคณิตศาสตร์
- การฟังเรื่องราว ร้องเพลงและคลั่งจอง
- การวาดฉากหรือการจัดเรียงสิ่งของที่เป็นธรรมชาติเพื่อสร้างภาพ
- การปีนต้นไม้และสำรวจป่าเล่นซ่อนหา (พิชญา ปิยจันทร์, 2561, น. 5-13)

รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ Chan Chun Sing กล่าวในรัฐสภาในปี 2020 เกี่ยวกับการไม่บังคับใช้การจำกัดชั่วโมงการทำงานของครูอย่างหนักเขาอ้างว่ามันไม่สมเหตุสมผลเพราะหน้าที่ของครูคือต่อเด็กปฐมวัย และพวกเขาก็ช่วยไม่ได้หากมีข้อจำกัดในการทำงานครูหลายคนออกมาแสดงความคิดเห็นใน Reddit ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการตัดสินใจดังกล่าว โดยสนับสนุนให้ปกป้องสิทธิของเพื่อนครูที่จะมีสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานประเด็นหลักคือ การติดต่อกับผู้ปกครองที่ไม่เคารพขอบเขตติดต่อหลังเลิกงานโพสต์ที่เหลือแทบไม่ได้รับทราบปัญหาที่สิ่งนี้นำมมมองมาสู่ความประทับใจของสังคมที่มีต่อครูงานมาก่อนบุคคลครูเป็นทรัพยากรที่ให้ความรู้และสนับสนุนเยาวชนของเรา โดยหวังว่าคนรุ่นต่อไปจะได้เรียนรู้ถ้าซาบรินามีชั่วโมงทำงานที่แน่นอนเธอคงไม่ต้องตื่นนอนมากเท่ากับที่เธอทำปัจจุบัน Sabrina จัดกิจกรรมโรงเรียนป่าไม้เป็นประจำที่บริษัท Hundred Paths ของเธอ โดยยึดมั่นในความเชื่อของเธอเธอพาเด็กๆ และผู้ปกครองมาผ่านการเล่นสุดสร้างสรรค์ที่ Tampines Eco Green และ Botanic Gardens เธอรู้สึกมีพลังและรู้สึกเติมเต็มทุกวันในที่ทำงานเธอมีความสุขมากที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของพวกเขาได้ “มีคนบอกให้ฉันปฏิบัติต่อชีวิตเหมือนวงจร คุณผ่านวงจรชีวิตบางทีนั้นอาจเป็นสิ่งที่คุณต้องการในชีวิตของคุณ ฉันก้าวไปสู่สิ่งที่รู้สึกถูกต้อง”

(ZAYNA SYED, PUBLISHED, 2023) (เอกสารจากเว็บไซต์) โรงเรียนป่าไม้ หรือที่เรียกว่าโรงเรียนอนุบาลธรรมชาติ โรงเรียนอนุบาลกลางแจ้ง และโรงเรียนอนุบาลในป่าเติมเต็มการศึกษาแบบดั้งเดิมโดยมุ่งเน้นไปที่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่าย หลักสูตร และขนาดแตกต่างกันไปแต่โดยทั่วไปหมายความว่าเด็กๆ ใช้เวลาส่วนใหญ่ในชั้นเรียนกลางแจ้งและทำกิจกรรมที่ช่วยให้พวกเขาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว ซึ่งช่วยให้เด็กๆ ได้พัฒนาสติ ความตระหนักรู้ทางร่างกาย และความสัมพันธ์กับธรรมชาติกันและกัน และตัวเองอาจเป็นยาแก้พิษต่อความท้าทายของชีวิตยุคใหม่ได้เล็กน้อยต่อมา ในปี 2017 รายชื่อสถานรับเลี้ยงเด็กที่ดีที่สุดในสหราชอาณาจักรล้วนเน้นไปที่กิจกรรมกลางแจ้งทั้งสิ้น โรงเรียนก็มีอยู่ทั่วไปในสแกนดิเนเวียซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแนวคิดนี้ และโรงเรียนป่าไม้สอนเด็กๆ ให้เป็นผู้ดูแลสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งเมื่อโลกต้องต่อสู้กับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป

(Sharon Roerty and Jaime Zaplatosch, 2023, น. 238) เมื่อเด็กๆ สามารถเล่นและมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของพวกเขาก็จะเจริญรุ่งเรือง ค้นพบว่าพื้นที่โรงเรียนสีเขียวเป็นสถานที่ที่สมบูรณ์แบบสำหรับการปรับปรุงสุขภาพและสร้างชุมชนที่เท่าเทียมกันมากขึ้นได้อย่างไรโรงเรียนเป็นมากกว่าห้องเรียนควรเป็นสถานที่ที่เด็กๆ สามารถเจริญเติบโตและ

เติบโตอย่างมีความสุขที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ผู้คนมักนึกถึงกำแพงสี่ด้านและกระดานไวท์บอร์ดเมื่อนึกถึงโรงเรียน แต่เราแย้งจินตนาการถึงพื้นที่ของโรงเรียนและศักยภาพของพื้นที่ในการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลก สร้างพื้นที่ของตนเอง ปรับปรุงสุขภาพ สัมผัสกับธรรมชาติ และทำที่สุดจะกำหนดทิศทางของชุมชนทั้งหมดให้ดีขึ้น เด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาวันธรรมดาที่โรงเรียน ทำให้เป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการพาเด็ก ๆ ใกล้ชิดกับธรรมชาติมากขึ้น โรงเรียนยังเป็นจุดรวมศูนย์ และแหล่งรวมตัวของชุมชนหลายแห่ง และข้อมูลบอกเราว่าพื้นที่สีเขียว โรงเรียน และสถานที่พบปะอื่นๆ ที่ประกอบเป็นโครงสร้างพื้นฐานของพลเมืองมีความสำคัญต่อสุขภาพ

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในป่า หมายถึง การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคผ่านการเรียนรู้โดยการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เป็นป่าเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ได้แก่ การสร้างของเล่นเครื่องมือและงานฝีมือด้วยวัสดุธรรมชาติที่พบการสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปของภูมิทัศน์ ธรรมชาติตามฤดูกาล การรับรู้และระบุพืชและสัตว์ในท้องถิ่น การเล่นเกมในจินตนาการโดยใช้บทบาทสมมติและทรัพยากรที่มีอยู่ สร้างที่พักพิงหรือโครงสร้างอื่นๆ และวัสดุธรรมชาติ การนับวัตถุหรือมองหารูปแบบทางคณิตศาสตร์ การฟังเรื่องราว ร้องเพลงและคล้องจอง การวาดฉากหรือการจัดเรียงสิ่งของที่เป็นธรรมชาติเพื่อสร้างภาพ และการปีนต้นไม้และสำรวจป่าไม้

1.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าสำหรับเด็กปฐมวัย

โครงสร้างการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าสำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี

Early Years Foundation Stage (EYFS) จากประเทศอังกฤษร่วมกับกระบวนการเรียนการสอนจากแนวทางการศึกษาแบบก้าวหน้าที่ใช้ Play Based Learning เป็นหลักเราได้แรงบันดาลใจจากแนวทางของ Forest Schools ที่ใช้สภาพแวดล้อมในธรรมชาติเป็นห้องเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมแบบ semi-structured จากแนวทาง Reggio Emilia ที่ให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตัวเองผ่านการ Explore การสังเกตและการตั้งคำถามในกระบวนการเหล่านี้ครูจะออกแบบแผนการเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับความสนใจและความพร้อมของเด็กซึ่งมุ่งเน้นการเรียนรู้ 7 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ สังคมพัฒนาการด้านการสื่อสาร ด้านภาษา ด้านการอ่าน และ ด้านคณิตศาสตร์ การเข้าใจโลก การแสดงออกด้านศิลปะ และการแสดงออกรวมถึงวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทยผ่านการเล่นและกิจกรรมภาษาอังกฤษและภาษาจีน

ในโปรแกรมปฐมวัยที่ Wonder Valley เด็กๆเรียนในชั้นเรียนคละอายุและใช้เวลาช่วงเช้าทุกวันใน
 ธรรมชาตินอกห้องสี่เหลี่ยมเด็กได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากห้องเรียนธรรมชาตินี้

- เด็กมีอิสระที่จะเคลื่อนไหวและได้ใช้ร่างกายเต็มที่
- มีความรู้สึกสดใส การค้นพบ การผจญภัยและความรู้สึกพิศวงเบ่งบาน
- ระบบนิเวศที่หลากหลายในธรรมชาติเสริมสร้างความใฝ่รู้ และการคิดค้น
- มีวัสดุธรรมชาติมากมาย ที่กระตุ้นจินตนาการและความริเริ่มจากภายใน
- มีโอกาสสร้างความมั่นใจ ผ่านการเผชิญอุปสรรคและความเสี่ยง
- มีสถานการณ์จริง ทำให้เกิดการ ทำงานเป็นกลุ่มและการแก้ปัญหาาร่วมกัน
- มีเวลาสำหรับการสังเกต การสะท้อน การอยู่อย่างนิ่งเงียบ
- มีครูที่มีความรู้ ความสามารถและผู้ช่วยดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็กอย่าง
 ใกล้ชิด

ช่วงเช้าจะมีเวลาเล่นอิสระกิจกรรมกลุ่มตามด้วยเวลาทำกิจกรรมกลุ่มที่ครูเตรียมการมาจาก
 หลักสูตร เพื่อเน้นทักษะเช่น ทักษะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาจีน และภาษาไทย ครูสอนทักษะ
 เหล่านี้ผ่านการเล่น

ช่วงบ่ายจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในห้องและนอกห้องเรียน ซึ่งครูได้จัดเตรียมแผนการจัด
 ประสบการณ์ เพื่อเสริมทักษะเพิ่มเติมจากช่วงเช้าให้เด็กแต่ละคนหรือเด็กกลุ่มเล็กตามพัฒนาการ
 เช่น กิจกรรมคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย

นอกจากนี้ พื้นที่ในห้องเรียนจะเป็นมุมต่างๆสำหรับศิลปะและงานประดิษฐ์ งานไม้ และมุมค
 หกรรม มุมอ่านหนังสือ มุมดนตรี มุมการแสดงบทบาทสมมุติ และมุมวิทยาศาสตร์ ที่เด็กทุกคน
 สามารถเข้ามาใช้ได้ด้วยตนเอง หรือทำร่วมกับกลุ่ม ตามความสนใจของตน โดยมีครูคอยสังเกตการณ์
 และช่วยเหลืออยู่ข้างๆ

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าสำหรับ
 เด็กปฐมวัย เด็กเคลื่อนไหวและได้ใช้ร่างกายเต็มที่ในการทำกิจกรรม การค้นพบ การผจญภัย ในระบบ
 นิเวศที่หลากหลายในธรรมชาติเสริมสร้างความใฝ่รู้ และการคิดค้น เปิดโอกาสสร้างความมั่นใจ ผ่าน
 การเผชิญอุปสรรคและความเสี่ยงทำให้เกิดการทำงานเป็นกลุ่มและการแก้ปัญหาาร่วมกัน

1.5 หลักการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า

การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนในป่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสำรวจ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติในแต่ละฤดูกาลกิจกรรมของโรงเรียนในป่าจะเปลี่ยนไปตามรูปแบบและ วัตถุประสงค์ของการเรียนในครั้งนั้นๆ โดยกิจกรรมต่างๆ จะถูกร้อยเรียงเข้าด้วยกันผ่านหลักการ สำคัญ 6 ประการ (Institute for Outdoor Learning, 2012, น. 74) ดังต่อไปนี้

1. จัดการศึกษาระยะยาวในป่าหรือในพื้นที่ธรรมชาติ และให้ผู้เรียนเข้าร่วมอย่าง สม่าเสมอ หลักสำคัญของการจัดกิจกรรม จะเน้นการวางแผน การปรับตัว การสังเกต และการ ทบทวน
2. กิจกรรมส่วนใหญ่เน้นพัฒนาและการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับ สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ
3. จัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ปลูกฝังความอดทน มุมนานะ ไม่ย่อท้อต่อ อุปสรรค ความมั่นใจในตนเอง พึ่งพาตนเองได้และมีความคิดสร้างสรรค์
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองรับความเสี่ยงในการทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะกับ ทักษะความพร้อมของผู้เรียน และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ
5. ดำเนินการโดยครู ผู้นำกิจกรรม และผู้ที่ผ่านการอบรมการพัฒนาทักษะจากศูนย์ “พอเรสต์ สคูล” ที่ได้รับการยอมรับเท่านั้น และต้องได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอยู่ เสมอ
6. จัดกิจกรรมโดยเน้นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาจากหลักการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนในป่า มีทั้งหมด 6 ประการจะเห็นได้ว่าล้วน มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งสิ้น

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติในระยะยาว เน้นให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน กับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองในการทำกิจกรรมใหม่ๆ มุ่งเน้นการ จัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการวางแผน การปรับตัว การสังเกต และการทบทวน

1.6 กระบวนการเรียนรู้ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า

โรงเรียนในป่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนกลางแจ้งที่เด็กปฐมวัยเยี่ยมชมพื้นที่ธรรมชาติ เพื่อเรียนรู้ทักษะส่วนตัว สังคม และเทคนิค ถูกกำหนดให้เป็น "กระบวนการสร้างแรงบันดาลใจที่ให้ออกัสเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่เป็นประจำในการบรรลุและพัฒนาความมั่นใจผ่านการเรียนรู้แบบลง

เมื่อปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมที่เป็นป่า" 1) ฟอเรสต์สคูลเป็นทั้งการเรียนการสอนและกายภาพ โดยการใช้ไม้จะถูกสับเปลี่ยนกัน มักใช้คำพหูพจน์ "schools" เมื่อกล่าวถึงกลุ่มหรือเซสชันต่างๆ โรงเรียนป่าไม้ใช้ไม้และป่าเป็นเครื่องมือในการสร้างความเป็นอิสระและความนับถือตนเองในเด็กและผู้ใหญ่ หัวข้อเป็นหลักสูตรข้ามหลักสูตร (กว้างในหัวเรื่อง) รวมถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น บทบาทของต้นไม้ในสังคม ระบบนิเวศที่ซับซ้อนซึ่งได้รับการสนับสนุนจากถิ่นทุรกันดาร และการรับรู้ถึงพืชและสัตว์เฉพาะ อย่างไรก็ตามทักษะส่วนบุคคลถือว่ามีความสำคัญ เช่น การทำงานเป็นทีมและการแก้ปัญหา 2) สภาพแวดล้อมในป่าอาจใช้เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น เช่น คณิตศาสตร์และการสื่อสาร การจัดโรงเรียนในป่าเรียกอีกอย่างว่าโรงเรียนธรรมชาติ ในสหราชอาณาจักร ตารางเวลาแบบจำลองภายในโรงเรียนป่าไม้แตกต่างกันไป แต่แนวทางหนึ่งคือการพาเด็กปฐมวัยไปที่ป่าสัปดาห์ละครั้ง โดยมีระยะเวลาสังเกตและประเมินผลหกสัปดาห์แรก โดยมีการสร้างพื้นฐานสำหรับเด็กแต่ละคนในด้านการพัฒนาแบบองค์รวม โดยเน้นเป็นพิเศษในด้านการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (SEAL) เมื่อทำการประเมินพื้นฐานแล้ว ผู้นำ/ผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียน Forest จะดำเนินโครงการระยะยาวต่อไปตลอดระยะเวลาการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปฏิบัติงานจะให้โอกาสเด็กแต่ละคนในการพัฒนาในด้านที่ได้รับการระบุว่าต้องมีการแทรกแซงหรือการสนับสนุนใดๆ 3) ระยะเวลาและความถี่ของการเข้าชมมีอิทธิพลต่อระดับของผลลัพธ์ การใช้เวลามากขึ้นในโรงเรียนป่าไม้ก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น 4) การเยี่ยมชมควรดำเนินต่อไปตลอดทั้งปีเพื่อให้เด็กๆ ได้สัมผัสกับทุกสภาพอากาศและฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงโรงเรียนในป่าไม้ไว้สำหรับเด็กปฐมวัยทุกคน ทุกวัย โดยมี "นำโดยความสนใจของผู้เรียน" (การเรียนรู้ที่ริเริ่มโดยผู้เรียน) โดยเปรียบเทียบกับการศึกษากลางแจ้งอื่น ๆ ซึ่ง "เริ่มต้นด้วยประเด็นปัญหาหรือปัญหาสำหรับผู้เรียนที่จะตรวจสอบ" 5) เป้าหมายหลักของโรงเรียนป่าไม้ในเด็กวัยประถมศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและการสำรวจด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมด การให้อำนาจแก่เด็กในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การส่งเสริมการรับรู้เชิงพื้นที่และการพัฒนามอเตอร์โรงเรียนในป่ามักจะให้อัตราส่วนผู้ใหญ่ต่อเด็กสูงกว่ารูปแบบการเรียนรู้บางรูปแบบเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงสูง

กระบวนการทัศนทางการศึกษามีพื้นฐานมาจากการศึกษาแบบคอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นการหาความรู้และการสร้างทักษะใหม่โดยผ่านประสบการณ์ตรง การลงมือทำและการตั้งคำถามตรงกันข้ามกับการศึกษาแบบเดิม(Passive) ที่มองเด็กเป็นเสมือนกระดานที่วางเปล่าที่รอการป้อนข้อมูลจากผู้ใหญ่แต่ฝ่ายเดียวภายใต้แนวทางการศึกษาแบบนี้ครูจะได้รับการฝึกอบรมและตั้งคำถามปลายเปิด

เพื่อกระตุ้นให้เกิด Inquiry และ Reflection ครูจะให้ความสำคัญต่อคำตอบที่เด็กๆ ค้นพบ ไม่ก้าวกระโดดไปก่อน แต่สนใจในสิ่งที่เด็กสนใจในปัจจุบัน

โปรแกรมคณิตศาสตร์โพกัสที่ mathematical concept อันเป็นรากฐานในการพัฒนากระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ไปตลอดชีวิต เริ่มจากการเรียนรู้ผ่านวัตถุที่จับต้องได้แล้วค่อยๆ เปลี่ยนผ่านไปยังการคิดเชิงนามธรรมตามความพร้อมของเด็กในช่วงวัยนี้ การเล่นต่อบล็อก การนับแท่งไม้ และการเล่นอื่นๆ ที่ทำให้เด็กเชื่อมโยงกับโลกล้วนเป็นแนวทางให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านตัวเลข numeracy พัฒนาการทางสติปัญญาเชิงพื้นที่ (spatial intelligence) อันเป็นรากฐานสำหรับการคิดทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนขึ้น

นิทานจำเป็นสำหรับการสร้างพื้นฐานทางภาษาและการรักการอ่าน ช่วงเล่านิทานจะเปิดเด็กสู่โลกของหนังสือและนิทาน ช่วงนั่งล้อมวงเปิดโอกาสให้เด็กได้แตงนิทานทุกๆ วันมีห้องสมุดซึ่งเด็กเข้าไปใช้ได้ตลอดเมื่อเด็กแสดงความสนใจที่จะอ่านจะสอนให้อ่านตามโปรแกรมโฟนิกส์ผู้ปกครองของเด็กที่พร้อมในการอ่านจะได้รับการแนะนำในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของเด็กที่บ้าน

เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างเด็กจะพยายามหาว่าเพราะเหตุใด พร้อมทั้งถามค้นเข้าไปในเรื่องราวด้วยกันแทนที่จะมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือใช้วิธีการให้รางวัลและการลงโทษเพื่อแก้ปัญหา เราปล่อยให้เด็กแสดงความรู้สึกและอารมณ์ตามที่เขาเป็นจริง โดยไม่พยายามเปลี่ยนเขาให้เป็นอย่างอื่นที่พึงประสงค์กว่าการทำเช่นนี้จะสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เขารู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ตามที่เป็นจริงโดยไม่ข่มความรู้สึก ไม่เล็งเหยียด หรือตำหนิมัน เพื่อสภาพหน้าเด็กจะมีความสามารถสืบสวนเข้าสู่แหล่งที่มาของอารมณ์ และเห็นผลกระทบของอารมณ์ต่อตนเองและผู้อื่น มีสติปัญญาทางอารมณ์ที่ดีเลิศ (O'Brien & Murray, 2006) กิจกรรมของโรงเรียนในป่า สำหรับเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมมาหลายครั้งแล้ว ครูอาจมอบหมายให้ก่อกองไฟเพื่อทำอาหารในป่าได้อีกด้วย ซึ่งเด็กปฐมวัยจะต้องใช้เวลาฝึกฝนทักษะการก่อกองไฟและผ่านการสอบปฏิบัติก่อนที่จะก่อกองไฟด้วยตัวเอง นอกจากนี้ เด็กปฐมวัยต้องวางแผนการทำอาหาร ตลอดจนวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของตนเองอย่างละเอียด ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการวางแผน คือ การบูรณาการความรู้และพัฒนาทักษะของเด็กปฐมวัยนั่นเอง ในแต่ละกระบวนการเรียนรู้เด็กๆ จะได้ฝึกคิดอย่างละเอียดและได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยจะต้องบันทึกผลการปฏิบัติทุกครั้ง เด็กปฐมวัยจะได้ฝึกเปรียบเทียบว่า กิ่งไม้สดหรือกิ่งไม้แห้งที่นำมาใช้ กิ่งไม้ประเภทใดจะสามารถก่อกองไฟได้ดีกว่ากัน โดยครูสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้เรื่องนี้เข้ากับวิชาวิทยาศาสตร์ได้ การคำนวณขนาดและจำนวนเป็นการฝึกบวกลบและเลขในวิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ เด็กปฐมวัยจะได้ฝึกพูดและนำเสนอความคิดของตน ตลอดจนการถาม การตอบปัญหา

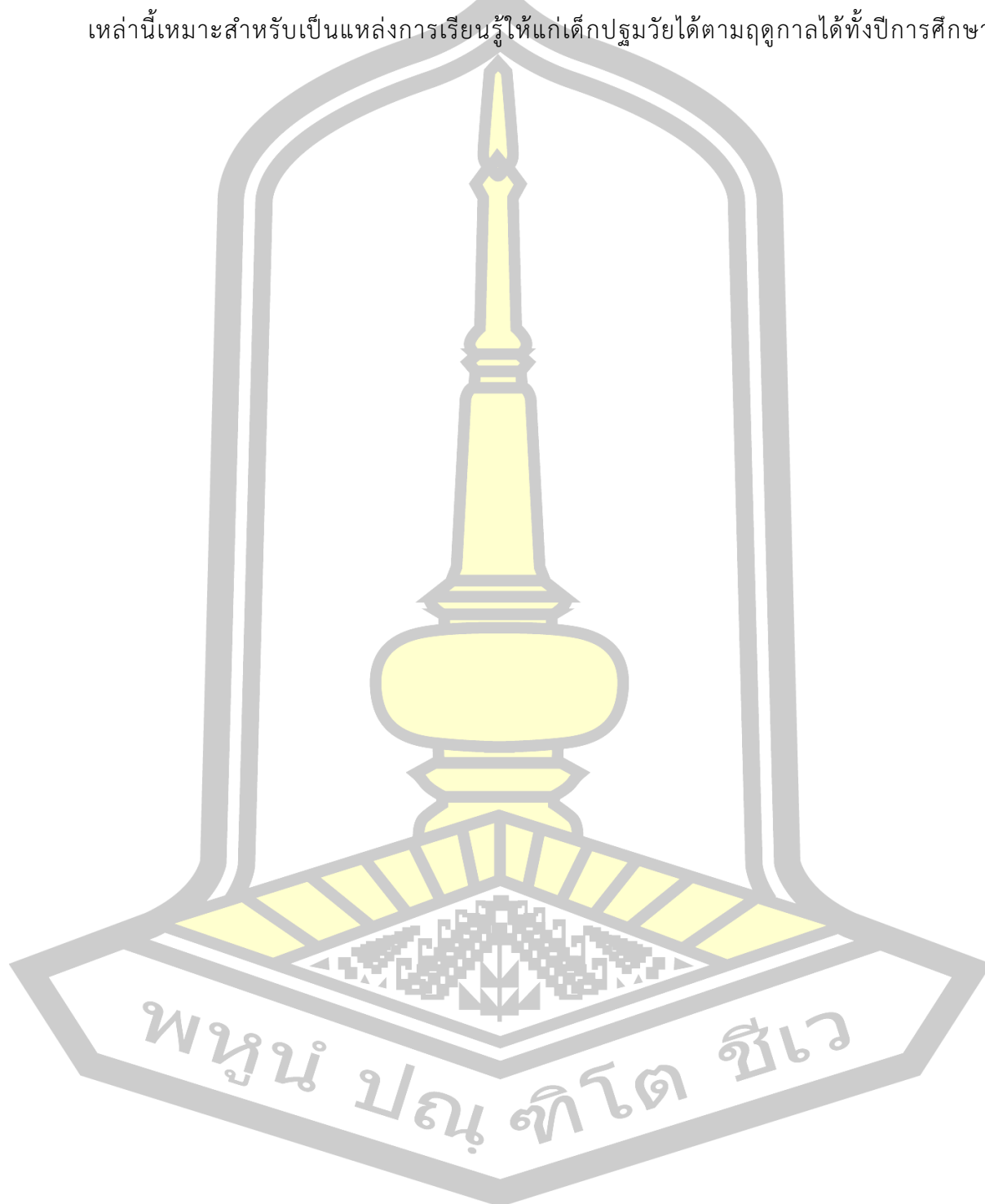
และข้อสงสัยกับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการทางภาษาอีกด้วย จะเห็นได้ว่า กิจกรรมบางส่วนโรงเรียนในป่า (Forest School) มีความคล้ายคลึงกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดในประเทศไทยอยู่มาตรงที่เด็กปฐมวัยได้ฝึกทักษะชีวิต อย่างไรก็ตามพอเรสต์ สคูล เน้นให้ผู้เรียนได้บูรณาการความรู้จากวิชาต่าง ๆ ฝึกพัฒนาตนเอง ตลอดจนได้เรียนรู้การเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติมากกว่ากลุ่มวิชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดที่ส่วนใหญ่เน้นทักษะการเอาตัวรอดในยามที่คับขัน นอกจากนี้โรงเรียนในปายังเน้นให้เด็กปฐมวัยฝึกฝนทักษะจนชำนาญและเกิดความมั่นใจก่อนที่จะลงมือทำตั้งแต่ต้นจนจบอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายที่เน้นให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการศึกษา สังเกต สำรวจ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวในป่าชุมชน ร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญ 4 ขั้น ดังนี้ 1) ขั้นตั้งเป้าหมาย 2) ขั้นวางแผน 3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม และ 4) ขั้นสะท้อนคิด

1.7 บริบททั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองขอน

โรงเรียนบ้านหนองขอน ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านหนองขอน 2 ตำบลหัวตะพาน อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ 37240 สังกัด เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 24 ไร่ 1 งาน 79.40 ตารางวา เขตพื้นที่บริการ หมู่ที่ 2 บ้านหนองขอน ตำบลหัวตะพาน อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ เนื้อที่ของโรงเรียนโดยรวมเป็นพื้นที่ป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งที่มีของป่าที่สามารถนำมารับประทาน และจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ตามฤดูกาล เช่น ผลไม้ป่า เห็ดชนิดต่างๆ ผักพื้นบ้าน สมุนไพรที่นำมาเป็นยารักษาโรคได้ ต้นไม้ที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ มีสวนไม้เลื้อยที่ออกหน่อตลอดปี นอกจากนี้ยังมีสัตว์นานาชนิด มีนกที่ส่งเสียงร้องไพเราะในตอนเช้า ในช่วงหน้าแล้งจะมีมดแดงที่ทำรังบนต้นไม้หลังโรงเรียน และต้นมะม่วงบริเวณข้างสนามฟุตบอล ผู้คนในชุมชนสามารถมาหาไข่มดแดงไปประกอบอาหารหรือจำหน่ายได้ นอกจากนี้โรงเรียนบ้านหนองขอนยังติดกับแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติของชุมชนคือศูนย์ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงไร่นาสวนผสมฟาร์มไม้ยาสูบ ภายใต้อาคารจะมีสวนดอกไม้สำหรับพาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้วงจรชีวิตของผีเสื้อ สวนพืชผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ มีบ่อเลี้ยงปลา บ่อเลี้ยงกบ และเด็กๆ ได้เรียนรู้การใช้พลังงานโซล่าเซลล์จากแสงอาทิตย์แทนการใช้ไฟฟ้าบ้าน รวมถึงผู้ปกครองของเด็กจะมีอาชีพทำไร่ทำสวน บ้านเรือนก็จะมีบริบทที่เป็นธรรมชาติส่วนใหญ่

มีต้นไม้ร่มรื่น ปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเอง ทำให้เด็กปฐมวัยได้สัมผัสกับธรรมชาติทั้งตอนที่
อยู่บ้านและโรงเรียนเด็กจึงคุ้นเคยกับบริบทที่รอบรอบไปด้วยธรรมชาติ ซึ่งแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ
เหล่านี้เหมาะสำหรับเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยได้ตามฤดูกาลได้ทั้งปีการศึกษา

ตาราง 2 การสังเคราะห์แนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า

แนวคิดของนักการศึกษา	หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในป่า	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าสำหรับเด็กปฐมวัย	หลักการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า	กระบวนการเรียนรู้ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า
Aqyla Affendy, (2023)	1) เป็นการศึกษาแบบองค์รวม	1) ออกสำรวจป่าไม้	1) สำรวจธรรมชาติจะช่วยสร้างความมั่นใจและความภาคภูมิใจในตนเอง	1) เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
โรงเรียนโพเรสต์ ในสหราชอาณาจักร ปี 1993	1) พัฒนาด้านสังคม อารมณ์ จิตใจร่างกาย สติปัญญา สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	1) เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	1) ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความยืดหยุ่น มีความมั่นใจ เป็นอิสระ และมีความคิดสร้างสรรค์	1) เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนการเล่น การสำรวจ พัฒนาความมั่นใจ
ZAYNA SYED, PUBLISHED (2023)	1) พัฒนาสติ ความตระหนักรู้ทางร่างกาย และความสัมพันธ์กับธรรมชาติ	1) จัดการเรียนรู้กลางแจ้ง	1) จัดกิจกรรมที่เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว	1) มุ่งเน้นความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม
Institute for Outdoor Learning (2012)	1) เน้นพัฒนาและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ	1) มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งสิ้น	1) เรียนรู้ และสำรวจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติในแต่ละฤดู	1) เน้นการวางแผน การปรับตัว การสังเกต การทบทวน

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์แนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ที่เน้นให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการศึกษา สังเกต สัมผัส ทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวในป่าชุมชน ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ 1) ชั่งตวงแผน 2) ชั่งตวงแผน 3) ชั่งตวงแผน 4) ชั่งตวงแผน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องมีเพราะมนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้เพียงลำพังต้องมีเพื่อนมีกลุ่มสังคมเป็นสมาชิกของสังคมมีการปรับตัวอยู่ในสังคมแต่วันเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ ซึ่งมนุษย์พัฒนาพฤติกรรมทางสังคมมานาน (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2553, น. 125) และเนื่องจากมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมตั้งแต่สังคมเล็กๆ ในครอบครัวขยายออกไปสู่ชุมชนและสังคมที่ใหญ่ขึ้น ดังนั้นทุกกลุ่มสังคมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งต้องอาศัยทักษะทางสังคม ได้แก่ ทักษะในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม (Social Living Skills) และทักษะทางกระบวนการกลุ่ม (Group Process Skills) นอกจากนี้ ทักษะทางสังคมยังเป็นการเรียนรู้ทางสังคมของแต่ละบุคคลที่ได้เรียนรู้ทักษะ ค่านิยม วัฒนธรรม แรงจูงใจ และบทบาทหน้าที่ของตนเพื่อให้เหมาะสมกับการอยู่ร่วมกันในสังคมของตน มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคมไว้ ดังนี้คือ

เวสต์วูด (Westwood, 1977, p. 77) ให้ความหมายทักษะทางสังคม หมายถึง ส่วนประกอบของพฤติกรรมสำหรับบุคคลซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยในการเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่น และผดุงรักษาซึ่งความสัมพันธ์นั้นไว้ได้

จำลอง เงินดี (2552, น. 27-29) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมของเด็กซึ่งทุกสังคมย่อมต้องการบุคลากรที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่พึงปรารถนา เช่น ต้องการให้เด็กนอนตื่นเช้า มีระเบียบวินัยทางสังคม ขยันหมั่นเพียร และมีจริยธรรมสูง เป็นต้น ผลของพฤติกรรมดังกล่าวมานี้กล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการถ่ายทอดทางสังคมและเป็นการถ่ายทอดทางสังคมอย่างต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา เป็นต้น การถ่ายทอดทางสังคมดังกล่าวนี้เรียกว่า "การเรียนรู้ทางสังคม" (Socialization) ดังกล่าวนี้นี้เรียกว่า "การเรียนรู้ทางสังคม" (Socialization) เป็นกระบวนการที่มีการปฏิสัมพันธ์กันถ่ายทอดให้กัน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่สังคมพึงปรารถนา

ไมเชเนอร์ และดีแลมเมเตอร์ (Michener, & Delamater, 1999, p. 77) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งการพัฒนาทักษะทางสังคมควรเริ่มที่วัยทารก เด็กจะรับรู้ความสามารถของตนเองมากกว่าผู้อื่น และเรียนรู้ตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ

พฤติกรรมเหล่านี้รวมทั้งเจตคติค่านิยมส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะส่วนที่สัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ทักษะทางสังคมจึงเป็นวิธีฝึกฝนและสนับสนุนให้เด็กปฏิบัติในส่วนร่วมกับผู้อื่น และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกันทำให้เด็กมีพฤติกรรมและทำหน้าที่เหมาะสมสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

โกลแมน (Goleman, 2006, p. 84-97) ทักษะทางสังคม หมายถึง ความฉลาดทางสังคมซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ 1) การรับรู้ทางสังคม (Social Awareness) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่นในสังคมเป็นการทำความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ทางสังคมอย่างทันทีทันใดเป็นลักษณะของการรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลและสังคมที่เราสนใจเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย และ 2) การบริหารจัดการความสัมพันธ์ (Social Facilty หรือ Relationship management) หมายถึง การสร้างปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดี มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการรับรู้ทางสังคมเป็นการที่บุคคลสามารถสัมผัสได้ถึงความรู้สึก ความคิด ความตั้งใจบุคคลอื่นทำให้เกิดความตระหนักทางสังคมและทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างราบรื่น

วิงค และ พัทนีย์ (Wink & Putney, 2002, p. 60) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นกระบวนการเรียนรู้สังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เป็นความสามารถของบุคคลในการแสดงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จะพัฒนาและดำเนินไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล ซึ่งสภาพแวดล้อมและสังคมเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

สุรางค์ โค้วตระกูล (2556, น. 82) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยกับผู้ใหญ่และเพื่อนในวัยเดียวกัน เมื่อเด็กอยู่ในระยะวัยอนุบาล เด็กมักจะชอบเล่นคนเดียว แต่เมื่อโตขึ้นเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น จะให้ความร่วมมืออย่างเป็นมิตรกับเพื่อนมีความเข้าใจในความรู้สึกของเพื่อนเพิ่มขึ้น ขณะเล่นกับเพื่อนเด็กจะใช้แรงเสริมในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันโดยการตั้งใจฟังเพื่อน การยอมรับเพื่อนด้วยการแสดงความรัก และให้คำชมเชย

โอคีฟ และเบอร์เกอร์ (O'Keefe & Berger, 1999, p. 3) กล่าวว่า หลักในการจัดการตนเอง (Self-management) เป็นทักษะในการกำกับพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นทักษะสำคัญในการจัดการกับปัญหา การตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ของชีวิต รวมทั้งการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การจัดการตนเองยังช่วยปรับปรุงให้เกิดกระบวนการทำงานที่มี

ความยืดหยุ่นถึงแม้จะไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้เห็นผลในทันทีทันใดแต่เมื่อเวลาผ่านไปจะเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างค่อนข้างถาวร

การจัดการตนเอง (self-management) เป็นทักษะด้านสังคมที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันของมนุษย์ทุกคนในยุคนี้รวมถึงเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทพร จารุไพศาล (2560) เชื่อว่าการจัดการตนเอง (Self-management) คือการปฏิบัติตนในสถานะที่ทุกอย่างที่เป็นเชิงบวก มีอารมณ์ที่ดีเช่น มีความสุข สนุก สงผลให้แสดงพฤติกรรมที่ดีออกมา เช่น ทำงานอย่างกระตือรือร้น พุดจากับผู้อื่นอย่างสุภาพ ใ้กำลังใจผู้อื่น เมื่อเด็กอยู่ในสถานะที่ทุกอย่างไม่ได้เป็นไปตามต้องการเด็กสามารถรับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของเด็กที่จะจัดการกับสถานการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้นการจัดการตนเองจึงเป็นทักษะที่โรงเรียนในต่างประเทศให้ความสำคัญในการส่งเสริมเด็กจึงมีการกล่าวถึงในหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยในหลายประเทศ เช่น Ministry of Education Singapore (2013) ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดการตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานของการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม และ Florida Department of Education (n.d)

คาเซล (Casel, 2020, p. 1) กล่าวว่า การจัดการตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมให้เด็กแสดงออกต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถก้าวพ้นอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพการที่เด็กกระทำสิ่งใดๆ เริ่มจากกระบวนการคิดของตนเองการสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทในการดำเนินชีวิตของตนเองซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่มีขั้นตอนและสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนโดยมีความเชื่อพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของบุคคลเน้นที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของตนเอง แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ตนเองเผชิญอยู่เรียนรู้ทักษะใหม่และการจัดสิ่งแวดล้อมของตนเอง (Kanfer & Gaelick-Buys, 1991)

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในการแสดงออกที่สะท้อนถึงความสามารถในการจัดการตนเอง การกำกับพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ความสามารถในการรู้จักรัก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทในการดำเนินชีวิตของตนเอง ระหว่างร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า โดยครอบคลุมพฤติกรรม บ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย 2) ด้านการลงมือปฏิบัติ และ 3) ด้านการกำกับตนเอง

2.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่จะทำให้งานดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขได้มีการกล่าวถึงความสำคัญทักษะสังคมหลากหลาย ดังนี้

สุชา จันทน์เอม (2542, น. 118, 124) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองมีความสำคัญเนื่องจากในวัยเด็กตอนต้นหรือวัยก่อนเข้าโรงเรียน อายุประมาณ 2-5 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มรู้จักคบเพื่อนและรู้จักเล่นกับเพื่อนได้ดีขึ้นเริ่มรู้จักปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ การปรับตัวของเด็กจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูซึ่งเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีอิสระจะมีความเชื่อมั่นในตนเองกว่าเด็กที่ถูกเข้มงวดอยู่ตลอดเวลา ส่วนในวัยเด็กตอนกลางอายุประมาณ 6-9 ปี เมื่อเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนบางคนอาจมีปัญหาในการคบเพื่อนอยู่บ้างทั้งนี้แล้วแต่กรอบที่ได้จากทางบ้านถ้าทางบ้านโดยให้ออกไปเล่นกับเด็กอื่นเด็กก็จะไม่อายเขิลเพื่อนหน้าใหม่การปล่อยให้เด็กเล่นกับเพื่อนสมมติอยู่เสมอจะทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยากเมื่อเข้าโรงเรียนแล้ว เพราะเพื่อนเล่นสมมตินั้นไม่มีชีวิตจิตใจ ไม่มีปฏิกิริยาตอบที่จะให้เด็กรู้ว่าตนควรจะทำอย่างไร เมื่อได้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในการเล่นในวัยนี้ส่วนมากมักเอาแต่ใจตัวเองและต้องการเอาชนะแต่ผู้เดียวเมื่อโตขึ้นจึงค่อยๆ รู้จักยอมรับฟังและทำตามความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเด็กชายชอบกิจกรรมที่มีโอกาสได้เคลื่อนไหวทั้งตัวส่วนเด็กหญิงชอบกิจกรรมที่ไม่ใช้กำลัง

แบนดูรา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553, น. 52 อ้างอิงจาก Bandura, 1986) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์แวดล้อมที่คลุมเครือและยุ่งยากได้โดยมีประสิทธิภาพเชิงสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตที่เป็นสุขของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตายเพราะทุกคนต้องการให้คนอื่นมาสนใจเรา ชื่นชมเรา ฟังเรา คิดถึงเรา อยู่กับเราและทำงานร่วมกันกับเรา ประกอบด้วย 2 ประการ คือ 1) ทักษะในการจัดการ 2) ความเชื่อในความสามารถของตนในว่าจะทำได้สำเร็จรวมถึงการประเมินขอบเขตของความสามารถที่ตนทำไม่ได้ด้วยทั้งนี้กระบวนการรับรู้ความสามารถของตนทั้ง 2 แ่งนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งซึมซับจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมรอบตัว บ้าน ชุมชน โรงเรียน และในที่ทำงานดำเนินไปตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยชรา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554, น. 8, 11) กล่าวว่า ในการเรียนรู้ทุกอย่างของเด็กปฐมวัย ต้องให้เด็กมีส่วนร่วมและมีส่วนแสดงความคิดเห็น ซึ่งเด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ทักษะทางสังคมผ่านการพูดคุยกับเพื่อน พ่อแม่ ครู หรือผู้เลี้ยงดูและผู้ใหญ่ที่อยู่รอบตัว จะเรียนรู้ผ่านการเล่น การฟังนิทาน การมีผู้อ่านหนังสือให้ฟัง การมีผู้อ่านหนังสือให้ฟัง การเล่าเรื่องหรือประสบการณ์ของตนเอง

และประสบการณ์ตรงอื่นๆ ดังนั้น อนุสัญญาสิทธิเด็กที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี ได้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อเด็กทุกคนที่เกิดมาและได้เสนอว่าในการตัดสินใจเรื่องใดเกี่ยวกับเด็กขอให้คำนึงถึงว่าผลประโยชน์สูงสุดตกอยู่กับเด็กก่อนอื่นใด และในกรณีนี้สหประชาชาติได้รณรงค์ทั่วโลกให้ประพฤติปฏิบัติต่อเด็กตามหลักการดังกล่าว

กุหลาบ ก่อสุวรรณ (2553, น. 42) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของมนุษย์มีความสำคัญต่อบุคคลอย่างมากใช้ชีวิตในสังคมได้โดยไม่เดือดร้อน (เพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคมถ้ายิ่งมากเท่าไรทักษะทักษะทางสังคมต้องมีความจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น ดังที่กล่าวว่าถ้าสังคมดีแต่สมาชิกไม่มีการฝึกทักษะทางสังคม สังคมนั้นย่อมเกิดความขัดแย้ง ไม่มีความสุข มีแต่ความเดือดร้อนและความวุ่นวาย ดังนั้นจึงมีความสำคัญในการช่วยยกระดับคุณภาพทั้งตัวมนุษย์และสังคม เพราะถ้ามนุษย์ที่หนึ่งในสังคมมีพื้นฐานที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขแล้วสังคมก็ย่อมสงบสุขและเจริญก้าวหน้าไปด้วย นอกจากนี้ยังมีส่วนที่จะช่วยให้เด็กได้เกิดทักษะในเรื่องต่างๆ ดังนี้ 1) ทักษะการปรับตัวต่อสถานการณ์ 2) ลักษณะนิสัยในการทำงาน และ 3) สัมพันธภาพกับเพื่อน

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพราะเด็กต้องมีเพื่อนไม่สามารถอยู่คนเดียวได้โดยจะต้องมีการใช้ชีวิตที่เริ่มจากกลุ่มสังคมเล็กๆ ที่เรียกว่า ครอบครัว จนไปสู่การเพิ่มจำนวนคนเป็นสังคมใหญ่ ทุกสังคมจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันเพื่อการอยู่ร่วมกัน การปรับตัว ทั้งในชีวิตปัจจุบันและอนาคต อย่างมีความสุขแล้วสังคมก็ย่อมสงบสุขและเจริญก้าวหน้าไปด้วย

2.3 ลักษณะความต้องการทางสังคมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ซึ่งควรได้รับการฝึกฝนและปลูกฝังเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

ปัทมาวดี บุญสวัสดิ์, (2535, น. 20) ได้แบ่งทักษะทางสังคมไว้ ดังนี้

1. การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
3. การแสดงออกและการแก้ปัญหาในกลุ่ม
4. การมีมารยาทในสังคม
5. การแสดงความรับผิดชอบ
6. การช่วยเหลือผู้อื่น

เวสต์วูด (Westwood, 1997, p. 77 - 78) ได้แบ่งพื้นฐานทักษะทางสังคม ดังนี้

1. การสบตากับคู่สนทนาอย่างเหมาะสม
2. การรับรู้ การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
3. การใช้ระดับเสียงในคำพูด ไม่ควรดังหรือค่อยจนเกินไป
4. การรู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น
5. การรู้จักสนทนากับผู้อื่น แสดงความรู้สึก ถาม ฟัง แสดงความสนใจ และมีการตอบสนองต่อคำถาม
6. การยืนในระยะเวลาเหมาะสมกับคู่สนทนา และควรสัมผัสกับคู่สนทนาแบบเหมาะสม
7. การมีความตั้งใจที่จะฟัง
8. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น เล่นตามกฎกติกา แบ่งปัน ช่วยเหลือกัน รู้จักผลัดเปลี่ยน การประนีประนอม การแสดงความยินดีกับผู้อื่น รู้จักขอโทษและขอบคุณ
9. สามารถควบคุมความโกรธ ความก้าวร้าว ความขัดแย้งในใจ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
10. แต่งกายสะอาด มีสุขภาพอนามัยดี

จากการศึกษาเอกสารผู้วิจัย สรุปได้ว่า ลักษณะความต้องการทางสังคมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยเป็นความต้องการที่มุ่งเน้นตามพัฒนาการทางสังคมในการเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น เล่นตามกฎกติกา แบ่งปัน ช่วยเหลือกันรู้จัก ผลัดเปลี่ยน การประนีประนอม การแสดงความยินดีกับผู้อื่น รู้จักขอโทษและขอบคุณ การรู้จักสนทนากับผู้อื่น แสดงความรู้สึก ถาม ฟัง แสดงความสนใจ การตอบสนองต่อคำถาม การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในกลุ่ม

2.4 องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

การศึกษาถึงวิวัฒนาการของทฤษฎีที่กล่าวถึงการจัดการตนเองพบว่า มีการนำเสนอเกี่ยวกับหลักการจัดการตนเองมาใช้ในการพัฒนาตนเองมานานกว่า 50 ปี เริ่มแรกของการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการตนเอง (Self-management) โดยมี Creer เป็นผู้เริ่มสังเคราะห์คำว่า การจัดการตนเอง เมื่อกลาง ค.ศ.1970 โดยให้ความหมายว่า การจัดการตนเองเป็นขั้นตอนซึ่งบุคคลมีการเปลี่ยนแปลง มุมมองเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมการตั้งเป้าหมาย (Goal selection) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Information collection) การประมวลผลและประเมินข้อมูล (Information processing and evaluation) การตัดสินใจ (Decision making) การลงมือปฏิบัติ (Action) และการสะท้อนตนเอง (Self-reaction) (Creer, 2000) ต่อมา Kanfer (1988) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มทฤษฎี Self-

management model ได้นำมาประยุกต์ใช้อย่างหลากหลายและได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมในการจัดการตนเองว่ามี 3 ด้าน ได้แก่ การกำกับตนเอง (Self-monitoring) การประเมินตนเอง (Self-evaluation) และการเสริมแรงตนเอง (Self-reinforcement)

เบอร์เกอร์ (Berger, J., & Milem, J., 2000, p. 268-338) กล่าวว่า การที่บุคคลมีทักษะการจัดการตนเองที่ดีและมีประสิทธิภาพจะมีลักษณะ ดังนี้ 1) พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง 2) สามารถบริหารจัดการเวลาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีความมั่นคงทางอารมณ์ 4) สามารถปรับปรุงแรงจูงใจและลักษณะนิสัยของตนเอง 5) มีความสามารถในการสื่อสารและมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นนั้น และ 6) มีความรู้สึกหรือเจตคติเชิงบวก มีความเป็นอิสระ และมีความสุขมากขึ้นเขาได้ ทำการศึกษาและเสนอว่าหลักของการจัดการตนเองมีองค์ประกอบพื้นฐานทั้งหมด 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารเวลา 2) การควบคุมอารมณ์ 3) การตั้งเป้าหมาย 4) การรับรู้ความสามารถของตน และ 5) การมีแรงจูงใจในตนเอง

สำหรับในประเทศไทยมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการตนเอง เช่น สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556) ได้กล่าวว่างค์ประกอบของการจัดการตนเองมี 4 ด้าน คือ การตระหนักในตน (Self-awareness) การรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) การกำกับตนเอง (Self-monitoring) และการปรับพฤติกรรม (Behavior modification)

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง: การรู้จักรัก เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จุดเด่น ข้อจำกัด ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจในตนเอง เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติและเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในตนเอง

2. การมีเป้าหมายในชีวิต: การตั้งเป้าหมายในชีวิต มีวินัยในตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลาทรัพยากรสามารถพึ่งพาและกำกับตนเองให้ไปสู่เป้าหมายในชีวิตและมีสุขภาพที่ดี

3. การจัดการอารมณ์และความเครียด: การรับรู้ เข้าใจ รู้เท่าทัน อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเองเข้าใจสาเหตุและสามารถจัดการอารมณ์ ความรู้สึกและความคิดของตนเอง

4. การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต: การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัญหาและภาวะวิกฤตสามารถฟื้นคืนสู่สภาวะสมดุลได้สามารถเตรียมการป้องกันและแก้ไขเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ทักษะทางสังคม เป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่ต้องได้รับการปลูกฝังเพื่อการปรับตัวของมนุษย์ให้สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาองค์ประกอบทักษะทางสังคมของบุคคล

ทั่วไป ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไปซึ่งมีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

เกษร ใหม่ดี (2562, น. 18) ได้พัฒนาทักษะทางสังคมไว้โดยใช้องค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้
1) ด้านการปฏิบัติตนในสังคม 2) ด้านการปฏิบัติตามกติกาของสังคม และ 3) ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ดาวประกาย แก้วนพรัตน์ (2549, น. 96) ได้กำหนดกรอบของเนื้อหาของทักษะทางสังคมซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเข้าสู่สังคม การรู้จักตนเอง การสนทนากับผู้อื่น มารยาทการเข้าสังคม การเข้าสมาคมและการรู้จักสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น ทักษะในการทำกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น คุณธรรมจริยธรรม

สุรศักดิ์ สุภารัตน์ (2540, น. 33) ได้กล่าวถึงทักษะทางสังคมเอาไว้ว่าประกอบด้วย องค์ประกอบ ต่างๆ คือ ความสามารถต่างๆที่ทำให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม นับตั้งแต่การใช้ชีวิตร่วมกันการทำงานร่วมกันและการปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้แก่

1. ทักษะการมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับผู้อื่น
2. ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
3. ทักษะการมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม
4. ทักษะการมีส่วนร่วมในการสนองตอบอย่างมีมารยาทต่อคำถามของผู้อื่น
5. ทักษะการเป็นผู้นำอภิปราย
6. ทักษะการแสดงความรักใคร่ชอบ
7. ทักษะในการช่วยเหลือผู้อื่น
8. ทักษะในการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
9. ทักษะในการใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีคุณธรรม
10. ทักษะในการเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม
11. ทักษะในการมีมารยาทในสังคม
12. ทักษะในการแก้ปัญหาในกลุ่ม

จากการศึกษาองค์ประกอบของการจัดการตนเองของผู้วิจัย สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของนักวิชาการหลายท่านนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมในการสร้างสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำ การจัดการกับความขัดแย้ง การจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่น ได้เรียนรู้และทำกิจกรรม

ร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดทักษะด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และด้านการกำกับตนเอง

2.5 กระบวนการเสริมสร้างทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

การฝึกทักษะทางสังคมสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนนั้นตามปกติวิธีนี้เป็นการผสมผสานกับการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรปกติครูสามารถนำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์โดยเนื้อหาวิชาเหมือนเดิม แต่จะเน้นกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิควิธีที่ช่วยให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะทางสังคมไปด้วยขณะที่เรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (เทียมใจ พิมพวงศ, 2541, น. 23 อ้างอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ, 2533, น. 28) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมได้ คือ

1.1 การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้โดยลงมือปฏิบัติจริง

1.2 การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้วิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้เน้นการจัดการเรียนรู้กระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการ แก้ปัญหาการทำงาน การหาความรู้ การวิเคราะห์รวมทั้งสถานการณ์ในชีวิตจริงด้วย

2. การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมโดยตรงโดยใช้กิจกรรมฝึกต่างหากแยกจากการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาตามปกติเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิตของเด็กปฐมวัย (เทียมใจ พิมพวงศ, 2541, น. 23-24)

2.1 การฝึกประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.2 การให้เด็กปฐมวัยได้รับผิดชอบทำงานส่วนรวมของชั้นเรียนหรือโรงเรียน

2.3 การให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

2.4 การพาเด็กปฐมวัยไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญการอยู่อาศัยพักแรม

2.5 การให้เด็กปฐมวัยได้ร่วมทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ การฝึกทักษะทางสังคมสามารถฝึกได้พร้อมกับการเรียนการสอนทั้งในเวลาเรียน เนื้อหาวิชาตามปกติและเวลาอื่นๆ ที่เด็กปฐมวัยอยู่ในโรงเรียนให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัยครูจึงสามารถฝึกทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองได้เกือบตลอดเวลา โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เกิดทักษะทางสังคมเพิ่มมากขึ้น (เทียมใจ พิมพวงศ, 2541, น. 24)

กุหลาบ ตันติผลาชีวะ (2551, น. 128) การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ได้กล่าวว่า เป็นกระบวนการปรับตัวทางสังคม (Socialization process) ของเด็กปฐมวัยเป็นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมบริบทแรกที่เด็กสัมผัสคือบุคคลในครอบครัว เมื่อเด็กเข้ากลุ่มเพื่อนได้เห็นพฤติกรรมผู้อื่นเห็นบทบาททางสังคมเด็กได้รับการหล่อหลอม และพัฒนาทักษะทางสังคม การเล่นเป็นทางหนึ่งของการเรียนรู้ศิลปะทางสังคมของเด็ก (กุหลาบ ตันติผลาชีวะ, 2551, น. 128 อ้างอิงจาก Morrison, 1998, น. 201) เด็กเรียนรู้ทักษะทางสังคมจากผู้ใหญ่ใกล้เคียงจากพ่อแม่การมีความสัมพันธ์กับคนอื่นทำให้เด็กเรียนรู้ความร่วมมือ การปฏิเสธ การรับ การแบ่งปัน การสื่อสารและการแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เด็กยังเรียนรู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มด้วยการเข้ากลุ่ม กิจกรรม การปรับตัวต่อการคาดหวังของโรงเรียน รับรู้สิทธิและความรู้สึกของผู้อื่นแต่ละช่วงอายุของเด็กจะแสดงทักษะทางสังคมอย่างมีความหมายโดยพัฒนาจากตนเองเป็นศูนย์กลางสู่สังคมแวดล้อมภายนอกเมื่อเด็กอายุ 2 ปี กระบวนการทางสังคมจะซับซ้อนมากกว่าตอนทารกเด็กเริ่มใช้ภาษาในการติดต่อเมื่ออายุ 3 ปีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะผ่านทางการเล่น แต่ยังเน้นตนเองเป็นสำคัญเด็กยังขาดความสามารถในการเล่นแบบร่วมมือและการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่นต่อเมื่ออายุ 4 ปีเด็กเริ่มมีความรู้สามารถในการจำแนกความรู้สึก ความแตกต่างของตนเองกับผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ครอบครัว เล่นร่วมกับผู้อื่นได้รู้จักให้รู้จักรับ รู้จักการรอคอย และเริ่มมีการแบ่งปันเมื่ออายุ 5 ปีเด็กจะมีความเป็นมิตรกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเริ่มมีการแสดงความพอใจและไม่พอใจเพื่อนบ้าง เมื่ออายุ 6 ขวบ จะเป็นวัยที่พร้อมเล่นกับเพื่อนมีสังคมภายในกลุ่มพฤติกรรมทางสังคมของเด็กส่วนใหญ่พัฒนามาจากการเรียนรู้ขณะเล่นกับเพื่อน

การส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลทำให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมได้มากขึ้น เนื่องจากเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อนเด็กปฐมวัย และบุคคลในโรงเรียนแต่การสร้างสัมพันธ์ภาพในระยษนี้ยังไม่กว้างมากนักมักอยู่ในกลุ่มคนคุ้นเคย 1-2 คน ถ้าเป็นเพื่อนจะเป็นเพศเดียวกันยังทะเลาะกันบ่อยแต่เป็นช่วงสั้นแล้วกลับมาคืนดีกันการเป็นตัวแบบและให้พลังใจกับเด็กจะเป็นวิธีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีให้กับเด็ก โดยเฉพาะในช่วงเด็กเริ่มโตขึ้น อายุ 5-6 ปี เด็กจะเรียนรู้กฎระเบียบของสังคมมีการเล่นตามกติกา การเข้ากลุ่ม การเล่นเกมจะสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้กฎของสังคมกับการยอมรับซึ่งการเรียนรู้ที่ถูกต้องจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีเมื่อโตขึ้น

อีริคสัน (Erikson อ้างอิงจาก สุชากร วสุโกติน, 2554, น. 21) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เริ่มพัฒนาความสามารถเฉพาะตัวในด้านต่างๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง แต่ในเวลาเดียวกันก็ยังทำอะไรได้ไม่เต็มที่ตามที่ตนเองปรารถนาและยังคงมีความต้องการที่จะได้รับความรัก ความสนใจ

ความเอาใจใส่ ดูแลจากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้เป็นความขัดแย้งภายในจิตใจระหว่างการคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative versus Guilt) ด้วยเหตุนี้การผ่อนปรนความขัดแย้งให้เกิดความสมดุลสำหรับเด็กวัยนี้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กจะต้องจัดสภาพแวดล้อมเด็กที่สนับสนุนส่งเสริมการคิดริเริ่มที่ทำทหายอย่างเหมาะสมเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นให้เด็กได้ทดลองค้นหาริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ในบรรยากาศที่เด็กรู้สึกว่าคุณเองมั่นคงอบอุ่นและปลอดภัยแต่อยู่ภายใต้กฎกติกาจะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามลำดับขั้นตามวัย

การจัดการตนเองนั้นเกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้แสดงออกในทิศทางที่เหมาะสมและยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมดังนั้น งานวิจัยส่วนใหญ่จึงมักศึกษาเรื่องการจัดการตนเองในกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาพฤติกรรม เช่น ด้านการเรียนมักนำมาใช้กับเด็กปฐมวัยที่มีผลการเรียนตกต่ำการ แนะแนว และการจัดการเวลาด้านการทำงานมักนำไปใช้เพื่อการส่งเสริมให้บุคคลจัดการตนเองให้สมดุลระหว่างงานกับเวลา หรือการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานหรือปัญหาด้านสุขภาพ เช่น บุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังต่างๆ ให้มีการจัดการตนเองในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้น นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงกระบวนการที่จะช่วยเสริมสร้างการจัดการตนเองให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่น แคนเฟอร์ และกาลิค บายส์ (Kanfer & Gaelick-Buys, 1991) ได้นำเสนอแนวคิดการจัดการตนเองที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่

- 1) การตั้งเป้าหมาย (Goal setting)
- 2) การกำกับตนเอง (Self-monitoring)
- 3) การประเมินตนเอง (Self-evaluation)
- 4) การให้แรงเสริมตนเอง (Self-reinforcement)

ซีร์ (Ceer, 2000, p. 96) ได้นำเสนอแนวคิดการจัดการตนเองประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การตั้งเป้าหมาย (Goal setting)
- 2) การรวบรวมและประมวลข้อมูล (Information collection)
- 3) การประมวลและการประเมินผล (Information processing and evaluation)
- 4) การตัดสินใจ (Decision making)
- 5) การลงมือปฏิบัติ (Action)
- 6) การสะท้อนการปฏิบัติ (Self-reaction)

เกอร์ฮาร์ด (Gerhardt, 2010, p. 85) ได้สรุปขั้นตอนของการจัดการตนเองไว้ว่ามี 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การประเมินตนเอง (Self-assessment) 2) การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) 3) การกำกับตนเอง (Self-monitoring) และ 4) การประเมินตนเอง (Self-evaluation) โดยทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนมีกระบวนการดังนี้

1. การประเมินตนเอง (Self-assessment) เป็นการที่บุคคลทบทวนทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเพื่อการค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างตนเองกับเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ
2. การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) เป็นทักษะในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนภายใต้การประเมิน
3. การกำกับตนเอง (Self-monitoring) เป็นการที่บุคคลตรวจสอบและควบคุมตนเองได้อย่างรอบด้านทั้งด้านปัจจัยส่วนบุคคลด้านเวลาและสภาพแวดล้อมที่เป็นส่วนสำคัญในการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายรวมถึงการสำรวจปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางต่อการมุ่งสู่ความสำเร็จ
4. การประเมินตนเอง (Self-evaluation) เป็นขั้นตอนภายหลังจากที่บุคคลจัดการตนเองในด้านต่างๆ แล้วซึ่งเป็นการประเมินตนเองว่าเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่การประเมินตนเองอาจเกิดขึ้นเป็นระยะและมีการปรับเปลี่ยนวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

จากการศึกษากระบวนการเสริมสร้างทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองผู้วิจัย สรุปได้ว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องมีขั้นตอนของการจัดการตนเองที่ชัดเจนและต้องมีการประเมินผลของการกระทำเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้แสดงออกในทิศทางที่เหมาะสมและยับยั้งตนเองไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติและจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมโดยตรงโดยการใชกิจกรรมที่ใช้ฝึกทักษะทางสังคมแยกจากการเรียนการสอนในสาระวิชาตามปกติเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย

2.6 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2553, น. 122-126) เชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์นอกจากจะเป็นปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้นนั้นแล้วล้วนเกิดจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น และการเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ สามารถเรียนรู้ได้โดยประสบการณ์ตรงหรือไม่ก็โดยการสังเกต (Bandura, 1977, p. 16) โดยมีตัวกำหนดพฤติกรรม (behaviour determinants) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน (antecedent determinants) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

เป็นประจําอย่างสม่ำเสมอจะทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์ได้ว่าถ้ามีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้วจะมีครั้งหนึ่งตามมาการรู้ความสัมพันธ์เงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้จะทำให้บุคคลสามารถทำนายเหตุการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นและเกิดได้อย่างไรภายในสภาวะการณ์ต่างๆ ดังนั้นการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งจึงมีผลต่อการเกิดหรือไม่เกิดพฤติกรรมและมีผลต่อการคงอยู่หรือการทลายของพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสิ่งกำหนดพฤติกรรมที่เป็นสิ่งเร้าจึงได้แก่สิ่งเร้าต่างๆ ที่มากระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังมีตัวกำหนดพฤติกรรมอีกตัวหนึ่งคือตัวกำหนดที่แสดงถึงผลกรรม (consequent determinants) อันจะเกิดมาหลังการแสดงพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในทางสังคมของมนุษย์เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมว่าพฤติกรรมใดกระทำแล้วจะได้รับการรางวัลหรือผลกรรมทางบวกและพฤติกรรมใดกระทำแล้วจะได้รับการลงโทษ การเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมดังกล่าวจะทำให้มนุษย์เลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลกรรมทางบวกหรือการเสริมแรงและจะหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่จะได้รับผลกรรมทางลบ หรือการลงโทษ การเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมนี้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งจากประสบการณ์ตรงและการสังเกตตัวแบบหรือการกระทำของผู้อื่นที่สังเกตเห็นซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม

เวบสเตอร์ และรีด (Webster & Reid, 2004, น. 96 - 113) กล่าวว่า ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการจัดการกับอารมณ์และสร้างสัมพันธภาพเป็นพื้นฐานที่สำคัญของความสำเร็จในการอ่านและการเรียนขั้นที่สูงขึ้น เด็กที่มีความสามารถทางสังคมดีจะสามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนได้ดีกว่าเด็กที่มีความสามารถทางสังคมต่ำสำหรับหลักสูตรการพัฒนาทักษะสังคมและการแก้ไขปัญหา ในเด็กที่ได้ศึกษานี้เป็นโปรแกรมที่ช่วยสอนทักษะต่างๆ เช่น การควบคุมอารมณ์ในชั้นเรียนการสื่อสารแบบเห็นใจสัมพันธภาพและทักษะการสื่อสารการจัดการอารมณ์โกรธการแก้ไขปัญหาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและวิธีการประสบความสำเร็จในชั้นเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้อยู่ในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องทางพฤติกรรม เรื่อง การต่อต้านสังคมและก้าวร้าว ปัจจุบันหลักสูตรนี้อยู่ในระหว่างการปรับปรุงเพื่อประยุกต์ใช้ในเด็กปฐมวัยและเด็กวัยเรียนเพื่อเพิ่มทักษะต่างๆ เช่น สังคม อารมณ์และความสามารถในการเรียนในชั้นเรียนและเพื่อลดปัญหาพฤติกรรมของเด็กในชั้นเรียนของเด็ก

อีริกสัน (Erik Erikson, 1994) นักจิตวิทยาอธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางสังคมว่ามีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพบุคคลจะมีการพัฒนาบุคลิกภาพตลอดชีวิตและเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือการมีสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคมนั้นเองอีริกสันได้จำแนกพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลไว้ 8 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกไว้วางใจและความไม่ไว้วางใจ (Trust VS Mistrust) จะเริ่มขึ้นระหว่างช่วงอายุแรกเกิดถึง 1 ขวบ ถ้าเด็กได้รับอาหาร ความรัก ความเอาใจใส่และความใกล้ชิดจากมารดาหรือพี่เลี้ยงเป็นอย่างดีเด็กจะเกิดความรู้สึกไว้วางใจและความอบอุ่นมั่นคงในทางตรงข้ามหากถูกทอดทิ้งและไม่ได้ความรักจะเกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจใครในวัยเด็ก

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองและความสงสัย (Autonomy VS Doubt) ความรู้สึกนี้จะเกิดในช่วงปีที่ 2 เด็กวัยนี้จะแสดงออกให้เห็นว่าตนเองมีความสามารถมีความเป็นตัวของตัวเองในทางกลับกันหากเด็กไม่ได้รับความสำเร็จหรือความพอใจก็จะเกิดความอายกลัวการแสดงออก

ขั้นที่ 3 การริเริ่มและความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt) เป็นช่วงอายุ 3 ถึง 5 ปี ซึ่งเด็กวัยนี้จะเลียนแบบสมาชิกในครอบครัวชอบทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ถ้าทดลองแล้วผิดพลาดจะเกิดความขยาดและหวาดกลัวเป็นวัยที่มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวและเด็กๆ นอกบ้าน

ขั้นที่ 4 ความรู้สึกรับผิดชอบและความรู้สึกปมด้อย (Industry VS Inferiority) จะได้เกิดขึ้นในช่วงอายุ 6- 11 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มเกี่ยวข้องกับบุคคลนอกบ้านมากขึ้นเป็นช่วงที่จะขยันเรียนขยันอ่านหนังสือประเภทต่างๆ พุดคุยและอวดโชว์ความเด่นและชอบแสดงความสามารถของตนเพื่อให้เพื่อนยอมรับถ้าทำไม่ได้ก็จะผิดหวังและรู้สึกเป็นปมด้อย

ขั้นที่ 5 บุคลิกภาพของตน และความไม่เข้าใจตนเอง (Identity VS Identity Diffusion) อยู่ในช่วงอายุ 13-18 ปี เป็นระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งต้องการสร้างเอกลักษณ์หรือบุคลิกภาพของตนโดยเลียนแบบจากเพื่อนๆ หรือผู้ใกล้ชิดถ้ายังสร้างเอกลักษณ์ของตนเองไม่ได้จะเกิดความว้าวุ่นและหมดหวังจึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ผู้อยู่ใกล้ชิดต้องแสดงแบบอย่างที่ดีเพื่อให้เด็กสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม

ขั้นที่ 6 ความเป็นผู้นำและความเปล่าเปลี่ยว (Intimacy VS Isolation) ช่วงอายุ 19 - 40 ปี เป็นวัยที่ก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่มีความต้องการเป็นผู้นำต้องการติดต่อและสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศจนเป็นเพื่อนสนิทและหรือเป็นคู่ชีวิตหากไม่สามารถทำได้ตามที่คาดหวังก็จะแยกตนเองออกจากสังคมหรืออยู่ตามลำพังในเด็กวัยนี้จะมีเพื่อนรัก เพื่อนร่วมงาน และเพื่อนสนิทเพิ่มเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ

ขั้นที่ 7 ความเสียสละและความเห็นแก่ตัว (Generativity VS Self Absorbtion) เป็นช่วงวัยกลางคนเป็นวัยที่มีความรับผิดชอบ มีครอบครัว มีการให้กำเนิดบุตรให้การอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ให้ความรัก และความเอาใจใส่เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่บุตรหลานและสมาชิกในครอบครัว

ขั้นที่ 8 ความมั่นคงของชีวิตและความสิ้นหวัง (Integrity VS Despair) อยู่ในช่วงอายุ 61 ปี ขึ้นไปเป็นวัยที่ต้องการความมั่นคงสมบูรณ์ในชีวิตจะภาคภูมิใจในความสำเร็จแห่งชีวิตและผลงานของตนถ้าผิดหวังจะเกิดความรู้สึกล้มเหลวในชีวิต

แบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมด้วยการรู้คิดจากการเลียนแบบมี 2 ชั้น คือ ชั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมได้และชั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ซึ่งกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือโดยตัวแบบว่ามีทั้งหมด มี 4 กระบวนการ (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2556, น. 240-243) ดังนี้

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attention) ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมากถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้นการเรียนรู้ความใส่ใจ จึงเป็นสิ่งแรกที่คุณครูจะต้องมี แบนดูรากล่าวว่าผู้เรียนจะต้องรับรู้ส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมของผู้ที่เป็นตัวแบบองค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อความใส่ใจของผู้เรียนมี หลายอย่าง คุณลักษณะของผู้เรียนก็มีความสัมพันธ์กับกระบวนการใส่ใจ ตัวอย่างเช่น วัยของผู้เรียน ความสามารถทางด้านพุทธิปัญญา ทักษะทางการใช้มือและส่วนต่างๆ ของร่างกายรวมทั้งตัวแปร ทางบุคลิกภาพของผู้เรียน เช่น ความรู้สึกว่าคุณค่า (Self-Esteem) ความต้องการและทัศนคติของผู้เรียนตัวแปรเหล่านี้มักจะเป็นสิ่งจำกัดขอบเขตของการเรียนรู้โดยการสังเกต

2. กระบวนการจดจำ (Retention Process) คือ ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ก็เพราะผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว แบนดูรา พบว่าผู้สังเกตที่สามารถอธิบายพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวแบบด้วยคำพูด หรือสามารถมีภาพพจน์สิ่งที่ตนสังเกตไว้ในใจจะเป็นผู้ที่สามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้โดยการสังเกตได้ดีกว่าผู้ที่เพียงแต่ดูเฉยๆ หรือทำงานอื่นในขณะที่ดูตัวแบบไปด้วย สรุปแล้วผู้สังเกตที่สามารถระลึกถึงสิ่งที่สังเกตเป็นภาพพจน์ในใจ และสามารถเข้ารหัสด้วยคำพูดหรือถ้อยคำจะเป็นผู้ที่สามารถแสดงพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวแบบได้แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนานๆ และนอกจากนี้ถ้าผู้สังเกตหรือผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้เห็นตัวแบบแสดงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ซ้ำๆ จะเป็นการช่วยความจำให้ดียิ่งขึ้นทำให้สามารถจดจำสิ่งต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้น

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ (Reproduction Process) คือ หลักในกระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพ (Transform) ภาพพจน์ (Visual Image) หรือสิ่งที่จำไว้เป็นการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ (Verbal Coding) ในที่สุดแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการนี้คือความพร้อมทางด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เรียนถ้าหากผู้เรียนไม่มีความพร้อมก็จะไม่สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ แบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบไม่ใช่เป็นพฤติกรรมที่ลอกแบบอย่างตรงไปตรงมาการเรียนรู้โดยการสังเกตประกอบด้วยกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Process) และความพร้อมทางด้านร่างกายของผู้เรียน ฉะนั้นในชั้นการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) ของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันไป

4. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) แบนดูรา กล่าวว่า แรงจูงใจของผู้เรียนนั้นจะแสดงออกทางพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกตเห็นมาจากความคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาใช้ เช่นการได้รับแรงเสริมหรือรางวัลหรืออาจจะนำประโยชน์บางสิ่งบางอย่างมาเข้าร่วมทั้งการคิดว่าการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบจะทำให้ตนหลีกเลี่ยงปัญหาได้ในห้องเรียนเวลาครูให้รางวัลหรือลงโทษพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งเด็กปฐมวัยทั้งห้องก็จะเรียนรู้โดยการสังเกต และเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมหรือไม่แสดงพฤติกรรม

แนวความคิดจัดการตนเอง (Self - management) พัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของแบนดูรา (1986, p. 27) เชื่อว่าบุคคลจะกระทำสิ่งใดๆ ที่เริ่มจากกระบวนการคิดของตนเอง การสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทในการดำเนินชีวิตของตนเองต่อมาได้มีนักวิชาการเชิงจิตวิทยาหลายท่านเสนอแนวคิดในการจัดการตนเองไว้อย่างหลากหลาย และสรุปประเด็นการจัดการตนเอง (Self-management) ได้ว่าเป็น ทักษะในการกำกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นการเพิ่มหรือรักษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้คงอยู่และขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป และจะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จทั้งในชีวิตส่วนตัว การเรียน และการทำงาน

เยตส์ (Yates, 1986, p. 28) กล่าวว่า จากการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่มีขั้นตอนและสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน โดยมีความเชื่อพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของบุคคลเน้นที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของตนเองแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ตนเองเผชิญอยู่เรียนรู้ทักษะใหม่และการจัดสิ่งแวดล้อมของตนเอง

คานเฟอร์ (Kanfer, 1988, p. 28) เช่นเดียวกับกับ Lorig and Holman (1993, p. 28) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการตนเองเป็นการที่บุคคลเลือกในการปรับมุมมองและทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา และปฏิบัติพฤติกรรมใหม่รวมถึงรักษาความมั่นคงทางอารมณ์ของตนเองให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ในขณะที่อยู่ร่วมกับผู้อื่น

เบอร์เกอร์ (Berger, 2000, Online) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีทักษะการจัดการตนเองที่ดีและมีประสิทธิภาพจะมีลักษณะ ดังนี้

1. พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. สามารถบริหารจัดการเวลาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความมั่นคงทางอารมณ์
4. สามารถปรับปรุงแรงจูงใจและลักษณะนิสัยของตนเอง

5. มีความสามารถในการสื่อสารและมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

6. มีความรู้สึกหรือเจตคติเชิงบวก มีความเป็นอิสระ และมีความสุขมากขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 36) ได้อธิบายแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการจัดการตนเองไว้ในการพัฒนาสมรรถนะหลัก ด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตนมีไว้ว่า

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเองทำให้สามารถฝึกหัดและพัฒนาตนเองได้ในเกือบทุกเรื่องที่ต้องเผชิญ

2. ไม่มีบุคคลใดที่มีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้านจนไม่ต้องพัฒนาในเรื่องใดๆ อีก

3. แม้บุคคลจะเป็นผู้ที่รู้จักตนเองได้ดีที่สุดแต่ก็ไม่สามารถปรับเปลี่ยนตนเองได้ในบางเรื่อง ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการพัฒนาตน การควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองมีความสำคัญเท่ากับการควบคุมสิ่งแวดล้อมภายนอก

4. อุปสรรคสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง คือ การที่บุคคลมีความคิดยึดติดไม่ยอมปรับเปลี่ยนวิธีคิด และการกระทำจึงไม่ยอมสร้างนิสัยใหม่หรือฝึกทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อตนเอง

5. การปรับปรุงและพัฒนาตนเองสามารถดำเนินการได้ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่องเมื่อพบปัญหาหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับตนเอง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยผู้วิจัยสรุปได้ว่า เป็นการตั้งเป้าหมายในชีวิตและกำกับตนเอง การจัดการอารมณ์และความเครียด รวมถึงการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต ทักษะในการกำกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิตมีสุขภาวะที่ดี และมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมจากการเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลรอบตัวซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยประสบการณ์ตรงหรือการสังเกตโดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

2.7 การประยุกต์แนวคิดทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองสู่การปฏิบัติของเด็กปฐมวัย

เกอร์ฮาร์ด (Gerhardt, 2010, p. 30) กล่าวว่า การนำแนวคิดการจัดการตนเองสู่การประยุกต์ใช้เพื่อเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพต้องทำความเข้าใจถึงขั้นตอนและแนวทางการจัดการตนเองอย่างชัดเจน ลักษณะของการจัดการตนเองมีจุดเริ่มต้นจากวงจรของการพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล กล่าวคือ หากมีการจัดการตนเองตามเป้าหมายที่วางไว้แล้วผล

ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจบุคคลจะเข้าสู่วงจรการจัดการตนเองอีกครั้งในรูปแบบใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้นจากจุดด้อยของการจัดการตนเองครั้งก่อนหน้าให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นในการนี้ผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนที่สำคัญในการเสริมสร้างการจัดการตนเองและได้นำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในการสร้างรูปแบบกิจกรรมในการจัดการตนเอง โดยมีกระบวนการดังนี้

1. การประเมินตนเอง (Self-assessment) เป็นการกำหนดให้บุคคลสำรวจสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างตนเองกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้การประเมินตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดจากการตั้งเป้าหมายและการประเมินเป้าหมายตามความเป็นจริงตลอดจนสอดคล้องกับความสามารถของตนเองว่ามีสิ่งใดที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายนั้นซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลหรือปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จ การประเมินตนเองที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้ดีจะนำไปสู่การวางเป้าหมายพฤติกรรมใหม่ที่นำไปสู่ความสำเร็จ โดยการสำรวจตนเองในด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จทั้งทางด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก การกระทำรวมถึงการรู้จักจุดเด่น จุดด้อย และรู้ขอบเขตความสามารถของตนเองการประเมินตนเองจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นการทำมาความรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ นำไปสู่แนวทางการวางเป้าหมายใหม่ที่ชัดเจนขึ้นตามไปด้วย

2. การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากการประเมินตนเองเมื่อบุคคลได้พิจารณาทบทวนถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้ความคาดหวังไม่สอดคล้องกับผลที่เกิดขึ้นต่อจากนั้นจะเป็นขั้นตอนของการวางเป้าหมายใหม่อย่างรอบคอบและสอดคล้องกับขีดความสามารถของแต่ละบุคคลการตั้งเป้าหมายเป็นการสร้างแรงจูงใจที่นำไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้การตั้งเป้าหมายขึ้นอยู่กับจุดหมายที่กำหนดนั้นว่ามีลักษณะอย่างไร มีความเฉพาะเจาะจง และวัดผลได้เพียงใดนอกจากนี้ควมมีพันธะผูกพันกับจุดหมาย (Goal commitment) เพื่อให้บุคคลแน่วแน่กับจุดหมายที่ตนวางไว้และเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3. การกำกับตนเอง (Self-monitoring) เป็นขั้นตอนของการสังเกตควบคุมและบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่พฤติกรรมอาจเป็นเหตุหรืออาจเป็นผลทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมนอกจากนี้ ยังรวมถึงการสังเกต ติดตาม บันทึกปัจจัยที่เสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อปัญหาที่กำลังพยายามจัดการการติดตามตนเองทำให้บุคคลมีความระมัดระวังที่จะไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แต่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แทนการแสดงพฤติกรรมจึงแสดงด้วยความรู้ตัว มีสติ การติดตามตนเองเป็นการให้ข้อมูลตนเองในการสังเกตพฤติกรรมของตนเองทำให้ทราบว่าพฤติกรรมเป็นไปตาม

เป้าหมายหรือไม่ การบันทึกพฤติกรรมทำให้ทราบว่าพฤติกรรมไปในทิศทางใด มีระดับมากน้อยแค่ไหน พฤติกรรมตรงตามเกณฑ์ที่ต้องการหรือไม่ นอกจากนี้ผลการกำกับพฤติกรรมด้วยตนเองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองต่างออกไปจากเป้าหมายที่วางไว้บุคคลจะพยายามแก้ไขพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ขั้นตอนในการกำกับตนเองประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเลือกและกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย
2. การจำแนกพฤติกรรมเป้าหมายออกเป็นพฤติกรรมย่อยที่สามารถสังเกตได้
3. การกำหนดวิธีการบันทึกและเครื่องมือที่ใช้บันทึกการสังเกต
4. บันทึกพฤติกรรม
5. การแสดงผลการบันทึกข้อมูลที่ชัดเจน
6. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำกรบันทึก

จะเห็นได้ว่าการกำกับตนเองเป็นขั้นตอนในการจัดการตนเองที่ต้องอาศัยความแน่วแน่และตั้งใจในการปฏิบัติผู้ปฏิบัติจึงต้องใส่ใจในการสังเกตและลงบันทึกในทุกครั้งที่แสดงพฤติกรรมที่กำหนดรวมไปถึงการนำแบบบันทึกนั้นมาพิจารณาและวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการค้นพบว่าพฤติกรรมต่างๆ ของตนเองเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ทั้งนี้ข้อดีของการบันทึกพฤติกรรมจะทำให้ผู้ปฏิบัติค้นพบจุดด้อยที่ควรปรับปรุงหรือค้นพบปัญหาอุปสรรคที่เป็นปัจจัยที่ไม่ประสบความสำเร็จและสามารถนำสิ่งที่ค้นพบนั้นมาจัดการได้อย่างเหมาะสม

4. การประเมินตนเอง (self-evaluation) เกิดขึ้นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการตนเอง โดยการให้บุคคลประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติพฤติกรรมตนเองกับเกณฑ์มาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นโดยประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการกำกับตนเอง หลักการในการประเมินตนเองประกอบด้วยขั้นตอนพื้นฐาน 3 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดความคาดหวังที่ชัดเจน เป็นการระบุความคาดหวังต่อผลลัพธ์ของการแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. การปฏิบัติการประเมินตนเอง โดยเริ่มการประเมินจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายซึ่งมีความสอดคล้องกับความคาดหวังที่ตั้งไว้
3. การปรับปรุงเป็นการกำหนดปัญหาหรือปัจจัยที่ส่งผลให้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังแนวทางการปรับปรุงจะนำไปสู่การประเมินตนเองเพื่อเข้าสู่วงจรการจัดการตนเองอีกครั้ง

จากการศึกษาการประยุกต์แนวความคิดการจัดการตนเองสู่การปฏิบัติผู้วิจัย สรุปได้ว่า การจัดการตนเองเป็นทักษะที่ช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยมีลักษณะสืบเนื่องต่อกันไปในแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันและเป็นวงจรที่สามารถนำกลับมาใช้ได้เสมอในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดการค้นพบว่าพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดบันทึกพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยจะทำให้ผู้สอนค้นพบจุดด้อยที่ควรปรับปรุงหรือค้นพบปัญหาอุปสรรคที่เป็นปัจจัยที่ไม่ประสบความสำเร็จและสามารถนำสิ่งที่ค้นพบนั้นมาจัดการได้อย่างเหมาะสม

ตาราง 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง

นักการศึกษา	การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง					
	1. การตั้งเป้าหมาย (Goal selection)	2. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Information collection)	3. การประมวลและประเมินข้อมูล (Information processing and evaluation)	4. การตัดสินใจ (Decisionmaking)	5. การลงมือปฏิบัติ (Action)	6. การสะท้อนตนเอง (Self-reaction)
Creer (1970)						
Kanfer (1988)	1. การกำกับตนเอง (Self-monitoring)	2. การประเมินตนเอง (Self-evaluation)	3. การเสริมแรงตนเอง (Self-reinforcement)			
Berger (2000)	1. การบริหารเวลา	2. การควบคุมอารมณ์	3. การตั้งเป้าหมาย	4. การรับรู้	5. ความสามารถ	6. การมีแรงจูงใจ
สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556)	1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness)	2. การรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy)	3. การกำกับตนเอง (Self-monitoring)	4. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Behavior modification)		
อดุล นาคะโร (2551)	1. การรู้จักตนเอง	2. การบริหารเวลา	3. การจัดการอารมณ์ตนเอง	4. การมีวินัยในตนเอง		
Gerhardt (2010)	1. การประเมินตนเอง (Self-assessment)	2. การตั้งเป้าหมาย (Goal setting)	3. การกำกับตนเอง (Self-monitoring)			

จากตาราง 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยมี 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และ 3) ด้านการกำกับตนเอง

2.8 การวัดและประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

เกรแฮม และเอลเลียต SSRS: Gresham & Elliott (1990, p. 2) สำหรับการวัดและประเมินทักษะทางสังคมมีหลายรูปแบบ เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินทักษะทางสังคมตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 12 แบบประเมินทักษะทางสังคมประกอบด้วยแบบประเมิน 3 แบบ ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน แบบประเมินทั้งหมดจะประเมินทักษะทางสังคมโดยเฉพาะความร่วมมือ ความมั่นใจ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และการควบคุมตนเอง แบบประเมินครูและผู้ปกครองจะประเมินพฤติกรรมที่มีปัญหาโดยเฉพาะปัญหภายนอกปัญหาภายในและภาวะสมาธิสั้นสุดท้าย แบบประเมินครูจะวัดความสามารถทางวิชาการโดยการประเมินทักษะการอ่าน ทักษะคณิตศาสตร์ แรงจูงใจ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และการทำงานทางปัญญา ผู้เขียนแนะนำให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีใบอนุญาตซึ่งทำงานในด้านการศึกษา จิตวิทยา การแพทย์ งานสังคมสงเคราะห์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการแบบประเมินทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ผู้ทดสอบควรได้รับการฝึกอบรมในการตีความการทดสอบทางจิตวิทยา แบบประเมินทักษะทางสังคมใช้เวลาประมาณ 25 นาที และใช้เวลาราว 5 นาทีในการให้คะแนน (Gresham & Elliott, 1990) นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาของระบบและปรับปรุง SSRS หรือ Social Skills Improvement System (SSIS: Gresham & Elliott, 2008) อีกด้วย เครื่องมือการประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย อาจจะเป็นแบบทดสอบ 3 แบบที่มีจำนวนการอ้างอิงและนิยมใช้มากที่สุด ได้แก่ ระบบการให้คะแนนทักษะทางสังคม (Gresham & Elliott, 1990) แบบสอบถามคุณภาพมิตรภาพ (Parker & Asher, 1993) และ การสัมภาษณ์ การประมวลผลข้อมูลทางสังคม (Quiggle et al, 1992) ระบบการให้คะแนนทักษะทางสังคม (Gresham & Elliott, 1990) ใช้ได้กับช่วงอายุที่หลากหลาย (ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) ใช้รูปแบบปากกาและกระดาษ และมีเวอร์ชันสำหรับเด็ก ผู้ปกครอง และครู แบบทดสอบสำหรับเด็กมี 34 ถึง 39 ข้อ และมีหนึ่งมาตราที่เรียกว่า "ทักษะทางสังคม" แบบทดสอบสำหรับครูจะยาวกว่าเล็กน้อย โดยมี 40 ถึง 57 ข้อ และมีสามมาตราทักษะทางสังคม พฤติกรรมที่เป็นปัญหา และความสามารถทางวิชาการ แบบทดสอบสำหรับผู้ปกครองจะยาวที่สุด โดยมี 49 ถึง 55 ข้อ และมีสองมาตรา: ทักษะทางสังคมและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา แบบสอบถามนี้ใช้ขนาดตัวอย่างขนาดใหญ่ที่ประมาณค่าข้อมูลสำมะโนประชากรของสหรัฐอเมริกา และมีความน่าเชื่อถือและความถูกต้องสูง (ดูตารางที่ 1) คำวิจารณ์ระบบการให้คะแนนทักษะทางสังคม (Gresham & Elliott, 1990) ได้แก่ ความสามารถที่จำกัดในการเปรียบเทียบระหว่างเวอร์ชันต่างๆ (เด็ก ผู้ปกครอง และครู) เนื่องจากไม่มีรายการทั่วไป (Parker & Asher, 1993) ใช้รูปแบบปากกาและ

เน้นที่พื้นที่หนึ่งของหน้าที่ทางสังคม ซึ่งก็คือความสัมพันธ์ของเด็กกับ "เพื่อนที่ดีที่สุด" แบบสอบถามนี้พัฒนาขึ้นโดยใช้ขนาดตัวอย่างขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม มีข้อมูลเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับการประมาณค่าตัวอย่างกับประชากรส่วนใหญ่ แบบสอบถามนี้มีความสอดคล้องภายในที่แข็งแกร่ง และความถูกต้องที่แตกต่างกันนั้นแสดงให้เห็นโดยความสัมพันธ์เชิงลบกับมาตราส่วนความเหงา แบบสอบถามนี้พัฒนาขึ้นโดยใช้ช่วงอายุที่แคบ (เด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง 5) ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาเมื่อใช้กับกลุ่มอายุอื่นๆ ที่น่าสนใจคือแบบสอบถามนี้ถูกอ้างอิงในอัตราที่สูงกว่าการวัดอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันมาก เช่น การวัดคุณภาพมิตรภาพ และมาตราส่วนคุณภาพมิตรภาพ (Bukowski, Hoza, & Boivin, 1994) ซึ่งอาจเป็นเพราะสามารถดาวน์โหลดสำเนาแบบสอบถามจากอินเทอร์เน็ตได้โดยง่ายโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เครื่องมือประเมินที่มักถูกอ้างถึงเป็นอันดับสามคือ Social Information Processing Interview (Quiggle et al., 1992) ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างจากอีกสองเครื่องมือ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการเข้ารหัสคำตอบทางวาจาจากเรื่องราวทางวาจาหกเรื่อง ถือเป็น การวัดการประมวลผลข้อมูลทางสังคมโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์คำตอบจากเรื่องราวหกเรื่องไม่มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับความน่าเชื่อถืออีกด้วย

ครูเชียงราย (2562, น. 2-8) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ไว้ว่า

การวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การประเมินผลพัฒนาการเด็ก หมายถึง การนำข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการมาสรุปเพื่อตัดสินใจจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านเป็นรายบุคคล และจะต้องมีการบันทึกและรวบรวมไว้ ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่เด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเด็กแต่ละคนให้ถึงขั้นสูงสุด และใช้รายงานผู้ปกครอง

ความหมายการวัดผล (Measurement)

หมายถึง กระบวนการที่กำหนดตัวเลขเพื่อแสดงปริมาณของพฤติกรรมของนักเรียน หรือการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆ อาจเป็นการสังเกต หรือทดสอบพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้วกำหนดตัวเลข หรือคะแนนให้กับสิ่งที่วัดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ความหมายการประเมินผล (Assessment)

1. หมายถึงกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณภาพ หรือคุณลักษณะของพฤติกรรม หรือปริมาณของพฤติกรรมว่า ไปตามจุดมุ่งหมายของการสอนหรือไม่
2. โดยใช้กระบวนการหลายรูปแบบรวมถึงเครื่องมือต่าง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
3. เช่นแบบทดสอบที่ใช้ในชั้นเรียน และผลงานต่างๆ แบบทดสอบมาตรฐาน และการประมาณค่า ซึ่งมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบโดยตรง การสัมภาษณ์ และการสังเกต

จากการศึกษาการวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยผู้วิจัย สรุปได้ว่า การประเมินผลมีความหมายกว้างกว่าการวัดผล และมีความหมายครอบคลุมไปถึงการวัดผลด้วย เพราะการประเมินผลเป็นการบรรยายทั้งคุณภาพและปริมาณ แต่การวัดผลเป็นการบรรยายถึงปริมาณของพฤติกรรมเท่านั้น

หลักการประเมิน

1. การประเมินผลพัฒนาการเด็กต้องประเมินทุกด้าน
2. การประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง
3. ผลการประเมินเด็กแต่ละคนควรเก็บเป็นความลับ
4. การเลือกวิธีการประเมินผลต้องเลือกให้เหมาะสม
5. การเปรียบเทียบระดับพัฒนาการเด็กกับเกณฑ์
6. การเปรียบเทียบระดับพัฒนาการเด็กกับเกณฑ์
7. การเลือกพฤติกรรมที่จะประเมิน

เทคนิคการประเมินพัฒนาการเด็ก

1. การสังเกตพฤติกรรมเด็ก (Observation)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก (Anecdotes)
4. แฟ้มผลงานเด็ก (Portfolios)
5. การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ (Checklists)
6. การเขียนบันทึก (Journal)
7. การทำสังคมมิติ (Sociogram)

การสังเกตพฤติกรรมเด็ก (Observation)

การสังเกตอาจเกิดขึ้นเป็นกิจวัตรประจำวันอย่างไม่เป็นทางการ หรืออาจมีการสังเกตอย่างเป็นทางการหรืออย่างเป็นทางการ การสังเกตเด็กอย่างเป็นระบบเกิดขึ้นเนื่องจากในสภาพจริงในการจัดชั้นเรียนหนึ่งๆ

องค์ประกอบของการบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

1. การบรรยายเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น หมายถึง การบรรยายถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำลังดำเนินการอยู่โดยตรงไปตรงมาให้มากที่สุด
2. การรับรู้ถึงความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัว
3. การตีความ แปลความตลอดถึงการสรุปพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

หลักในการบันทึกการสังเกต

1. การบันทึกการสังเกตจำเป็นต้องมีการบันทึกสภาวะแวดล้อมและพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กรวมตลอดถึงพฤติกรรมของครูรอบข้างเด็กด้วย
2. การรายงานการบันทึกการสังเกตต้องมีการรายงาน ตามลำดับก่อนหลัง
3. การบันทึกการสังเกต ควรบรรยายสิ่งที่เด็กทำได้มากกว่าสิ่งที่เด็กทำไม่ได้

ข้อดีของการบันทึกการสังเกต

1. เด็กไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการอ่านและเขียน
2. เด็กจะไม่รู้สึกวุ่นวายที่กำลังถูกสังเกต หรือถูกบันทึกข้อมูลอยู่
3. กิจวัตรประจำวัน หรือตารางเวลาในการเรียน หรือการทำกิจกรรมของเด็กที่ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง
4. ช่วยให้เราทราบข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมบางอย่างของเด็ก
5. เป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับจากนักการศึกษาปฐมวัยว่าเป็นวิธีที่เหมาะสม

สรุปการบันทึกการสังเกต

1. บันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างเป็นระบบถือเป็นวิธีการพื้นฐานที่สำคัญวิธีหนึ่ง
2. ในการประเมินผลพัฒนาการเด็กและถ้าผู้สังเกตมีความถี่ถ้วนในการสังเกตมากเท่าไร โอกาสที่ผู้สังเกตจะจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

ประเภทของการสังเกต

1. การสังเกตแบบบรรยาย
2. ระเบียบพฤติกรรม (Anecdotal Record) เป็นการบันทึกพฤติกรรมของเด็กตามที่สังเกตได้ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยบันทึกหลังจากพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นและเป็นการบันทึกจากความทรงจำ

ข้อสำคัญของการสังเกต

จะต้องบันทึกตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แทรกข้อคิดเห็นหรือการประเมินของผู้สังเกต เนื้อหาของบันทึกพฤติกรรมแบบนี้มีส่วนประกอบสำคัญ คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร เกิดที่ไหน เมื่อไร มีการพูด หรือการกระทำอะไรเกิดขึ้นบ้าง

การบันทึกการสังเกตแบบบรรยาย

การบันทึกขณะสังเกต (Running Record) หมายถึง เป็นการบันทึกผลของพฤติกรรมที่ได้เกิดขึ้นอย่างละเอียดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยการเขียนเรื่องราวสั้นๆ เกี่ยวกับตัวเด็กจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งกับตัวครูและตัวเด็ก การเลือกเหตุการณ์ที่นำมาเขียนจะบ่งบอกถึงการให้ความสำคัญของครูต่อพฤติกรรมเด็ก และช่วยให้ครูตอบคำถามที่ตนอยากรู้ได้ดีขึ้นโดยผู้สังเกตเป็นผู้จดบันทึกขณะที่เด็กแสดงพฤติกรรม การจดบันทึกแบบนี้ให้ประโยชน์มากในแง่ที่สามารถสะท้อนให้รู้พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กอย่างละเอียดชัดเจน

จากการศึกษาการวัดและประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัย สรุปได้ว่า การวัดและประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยใช้แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าทั้งสิ้น 24 แผน และสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยโดยสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และด้านการกำกับตนเอง ซึ่งทำการเก็บข้อมูลเป็น 2 วงรอบ วงรอบละ 4 สัปดาห์

และนำปัญหาที่เกิดขึ้นในรอบที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขในส่วนของกิจกรรมแล้วนำมาพัฒนาในรอบที่ 2 จากนั้นจึงนำผลการสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยมาอภิปรายสรุปผล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังต่อไปนี้

วินิมล มะรังศรี (2560) ได้ศึกษาเรื่อง เรื่องผลของกิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยพัฒนาเด็กบ้านลูกรัก จังหวัดนครราชสีมา วัดดูประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กบ้านลูกรัก จังหวัดนครราชสีมา ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กบ้านลูกรักระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลัง การทดลองกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุระหว่าง 2 ปี 6 เดือน จำนวน 24 คน โดยใช้การจับคู่คะแนนทักษะทางสังคมที่ใกล้เคียงกันเป็นคู่แล้วสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินทักษะทางสังคม 2) แผนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ จำนวนทั้งหมด 10 แผน ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นทุกด้านหลังการเข้าร่วมกิจกรรมบทบาทสมมติ 2) เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมบทบาทสมมติมีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีทักษะทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

นารวี อิมศิลป์ (2565) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้ศึกษาการพัฒนาจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการ (Project Approach) โรงเรียนโสมาภาพพัฒนา เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนโสมาภาพพัฒนา กรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้หน่วยห้องเรียนมีจำนวน 4 ห้อง ทุกห้องเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เลือกมา 1 ห้องเรียน จำนวน 26 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อน และหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและเก็บข้อมูลการมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย ในขณะที่จัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการ (Project Approach) เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการทดลองทั้งสิ้นเป็นเวลา 1 สัปดาห์ 2) ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการ (Project Approach) เป็นจำนวนทั้งหมด 4 แผน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ และใช้แบบสังเกตจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย เมื่อครบ 8 สัปดาห์ 3) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาภายหลังการทดลองโดยใช้การจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการ (Project Approach) พบว่า เด็กปฐมวัยมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ควิลาชัย สุทธิประภา และคณะ (2562) ศึกษาผลการเปรียบเทียบการรู้สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เด็กปฐมวัยรู้รักสิ่งแวดล้อม” มีคะแนนเฉลี่ยการรู้สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.94 และหลังการใช้ชุดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.06 โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมกรรรู้สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านระบบความสัมพันธ์ตามลำดับ

เบญจวรรณ จันไทย และคณะ (2563) จากการศึกษาผลการวิจัย พบว่า การศึกษาคนควาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา กรุงเทพมหานคร จำนวนเด็กปฐมวัย 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้ 8 ชุด 24 กิจกรรม 2) แบบประเมินพฤติกรรมกรจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง การควบคุมและการจัดการพฤติกรรมกรวางแผนและการลงมือปฏิบัติทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home มีคะแนนเฉลี่ยของการจัดการตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุมและการจัดการพฤติกรรมกรรองลงมา คือ ด้านการวางแผนและการลงมือปฏิบัติและด้านการรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเองตามลำดับ

ณชนก หล่อสมบุรณ์ (2565) จากการศึกษาผลการวิจัย พบว่า มีดังนี้ 1) รูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะเป็นการเรียนรู้เชิงรุกเด็กเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนรู้จักบทบาทของตนเอง และแสดงออกทางความคิด การกระทำ และอารมณ์อย่างเหมาะสมประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) การใช้ศิลปะเป็นสื่อกลางในการพัฒนาประสบการณ์ทางปัญญาผ่านประสาทการรับรู้ต่างๆ 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กเป็นผู้นำการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นในการเลือกและตัดสินใจลองผิดลองถูกและลงมือทำผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 3) การจัดกิจกรรมศิลปะให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ได้แก่ การวางแผน การกำหนดเป้าหมาย และการกำกับตนเอง 4) การจัดให้เด็กเกิดกระบวนการคิดผ่านการตั้งคำถาม การสาธิต และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเกิดแรงบันดาลใจ 2) ขั้นแบ่งปัน 3) ขั้นลงมือทำ และ 2) เด็กมีความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองสูงขึ้น โดยทุกองค์ประกอบมีคะแนนสูงขึ้นแสดงให้เห็นผ่านพฤติกรรมเมื่อใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะ ประกอบด้วย 1) การยังคิดไตร่ตรอง เด็กสามารถอดทนรอคอย จดจ่อ ไม่ขัดจังหวะหรือพูด ปฏิบัติและยอมรับกฎกติกาโดยไม่ต่อต้าน 2) การยืดหยุ่นความคิด เด็กสามารถปรับตัวกับสถานการณ์ใหม่ได้แก้ปัญหาอย่างหลากหลายยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและปรับเปลี่ยนหรือหาวิธีอื่นเพื่อทำกิจกรรมต่อไปเมื่อสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย 3) การควบคุมอารมณ์เด็กแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสม ปรับอารมณ์ได้ดีขึ้น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ และ 4) การประเมินตนเองเด็กมีการวางแผนด้วยการร่างแบบพร้อมอธิบายรายละเอียดต่างๆ ของความคิด การกระทำ และอารมณ์และมีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอทำให้การสร้างสรรคผลงานเสร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้พบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่สะท้อนการสร้างสรรคสูงขึ้น ได้แก่การวางแผน ร่างแบบ ทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ ประเมินความสามารถตนเองก่อนตัดสินใจเลือกสร้างสรรคผลงานคำนึงถึงความสะอาดแก้ไข้ปัญหาสมเหตุสมผลสื่อสารเข้าใจมีจินตนาการและแนวคิดแปลกใหม่ในการสร้างสรรคผลงาน รวมทั้งมีการแสดงออกทางอารมณ์ผ่านสีหน้าของคนและสัตว์ในผลงาน หรือใช้สัญลักษณ์แสดงอารมณ์พร้อมทั้งเลือกใช้สีสอดคล้องกับอารมณ์ของเนื้อหาในผลงานขีดเขียนอย่างหลากหลาย ควบคุมทิศทางการวาดได้ดีค้นพบความถนัดของตนและเลือกใช้อุปกรณ์ที่ตนถนัด

ปวริศร ภูมิสูง (2564) งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยปฏิบัติการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการคิดเชิงออกแบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวทางสติศึกษา วิชานิสิตศึกษาเพิ่มเติม เรื่อง งานและพลังงาน กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสเต็มศึกษา แบบทดสอบการคิดเชิงออกแบบและแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดเชิงออกแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละและค่าเฉลี่ย ซึ่งทำการวิจัยจำนวน 2 วงจรปฏิบัติการและมีผลการวิจัยมีดังนี้ วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนการคิดเชิงออกแบบเฉลี่ยเท่ากับ 13.4 จาก คะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 5 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 5 คน ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ทำการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 โดย จัดกิจกรรมที่เน้นตีความหมาย วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสรุปประเด็นปัญหาและฝึกทักษะกระบวนการออกแบบและวางแผน การสร้างชิ้นงานให้มีความแปลกใหม่ พบว่า นักเรียนมีคะแนนการคิดเชิงออกแบบเฉลี่ยเท่ากับ 17.2 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 10 คน และไม่มีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์

พิมพ์ธิวา วงศ์ชมพู (2562) ได้ศึกษาเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ซึ่งจะมีหน่วยการเรียนรู้ละ 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 20 แผนและแบบทดสอบการวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยทั้งหมด 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างมิติกับมิติ และมิติกับเวลา และทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลอย่างละ 5 ข้อ รวม 25 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละแล้วนำผลที่ได้มาเทียบเกณฑ์การผ่านร้อยละ 60 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย ผลการศึกษาพบว่าผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยเด็กปฐมวัยทุกคนได้คะแนนร้อยละเฉลี่ยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 92.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การผ่านที่กำหนดไว้คือ 60 ซึ่งสามารถแยกตามค่าร้อยละเฉลี่ยของคะแนนแต่ละทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ค่าร้อยละ

ละเอียดของคะแนนทักษะการวัดคิดเป็นร้อยละ 100 ค่าร้อยละเฉลี่ยของคะแนนทักษะการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 100 ค่าร้อยละเฉลี่ยของคะแนนทักษะการสังเกตคิดเป็นร้อยละ 95.56 ค่าร้อยละเฉลี่ยของคะแนนทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างมิติกับมิติและมิติกับเวลาคิดเป็นร้อยละ 87.78 และค่าร้อยละเฉลี่ยของคะแนนทักษะการจำแนกประเภทคิดเป็นร้อยละ 81.11 ตามลำดับ

พัทธนันท์ วงษ์วิชัยตม และคณะ (2564) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์แบบคละชั้นในระดับปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบคละชั้นในระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเป้าหมายที่ใช่ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปีที่กำลังศึกษาชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวัดฤกษ์ทรายสามัคคีจังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 25 คน เครื่องมือที่ใช่ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วยแผนการจัดประสบการณ์แบบคละชั้นในระดับปฐมวัย เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 แผน แบบประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัย แบบบันทึกพฤติกรรมพฤติกรรมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จากผลการศึกษาพบว่า ในการจัดประสบการณ์แบบคละชั้นในระดับปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 48.36 คะแนน และหลังการทดลองเท่ากับ 84.64 คะแนน เมื่อพิจารณารายด้านคือ ด้านการคิดมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 11.48 คะแนน และหลังการทดลองเท่ากับ 21.44 คะแนน ด้านความสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 12.40 คะแนน และหลังการทดลองเท่ากับ 20.44 คะแนน ด้านการทำงาน คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 12.28 คะแนน และหลังการทดลองเท่ากับ 20.84 คะแนน ด้านตนเองมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 12.20 คะแนน และหลังการทดลองเท่ากับ 21.92 คะแนนและผลจากการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในขณะจัดประสบการณ์ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบคละชั้นในระดับปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กในสัปดาห์แรกถึงสัปดาห์สุดท้ายมีพฤติกรรม การกำกับตนเองที่สูงขึ้นตามลำดับ

ชนิดา มิตรานันท์ (2559, น. 21) กล่าวว่า วิธีการดำเนินการวิจัยของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียนเป็นการใช้การวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะการวิจัยปฏิบัติการด้วยวงจร PAOR (Plan Act Observe Reflect) โดยมีการวางแผน

แก้ปัญหา ปฏิบัติการแก้ปัญหา สังเกตผลหรือตรวจสอบผลการแก้ปัญหา และสะท้อน ผลกลับต่อการปฏิบัติการแก้ปัญหา พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2556, น. 139-140) กล่าวว่า PDCA เป็นวงจรพัฒนาคุณภาพงาน เป็นวงจรพัฒนาพื้นฐานหลักของการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ (Total 66 Quality Management: TQM) โดยมีผู้ที่คิดค้นกระบวนการหรือวงจรพัฒนา PDCA คือ Shewhart นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน โดยประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) วางแผน (Plan – P) คือ การทำงานใดๆ ต้องมีขั้นการวางแผนเพราะทำให้มีความมั่นใจได้สำเร็จ เช่น การวางแผนการสอน และการวางแผนการวิจัย หัวข้อที่ใช้ในการวางแผน คือ 1) ทำทำไม 2) ทำอะไร 3) ใครทำ ทำกับกลุ่มเป้าหมายใด 4) ทำเวลาใด 5) ทำที่ไหน 6) ทำอย่างไร 7) ใช้งบประมาณเท่าไร การวางแผนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวางแผนตามคำถาม Why What และ How 2) การปฏิบัติ (Do – D) เป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การปฏิบัติวิจัยในชั้นเรียนตามแผนการวิจัย คือ การลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยที่ตั้งไว้ในแผน 3) ตรวจสอบ (Check – C) เป็นขั้นตอนของการประเมินการทำงานว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีเรื่องอะไรปฏิบัติได้ตามแผนมีเรื่องอะไรไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผน และเป็นข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข 4) การปรับปรุงแก้ไข (Act – A) เป็นขั้นตอนของการนำข้อบกพร่องมาวางแผนเพื่อการปฏิบัติแก้ไขข้อบกพร่องแล้วลงมือแก้ไข ซึ่งขั้นตอนนี้อาจพบว่าประสบความสำเร็จ หรืออาจพบว่ามีข้อบกพร่องอีกผู้วิจัยหรือผู้ทำงานก็ต้องตรวจสอบเนื้อหาเพื่อแก้ไขแล้วนำไปแก้ไขอีกต่อไป งานวิจัยของการวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการทำไปเรื่อยๆ ไม่มีการหยุดการทำวิจัยไปเรื่อยๆ เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน กิตติพร ปัญญาภิญโญผล (2549, น. 29-30) กล่าวว่า การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Act) การสังเกต (Observe) และการ สะท้อนผล (Reflect) โดยนำความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่หมุนไปในกระบวนการเหล่านี้มาใช้เป็นเสมือนแหล่งให้เกิดการปรับปรุง และแหล่งความรู้ซึ่งแต่ละกิจกรรมอธิบายโดยสรุปดังนี้ 1) แผน (Plan) คือ แนวทางปฏิบัติซึ่งตั้งความคาดหวังไว้เป็นการมองไปในอนาคตข้างหน้า การกำหนดแผนทั่วไปต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อที่จะสามารถปรับให้เข้ากับความเป็นไปและเปลี่ยนแปลง และความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้กิจกรรมที่เลือกเข้ามากำหนดในแผนต้อง ได้รับการเลือกสรรว่าดีกว่ากิจกรรมอื่นๆ ส่งผลต่อการแก้ปัญหาในระดับหนึ่งผู้ร่วมงานจะต้องให้ความร่วมมือในการอภิปราย (ทั้งในแง่ทฤษฎีและปฏิบัติ) เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์และปรับปรุงการกำหนดแผนงานที่จะสามารถปฏิบัติได้จริงในสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ 2) การปฏิบัติ (Act) การปฏิบัติจะดำเนินตามแผนที่ได้วางแผนไว้อย่างมีเหตุผลและมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์แต่การปฏิบัติจากแนวทางที่วางไว้มีโอกาสพลิกผันแปรตามสถานการณ์และบุคคล (เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการรับรู้เร็วช้าต่างกันตาม

เนื้อหาและวิธีสอนของครู เป็นต้น) แผนที่วางไว้สำหรับการปฏิบัติจะต้องสามารถปรับแก้ไขได้ และสามารถปรับปรุงไปได้เรื่อยๆ ตามผลการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำนั้นๆ 3) การสังเกต (Observe) ทำหน้าที่เก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติงานมีรายงานหลักฐานที่มาจากวิจญาณ การสังเกตอย่างรอบคอบ และระมัดระวังเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากการปฏิบัตินั้นจะมีข้อจำกัด และมี ข้อขัดแย้งของสภาพความเป็นจริง และข้อขัดแย้งทั้งหมดเหล่านี้ไม่เคยชัดเจนและไม่มีทางคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะต้องมาจากการมองหลายแง่หลายมุมในทุกๆ ด้านผู้วิจัยเชิง ปฏิบัติการต้องรายงานผลการสังเกตอย่างครบถ้วน นอกจากนี้การสังเกตในขั้นนี้หมายรวมถึงการ สังเกตกระบวนการของการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ (ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ) สังเกตสถานการณ์ ของข้อขัดข้องของการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงาน 4) การสะท้อน (Reflect) การสะท้อนทำให้หวนคิดถึงการกระทำตามที่ได้บันทึกไว้จากการสังเกต และการเก็บข้อมูล อื่นๆ ประกอบการสะท้อนผลจะมีลักษณะเป็นการประเมินอย่างหนึ่งซึ่งผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้อง ตัดสินใจจากประสบการณ์ของตนว่าผลของการปฏิบัติเป็นที่พึงพอใจ หรือต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้งานมีคุณภาพยิ่งขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

Vasiliki Karavida, Eleni Tympa & Athina Charissi (2020) การวิจัยนี้ได้สำรวจความ เหมือนและความแตกต่างระหว่างการเล่นนอกบ้านของเด็กใน Forest School ในอังกฤษและ เดนมาร์กโดยใช้แนวทางกรณีศึกษาเชิงคุณภาพ การใช้การสังเกตการเล่นของเด็ก ทำให้สามารถระบุ ตัวเด็กในทั้งสองกรณีที่ทำการศึกษาที่เปรียบเทียบกันได้ ในอังกฤษเป็นการฝึกให้เด็กๆ เล่นนอก บ้านโดยมีรากฐานมาจากโรงเรียนอนุบาลกลางแจ้งในแถบสแกนดิเนเวีย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน เดนมาร์ก การใช้แบบสังเกตและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับเด็กและผู้ใหญ่ในสอง สภาพแวดล้อม วิธีกรณีศึกษาช่วยให้เข้าใจในเชิงลึกว่าเด็กๆ เล่นที่ไหน อย่างไร และเล่นอะไรใน โรงเรียนป่าไม้ในอังกฤษ เปรียบเทียบกับโรงเรียนอนุบาลป่าไม้ในเดนมาร์ก การศึกษานี้พบว่าแม้ว่าแต่ ละกรณีจะมีความแตกต่างทางบริบท โดยมีแนวความคิดเกี่ยวกับการสอนและการเล่นที่แตกต่างกัน แต่เด็กๆ ก็ยังกระตือรือร้นในกระบวนการเล่นของพวกเขา การเลือกเล่นในสถานที่ที่คุ้นเคย ทรัพยากรที่พวกเขาต้องการ ด้วยตนเองหรือกับเพื่อน แต่อยู่ห่างจากผู้ใหญ่ เริ่มทั่วไปในการเล่นคือการ เล่นเรื่องราวหรือเรื่องเล่า การศึกษานี้ล้อมรอบด้วยทั้งสองกรณีและสำรวจผ่านการสอนการเล่น โดย

ให้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นเอกลักษณ์แก่ผู้ปฏิบัติงานและครุศาสตร์เกี่ยวกับประสบการณ์และการปฏิบัติของเด็กๆ ในสภาพแวดล้อมป่าไม้สองแห่งที่คล้ายคลึงกันแต่แตกต่างกัน

SSAGE (2017) กรณีวิธีการวิจัยของ ssage ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนป่าไม้ และวิเคราะห์ว่าสิ่งใดที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีต่อคำพูดและภาษาของกลุ่มเด็กอายุ 3 และ 4 ขวบ ภายในประเทศอังกฤษมีจำนวนโรงเรียนป่าไม้เพิ่มมากขึ้นซึ่งเปิดให้เด็กๆ เข้าถึงได้ตั้งแต่ช่วงปีแรกๆ การวิจัยนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ BA (เกียรตินิยม) ในการศึกษาปฐมวัยแม้ว่าจะมีการวิจัยมากมายเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาการของเด็กในกลางแจ้งทั้งทางกายภาพและในเชิงจินตนาการ แต่ก็มียานวิจัยอิสระน้อยมากเกี่ยวกับประโยชน์ของสภาพแวดล้อมดังกล่าวต่อการพัฒนาคำพูดและภาษามีการคัดเลือกเด็กกลุ่มหนึ่งและสังเกตพัฒนาการของพวกเขาก่อนเข้าเรียนในโรงเรียนป่าไม้ หลังจากเข้าร่วมเซสชันเป็นเวลา 8 สัปดาห์ พัฒนาการของพวกเขาก็ได้รับการประเมินอีกครั้ง ในระหว่างการวิจัย พบว่ามีการเน้นอย่างมากที่ระดับความภาคภูมิใจในตนเองภายในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และได้ดำเนินการสอบสวนเพื่อให้แน่ใจว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างสองด้านนี้หรือไม่ สิ่งที่ค้นพบคือเด็กทุกคนได้รับประโยชน์ : ทักษะการพูดและภาษาดีขึ้นแต่ที่น่าแปลกใจที่สุดคือการปรับปรุงระดับความภาคภูมิใจในตนเองและความรู้สึกถึงพลังส่วนบุคคลของเด็กอย่างมีนัยสำคัญเมื่อต้องรับมือกับเด็กเล็กจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและในกรณีนี้จะกล่าวถึงการพิจารณาด้านจริยธรรมผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดกรณีศึกษา

ยูกุง (Yookyung, 2003, p. 232) กล่าวว่า พฤติกรรมการช่วยเหลือการแบ่งปัน การหวงใย และการร่วมมือเป็นพฤติกรรมองครวมที่ควรเกิดในเด็กปฐมวัยไม่เพียงแต่เรื่องการเล่นแต่ควรเรียนรูการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งครูปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการสนับสนุนให้เด็กเกิดพฤติกรรมดังกล่าวแต่อย่างไรก็ตามโดยธรรมชาติแล้วเด็กปฐมวัยยังพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมไม่เต็มที่ด้วยตนเองจึงมีความจำเป็นที่ครูหรือนักการศึกษาต้องจัดประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนพฤติกรรมทางสังคมแก่เด็กทั้งการช่วยเหลือกัน การแบ่งปัน การหวงใย และการร่วมมือกันจุดประสงค์เพื่อศึกษาวาดการเรียนรู้แบบเด็กเป็นศูนย์กลางสามารถทำให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมที่ดีคงอยู่ทั้งการช่วยเหลือกัน การแบ่งปัน การหวงใย และการร่วมมือกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยในเกาหลี - อเมริกา โดยกลุ่ม 1 ได้รับกิจกรรมแบบกลุ่มและกลุ่มที่ 2 ได้รับกิจกรรมการเล่นแบบรายบุคคล พฤติกรรมที่ผู้วิจัยสังเกตและประเมินคือพฤติกรรมทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยได้สังเกตและจัดกิจกรรมแก่เด็กปฐมวัยจาก 4 โรงเรียนเป็นเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันจันทร์ - อังคาร โดยใช้เวลา 30 นาที สำหรับกลุ่ม 1 และอีก 30 นาที สำหรับกลุ่ม 2 พบว่า โรงเรียนที่สอนแบบให้เรียนรู้แบบเด็กเป็น

ศูนย์กลางเด็กมีพฤติกรรมช่วยสังคมมากกว่าโรงเรียนที่การเรียนรู้จำกัดทั้งในสองกลุ่มซึ่งการดำเนินกิจกรรมเรียนรู้แบบเด็กเป็นศูนย์กลางและขยายโอกาสการเรียนรู้สามารถใช้กิจกรรมได้แก่ บทบาทสมมตินิทาน ไม้บล็อก ศิลปะเป็นต้นมาจัดประสบการณ์แก่เด็กสำหรับกลุ่มที่จัดกิจกรรมกลุ่มพบมีการแสดงพฤติกรรมห่วงใยผู้อื่นและการร่วมมือส่วนกลุ่มที่จัดกิจกรรมเล่นแบบบรรยายบุคคลมีการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือและการช่วยเหลือเมื่อพิจารณาพฤติกรรมเด็กทั้ง 2 กลุ่ม แสดงเหมือนกัน คือ พฤติกรรมการร่วมมือ

Jeff Mann, Tonia Gray, Son Truong, Pasi Sahlberg, Peter Bentsen, Rowena Passy et al., (2021, p. 1) แนวความคิดของการเรียนรู้กลางแจ้ง การเรียนรู้กลางแจ้งได้รับการนิยามว่าเป็นการนำนักเรียนออกไปข้างนอกสู่การเรียนรู้แบบทันทีหรือสภาพแวดล้อมใกล้เคียงเพื่อเรียนรู้บทเรียนสำคัญของหลักสูตรโดยทำได้ 4 บทโซนบริเวณโรงเรียน บริเวณใกล้เคียง ทัศนศึกษา ช่วงกลางวัน และ ค้างคินที่พัก/ค่ายพักแรมและการเดินทาง ครูผสมผสานสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อสอนวิชาเฉพาะของโรงเรียน และนักเรียนได้รับการสนับสนุนให้ทำวิชาของตนเองทางเลือกและการตัดสินใจของตนเอง พัฒนาความเชี่ยวชาญ และสร้างความรู้ถึงจุดประสงค์และความหมายเราให้คำนิยามการเรียนรู้กลางแจ้งโดยเฉพาะว่าเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ปกติและมีโครงสร้างสำหรับเด็กวัยเรียนในสถานที่กลางแจ้งในมหาวิทยาลัยหรือนอกมหาวิทยาลัย นอกโรงเรียนในทางตรงกันข้าม การเรียนรู้รวมเอาการทำทัศนศึกษาของโรงเรียนเข้ากับกิจกรรมในร่มและกลางแจ้งที่หลากหลายสภาพแวดล้อมการเรียนรู้นอกมหาวิทยาลัย รวมถึงพิพิธภัณฑ์และโรงงานอุตสาหกรรม

จากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่างประเทศและในประเทศเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าผู้วิจัย สรุปได้ว่า การเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนในป่าโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใกล้ชิดกับธรรมชาติรอบตัว จะเห็นได้ว่ามีงานวิจัยหลายเรื่องที่สนับสนุนว่าการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในกิจกรรมกลางแจ้งผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สอนจัดขึ้นในบริบทที่เป็นพื้นที่ป่าไม้ในบริเวณโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองขอนอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดการจัดการประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย ที่จะนำเสนอ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. การจัดการกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 และชั้นอนุบาล ปีที่ 3 อายุระหว่าง 4-6 ปี ของโรงเรียนบ้านหนองขอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 5 คน และเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 คน รวมเป็น 10 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นและเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 จำนวน 24 แผน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าจะอาศัยกระบวนการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ 4 ขั้นตอน มีระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมวันละ 60 นาที การดำเนินกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 วงจรปฏิบัติการ ได้แก่

วงจรถับปฏิบัติกรที่ 1 จัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ 1-12

วงจรถับปฏิบัติกรที่ 2 จัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ 13-24

โดยแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยในแต่ละวงจรถับปฏิบัติกรมีดังต่อไปนี้
ตาราง 4 แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า

วงจรถับปฏิบัติกรที่ 1			วงจรถับปฏิบัติกรที่ 2		
สัปดาห์ ที่	วันที่ จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	สัปดาห์ ที่	วันที่ จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม
1	จ.1 ก.ค. 2567	ลูกเสือน้อย	5	จ.30 ก.ค. 2567	ตามหาไข่มดแดง
	พ.3 ก.ค. 2567	สร้างบ้านจำลอง		พ.31 ก.ค. 2567	ไข่เจียวหมูสับไข่มดแดง
	ศ.5 ก.ค. 2567	ผจญภัย		ศ.2 ส.ค. 2567	ผีเสื้อมาจากไหน
2	จ.8 ก.ค. 2567	หนูน้อยสำรวจป่า	6	จ.5 ส.ค. 2567	ส่องนกกันเถอะ
	พ.10 ก.ค.2567	แคมป์ปิ้ง		พ.7 ส.ค. 2567	สีส้นจากธรรมชาติ
	ศ.12 ก.ค.2567	ข้าวจีหน้าไข		ศ.9 ส.ค. 2567	สายรุ้งจากฟากฟ้า
3	จ.15 ก.ค.2567	สร้างบ้านให้นกน้อย	7	จ.13 ส.ค. 2567	พืชผักสวนครัวของเรา
	พ.17 ก.ค.2567	หมอยาวัยเยาว์		พ.14 ส.ค. 2567	ทัศนศึกษาศูนย์ฯ
	ศ.19 ก.ค.2567	ดอกกุหลาบใบเตย		ศ.16 ส.ค. 2567	โรงเรียนหน้าอยู่
4	จ.23 ก.ค.2567	ฝายชะลอน้ำธรรมชาติ	8	จ.19 ส.ค. 2567	เจ้ากบตัวจิ๋ว
	พ.24 ก.ค.2567	กระถางดอกไม้จาก ดินเหนียว		พ.21 ส.ค. 2567	ชิงช้าเถาว์วัลย์
	ศ.26 ก.ค.2567	ปลูกต้นไม้กันเถอะ		ศ.23 ส.ค. 2567	มันดาลา

2. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ด้าน ดังนี้
ตาราง 5 แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

รอบการประเมิน	ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง	ประเมิน
วงจรถับปฏิบัติกรที่ 1	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม 3. ด้านการกำกับตนเอง	1. แบบสังเกตพฤติกรรม 2. แบบบันทึกพฤติกรรม
วงจรถับปฏิบัติกรที่ 2	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม 3. ด้านการกำกับตนเอง	1. แบบสังเกตพฤติกรรม 2. แบบบันทึกพฤติกรรม

3. แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย อายุ 4-6 ปี ซึ่งเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า

1. แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า

1.1 ศึกษารายละเอียดหลักสูตร แนวคิด หลักการ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ หลักการจัดกิจกรรม ทฤษฎี เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่า

1.3 ศึกษาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย จากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษาคู่มือหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโรงเรียนในป่าให้สอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และจุดหมายของหลักสูตรรวมถึงสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญที่เด็กได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

1.5 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองขอน เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านหนองขอน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

1.6 ศึกษาข้อมูล แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า เพื่อนำมาสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

1.7 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ในกิจกรรมกลางแจ้งเป็นการกำหนดเนื้อหาของกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่ออะไร ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่สร้างขึ้นว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

1.8 กำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อวางแผนกิจกรรมที่สร้างให้มีลักษณะ เนื้อหา กิจกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในรูปแบบโรงเรียนในป่า

1.9 สร้างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า จำนวน 24 แผน ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา และวิธีการดำเนินจัดกิจกรรม

1.10 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาของกิจกรรมให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในกิจกรรมกลางแจ้ง

1.11 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก หน้า 196)

1.12 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับ น้อยที่สุด

โดยแผนการจัดประสบการณ์ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 ขึ้นไป ($\bar{X} \geq 3.51$) หรือมีความเหมาะสมระดับมากขึ้นไป ผู้วิจัยได้นำคะแนนทั้งหมด

มาคิดหาค่าเฉลี่ยและแปลผล พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมเท่ากับ 4.70 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

1.13 นำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากการประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผู้วิจัยได้ปรับตามข้อเสนอแนะ

1.14 การหาคุณภาพ ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้ (Tryout) กับเด็กอนุบาลปีที่ 2-3 โรงเรียนบ้านหัวตะพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวเป้าหมายแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้

1.15 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการปรับปรุงหลังจากที่มีการทดลองแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.16 วิธีรักษาความปลอดภัยของอาสาสมัครในการร่วมกิจกรรม

1.16.1 ให้ความรู้และสอนวิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยในการร่วมกิจกรรม

1.16.2 เตรียมชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้นไปด้วยขณะออกไปทำกิจกรรมสาธิตวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ได้รับบาดเจ็บ

1.16.3 มีครูพี่เลี้ยงคอยดูแลอาสาสมัครช่วยในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น กิจกรรมผจญภัย กิจกรรมตามหาไข่มดแดง กิจกรรมลูกเสื่อน้อย กิจกรรมหนูน้อยสำรวจป่า เป็นต้น

1.16.4 จำลองเหตุการณ์ในบางกิจกรรมที่มีความเสี่ยง และเลือกใช้วัสดุที่ไม่เป็นอันตรายต่ออาสาสมัคร

1.16.5 ให้อาสาสมัครทาโลชั่นกันยุง (ก.ย.15) หรือสวมใส่เสื้อผ้าที่รัดกุมเพื่อป้องกันยุงแมลงกัดต่อย

1.16.6 ถ้าอาสาสมัครเกิดความเหนื่อยล้าจากการโดนแดดมากเกินไปให้พักหรือถอยตัวได้ตลอดเวลา

1.16.7 ครูเคลียร์พื้นที่ทางเดินที่จะพาเด็กไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียนไม่ให้มีสิ่งกีดขวางที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็กได้

1.16.8 ใช้แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติที่โล่งโปร่งเหมาะกับการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน

1.16.9 ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่อาสาสมัครมาช่วยดูแลความปลอดภัยของเด็กขณะทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น กิจกรรมทัศนศึกษานอกห้องเรียน กิจกรรมตามหาผีเสื้อ เป็นต้น

1.16.10 รักษาความลับของอาสาสมัครโดยไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือใบหน้าของอาสาสมัคร

2. การสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

2.1 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย และคู่มือการใช้แบบสังเกตฯ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มุ่งพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย จำนวน 3 ข้อ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม จำนวน 3 ข้อ และ 3) ด้านการกำกับตนเอง จำนวน 3 ข้อ

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองมีดังนี้

คะแนน 0 หมายถึง เมื่อเด็กปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้

คะแนน 1 หมายถึง เมื่อเด็กไม่ปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้แม้มีการกระตุ้น

2.2 นำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวกหน้า 196) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์กับพฤติกรรม

2.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 จึงจะสามารถสังเกตทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้ได้ กำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบประเมินมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินไม่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

ผลการประเมินได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .80 ถึง 1.00 (รายละเอียดดังภาคผนวก ค หน้า 194) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำดังนี้ ปรับตัวบ่งชี้ในแต่ละข้อให้ชัดเจนขึ้น

2.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนบ้าน หัวตะพาน ตำบลหัวตะพาน อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งมีลักษณะเดียวกับ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน ผลการทดลองใช้พบว่าเด็กเข้าใจสถานการณ์ คำสั่ง และปฏิบัติตาม กิจกรรมได้ดี

2.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการทดลองใช้ ในข้อ 2.4 ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริงคือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 5 คน และชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 คน รวมเป็น 10 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ต่อไป

วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

ขั้นตั้งเป้าหมาย

กระบวนการที่ครูกับเด็กร่วมกันกำหนดเป้าหมายของสิ่งที่จะทำเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในป่า และสร้างข้อตกลงให้ชัดเจน โดยครูอาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระตุ้นความสนใจ เช่น การเล่านิทาน การพูดคุยสนทนา หรือการตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การดำเนินการในขั้นต่อไป

ขั้นวางแผน

กระบวนการคิดที่เด็กและครูร่วมกันวางแผนหาแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในป่า โดยเชื่อมโยงสิ่งที่เกี่ยวข้อง ทั้งวิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ การกำหนดเวลา การจัดกลุ่มและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรม

ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

กระบวนการที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต สำรวจ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ รวมถึงทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การลงมือแก้ปัญหา ตลอดจนการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์ได้

ขั้นสะท้อนคิด

กระบวนการที่ให้เด็กไตร่ตรองพิจารณาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในป่าตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอ ผลงาน การวาดภาพ และการจัดนิทรรศการ

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า

สัปดาห์ ที่	วันที่จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	ทักษะทางสังคม		
			ด้านการ ตั้งเป้าหมาย	ด้านการ ลงมือ ปฏิบัติ	ด้านการ กำกับ ตนเอง
1	วันจันทร์ ที่ 1 ก.ค. 2567	ลูกเสือน้อย	√	√	√
	วันพุธ ที่ 3 ก.ค. 2567	สร้างบ้านจำลอง	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 5 ก.ค. 2567	ผจญภัย	√	√	√
2	วันจันทร์ ที่ 8 ก.ค. 2567	หนูน้อยสำรวจป่า	√	√	√
	วันพุธ ที่ 10 ก.ค. 2567	แคมป์ปิ้ง	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 12 ก.ค. 2567	ข้าวจี๋หน้าไข่	√	√	√
3	วันจันทร์ ที่ 15 ก.ค. 2567	สร้างบ้านให้นกน้อย	√	√	√
	วันพุธ ที่ 17 ก.ค. 2567	หมอยาวิยเยาว์	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 19 ก.ค. 2567	ดอกกุหลาบใบเตย	√	√	√
4	วันจันทร์ ที่ 23 ก.ค. 2567	ฝายชะลอน้ำธรรมชาติ	√	√	√
	วันพุธ ที่ 24 ก.ค. 2567	กระถางดอกไม้จาก ดินเหนียว	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 26 ก.ค. 2567	ปลูกต้นไม้กันเถอะ	√	√	√
5	วันจันทร์ ที่ 30 ก.ค. 2567	ตามหาไข่มดแดง	√	√	√
	วันพุธ ที่ 31 ก.ค. 2567	ไข่เจียวหมูสับ ไข่มดแดง	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 2 ส.ค. 2567	ผีเสื้อมาจากไหน	√	√	√
6	วันจันทร์ ที่ 5 ส.ค. 2567	ส่องนกกันเถอะ	√	√	√
	วันพุธ ที่ 7 ส.ค. 2567	สีเส้นจากธรรมชาติ	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 9 ส.ค. 2567	สายรุ้งจากฟากฟ้า	√	√	√

ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	วันที่จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	ทักษะทางสังคม		
			ด้านการ ตั้งเป้าหมาย	ด้านการ ลงมือ ปฏิบัติ	ด้านการ กำกับ ตนเอง
7	วันจันทร์ ที่ 13 ส.ค. 2567	พี่พี่ผัดสวนครัวของเรา	√	√	√
	วันพุธ ที่ 14 ส.ค. 2567	ทัศนศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 16 ส.ค. 2567	โรงเรียนน่านอยู่	√	√	√
8	วันจันทร์ ที่ 19 ส.ค. 2567	เจ้ากบตัวจิ๋ว	√	√	√
	วันพุธ ที่ 21 ส.ค. 2567	ชิงช้าเถาวัลย์	√	√	√
	วันศุกร์ ที่ 23 ส.ค. 2567	มันดาลา	√	√	√

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

1. การสร้างแบบประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีส่งเสริมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
- 1.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
- 1.3 การสร้างแบบสังเกตทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกิจกรรม

กลางแจ้ง จำนวน 8 สัปดาห์

- 1.4 สร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

1.5 รักษาความลับในแบบสังเกตทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของอาสาสมัคร โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเองข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครมีเพียง ชื่อ-สกุล และทำลายทิ้งเมื่ออภิปรายผลและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสร็จสิ้น

แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

โรงเรียน.....ภาคเรียนที่.....ชั้น.....

ชื่อเด็กเด็กปฐมวัย ด.ช./ด.ญ. ....อายุ.....ปี

คำชี้แจง แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม เป็นการสังเกตพฤติกรรมของเด็กระหว่างทำกิจกรรม และบันทึกลงในแบบสังเกต โดยผู้สังเกตบันทึก ในช่องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติเป็นรายบุคคล สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์

ตาราง 8 แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

ด้านการตั้งเป้าหมาย		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	บอกเป้าหมายที่จะทำได้		
2	คิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติได้		
3	สร้างข้อตกลงร่วมกันได้		
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม			
1	ลงมือทำกิจกรรมที่วางแผนได้		
2	ทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้		
3	ลงมือแก้ปัญหาได้		
ด้านการกำกับตนเอง			
1	เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้		
2	ปฏิบัติตามข้อตกลง		
3	ปฏิบัติตามกิจกรรมตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด		

เกณฑ์การประเมิน

ให้ 1 คะแนน เมื่อปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้

ให้ 0 คะแนน ไม่ปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้แม้มีการกระตุ้น

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่เตรียมไว้
3. เมื่อทำกิจกรรมครบทุกแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้วิจัยทำแบบสังเกตทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยมีระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และ วันศุกร์ ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมวันละ 60 นาที ในช่วงเวลา 09.00 - 10.00 น. รวม 24 ครั้ง โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการสอน ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่กอนุบาลปีที่ 2-3 ทราบเพื่อให้เด็กมีความเข้าใจและความพร้อมในการปฏิบัติตนในกิจกรรม
2. ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่าง ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การจัดการเรียนรู้โรงเรียนในป่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยจำนวน 24 แผน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 ครั้งๆ ละ 60 นาที
3. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยทำการประเมินโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
4. รวบรวมข้อมูลจากคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะทางสังคมเด็กปฐมวัยไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

5. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแบบทดสอบ เพื่อนำมาศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

2. วิเคราะห์ผลคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เพื่อนำมาศึกษาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้แนวคิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โรงเรียนในป่า

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 125)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนคนทั้งหมด

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 125)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 X^2 แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสองทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

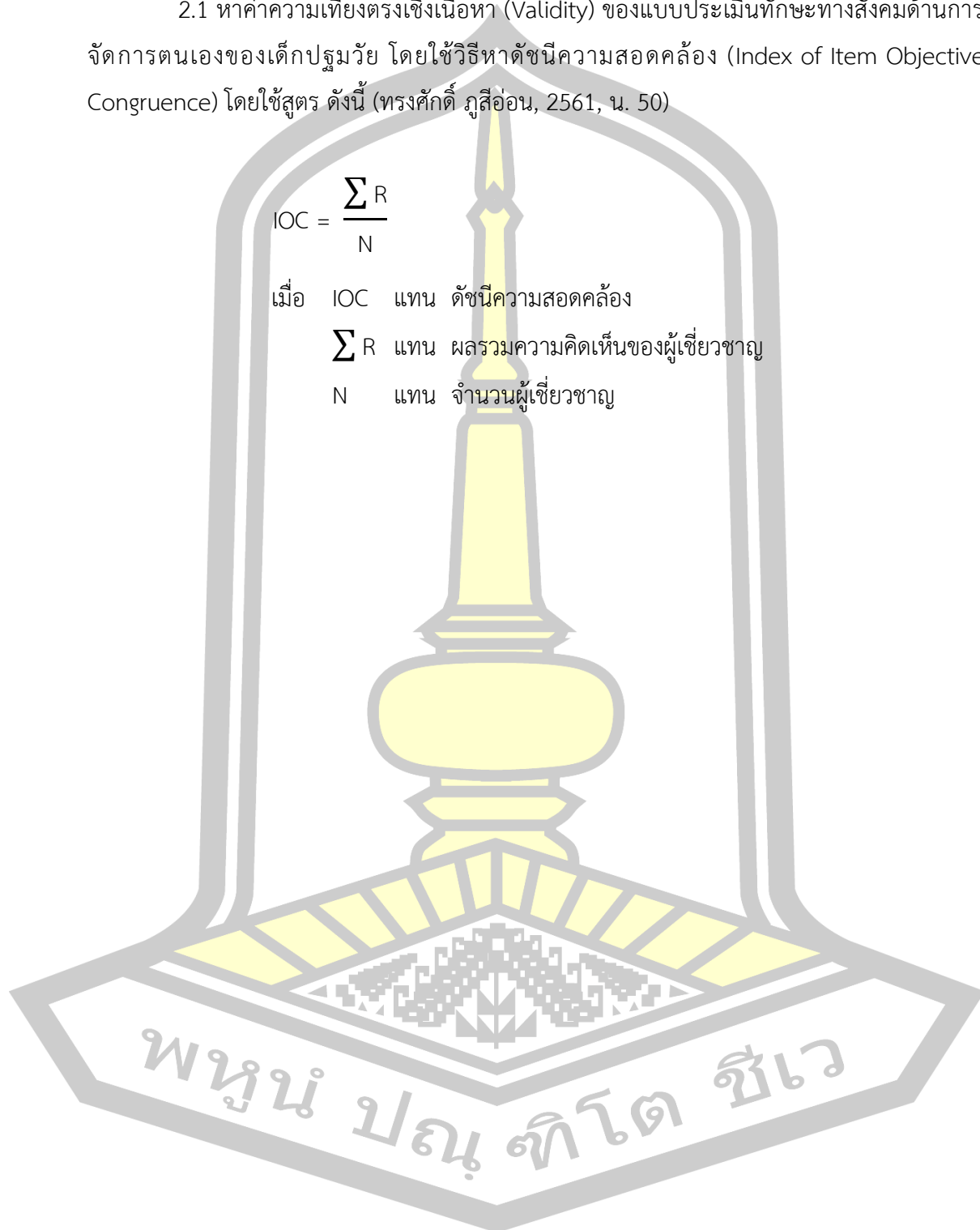
2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561, น. 50)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โรงเรียนในป่า โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของงานวิจัยดังนี้

ผลการดำเนินการ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบ เทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โรงเรียนในป่าของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษาได้กำหนดกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเป้าหมาย ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติกิจกรรม และขั้นสะท้อนคิด (ซึ่งดำเนินการทั้งสิ้น 2 วงจรปฏิบัติการ ได้แก่ วงจรปฏิบัติการที่ 1 ใช้แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ 4 สัปดาห์ ประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4 และวงจรปฏิบัติการที่ 2 ใช้แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สัปดาห์ที่ 5, 6, 7 และ 8 เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน ได้ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ จำนวน 2 วงจรปฏิบัติการ โดยมีคะแนนเต็ม 108 คะแนน ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติแต่ละวงจรปฏิบัติการ

วงจรปฏิบัติการที่ 1

1.1 ขั้นตั้งเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ตั้งเป้าหมายพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายโดยดำเนินการดังนี้

1.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายจากผลการสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการจัดการตนเอง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมพบว่าเด็กปฐมวัยจำนวน 5 คน ที่มีเกณฑ์ควรปรับปรุง

1.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการจัดการตนเอง การสร้าง เครื่องมือวิจัย และแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า

1.1.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อทำการจัดกิจกรรมและเก็บข้อมูลประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย และแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยวิธีการสร้าง และตรวจสอบเครื่องมือสามารถดูรายละเอียดได้ในบทที่ 3

1.2 ขั้ววางแผน ผู้วิจัยได้วางแผนพัฒนาการทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายโดยดำเนินการดังนี้

1.2.1 ร่วมกันวางแผนทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในป่า โดยเชื่อมโยงสิ่งที่เกี่ยวข้อง ทั้งวิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้

1.2.2 กำหนดเวลา การจัดกลุ่มและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรม

1.3 ขั้วปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ดังนี้

ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มให้เด็กปฐมวัยทั้งห้องออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน จากนั้นจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดกระบวนการที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการสังเกต สำรวจ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ รวมถึงทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การลงมือแก้ปัญหา ตลอดจนการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์ได้ จากนั้นให้เด็กปฐมวัยแต่ละกลุ่ม ร่วมกันนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง โดยผู้สอนจะเน้นตั้งคำถามไปที่เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เด็กปฐมวัย เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองเพิ่มขึ้น และสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนขณะทำกิจกรรมและบันทึกไว้ หลังจากจบวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบผลการสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมาวิเคราะห์ผลต่อไป

1.4 ขั้วสะท้อนคิด หลังจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าด้วยแผนการประสบการณ์เรียนรู้ กิจกรรมที่ 1 - 12 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม

ข้อมูลการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ผู้วิจัยนำเอาพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่สังเกตได้ และผลจากการบันทึกพฤติกรรมหลังแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อหาปัญหา ผลที่ได้แสดงดังนี้

1) สังเกตการณ์ด้านการตั้งเป้าหมาย พบว่า การบอกเป้าหมายที่จะทำกิจกรรม เด็กปฐมวัยสามารถบอกถึงเป้าหมายของกิจกรรมที่จะทำได้และมีความหลากหลาย หรืออธิบายรายละเอียดของ กิจกรรมที่จะทำได้ครบถ้วน การคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติ เด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ส่วนใหญ่สามารถคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติได้ตามความต้องการของกิจกรรม แต่ยังไม่ชัดเจน จึงได้มีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติกิจกรรม

2) ด้านการลงมือปฏิบัติ พบว่า เด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ยังไม่เข้าใจในการลงมือทำกิจกรรมตามที่วางไว้ การทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ไม่สามารถลงมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในบางกิจกรรม

3) ด้านการกำกับตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มที่คละอายุได้ ปฏิบัติตามข้อตกลงได้ในหลายกิจกรรม และปฏิบัติตามเป้าหมายของกิจกรรมจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด

1.4.2 จากการใช้แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย พบว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 60.90 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 56.38 และมีเด็กปฐมวัย ที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน คิดเป็นคิดร้อยละ 30 และมีเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 7 คน คิดเป็นคิดร้อยละ 70 จากเด็กปฐมวัย 10 คน นอกจากนี้ในการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนในแต่ละด้านของทักษะทางสังคมแสดงดังตารางที่ 4.1

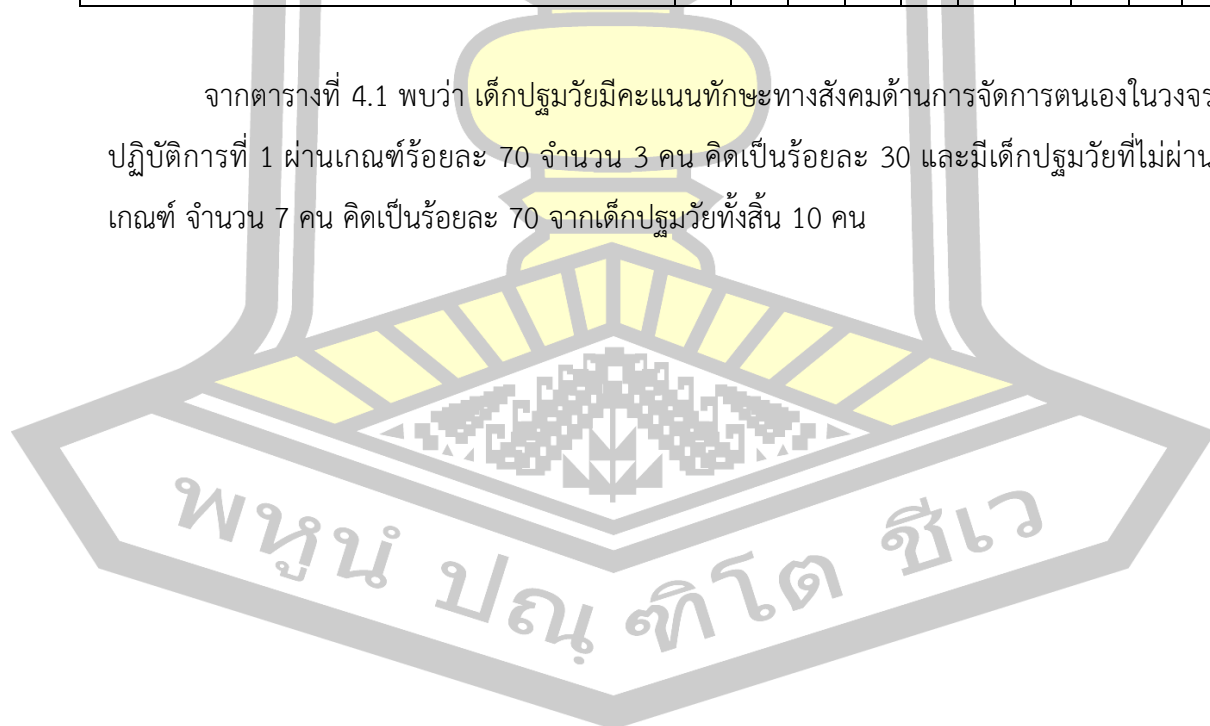
ตาราง 9 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วงจรปฏิบัติการที่ 1

ชื่อกิจกรรม	ทักษะสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย	คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยรายบุคคล (คนที่)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ลูกเสียน้อย	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	2	2	1	2	1	2	1	2	2	1
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2
2. สร้างบ้านจำลอง	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	1	2	1	2	3	3	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2
3. ผจญภัย	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	2	2	2	2	1	3	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	1	2	1	3	1	2	1	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
4. หนูน้อยสำรวจป่า	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	2	1	2	2	2	2	1	2	1	1
	3. ด้านการกำกับตนเอง	2	1	1	2	2	2	2	1	1	2
5. แคมป์ปิ้ง	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	1	2	1	3	3	2	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	2	1	2	1	2	2	1	2	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2
6. ข้าวจี๋หน้าไข่	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1
7. สร้างบ้านให้หนูน้อย	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	1	2	2	3	1	2	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2
8. หมอยาวัยเยาว์	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	2	1	2	3	2	3	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	1	2	1	2	2	3	2	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2
9. ดอกกุหลาบใบเตย	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	1	2	2	2	2	3	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	1	3	2	2	1	3	1	1

ตาราง 10 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วงจรปฏิบัติการที่ 1 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	ทักษะสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย	คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยรายบุคคล (คนที่)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1
10. ฝ่ายชะลอน้ำ หรรษา	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	1	1	1	3	1	2	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2
11. กระจกดอกไม้ จากดินเหนียว	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	1	2	2	2	2	3	2	3	2	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1
	3. ด้านการกำกับตนเอง	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1
12. ปลุกต้นไม้กัน เถาะ	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วมฯ	2	1	2	2	2	2	1	2	1	1
	3. ด้านการกำกับตนเอง	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2
คะแนนรวม		47	49	50	77	55	78	54	79	56	64

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และมีเด็กปฐมวัยที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 จากเด็กปฐมวัยทั้งสิ้น 10 คน

ตาราง 11 คะแนนแต่ละด้านของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยของ
กลุ่มเป้าหมายรายบุคคลในวงจรปฏิบัติการที่ 1

เด็ก ปฐมวัย คนที่	ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย			คะแนน รวม (108)	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
	ด้านการ ตั้งเป้าหมาย (36 คะแนน)	ด้านการมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติ (36 คะแนน)	ด้านการ กำกับตนเอง (36 คะแนน)			
1	18	15	14	47	43.51	ไม่ผ่าน
2	22	14	13	49	45.37	ไม่ผ่าน
3	21	16	13	50	46.29	ไม่ผ่าน
4	30	25	22	77	71.29	ผ่าน
5	24	17	14	55	50.92	ไม่ผ่าน
6	31	25	22	78	72.22	ผ่าน
7	24	15	15	54	50.00	ไม่ผ่าน
8	35	24	20	79	73.14	ผ่าน
9	27	16	13	56	51.85	ไม่ผ่าน
10	25	18	21	64	59.25	ไม่ผ่าน
$\bar{X}$	25.70	18.50	16.70	60.90	56.38	ไม่ผ่าน
ร้อยละ	71.38	51.38	46.38			ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 4.2 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็ก
ปฐมวัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มีเด็กปฐมวัยที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 7 คน โดยเด็ก
ปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และ
เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำกับตนเอง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 12 คะแนนรวมแต่ละด้านในรายกิจกรรมของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง
ของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายในวงจรปฏิบัติการที่ 1

ชื่อกิจกรรม	ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย					
	ด้านการตั้งเป้าหมาย		ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม		ด้านการกำกับตนเอง	
	คะแนนเต็ม (30 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม (30 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม (30 คะแนน)	ร้อยละ
1. ลูกเสียน้อย	22	73.33	16	53.33	17	56.66
2. สร้างบ้านจำลอง	21	70.00	15	50.00	13	43.33
3. ผจญภัย	21	70.00	15	50.00	11	36.66
4. หนูน้อยสำรวจป่า	24	80.00	16	53.33	16	53.33
5. แคมป์ปิ้ง	21	70.00	16	53.33	14	46.66
6. ข้าวจีหน้าไข่	23	76.66	15	50.00	13	43.33
7. สร้างบ้านให้นกน้อย	20	66.66	14	46.66	14	46.66
8. หมอยาวัยเยาว์	22	73.33	17	56.66	12	40.00
9. ดอกกุหลาบใบเตย	21	70.00	16	53.33	13	43.33
10. ฝ่ายชะลอน้ำหรรษา	18	60.00	14	46.66	14	46.66
11. กระถางดอกไม้จากดินเหนียว	21	70.00	15	50.00	13	43.33
12. ปลุกต้นไม้กันเถาะ	23	76.66	16	53.33	17	56.66
รวม (เต็ม 360)	257	71.38	185	51.38	167	46.38

จากตารางที่ 4.3 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กปฐมวัยมีคะแนนรวมแต่ละด้านในรายกิจกรรมของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ของเด็กปฐมวัยทั้งหมด 10 คน และมีเด็กปฐมวัยที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ซึ่งมีเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์น้อยมากเมื่อเทียบกับเด็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนน ข้อมูลเชิงปริมาณ (คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย) และข้อมูลเชิงคุณภาพ

(ข้อมูลจากแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย) ของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการตั้งเป้าหมาย พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถบอกถึงเป้าหมายของกิจกรรมที่จะทำได้ และมีความหลากหลาย หรืออธิบายรายละเอียดของกิจกรรมที่จะทำได้ครบถ้วน และคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติร่วมกับเพื่อนได้ สังเกตได้จากเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ส่วนใหญ่สามารถคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติได้ตามความต้องการของกิจกรรม แต่ยังไม่ชัดเจน จึงได้มีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติกิจกรรม ดังภาพที่ 4.1

ภาพประกอบ 1 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 1 กิจกรรมลูกเสือน้อย

จากภาพที่ 4.1 พบว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมายในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กสามารถบอกเป้าหมายที่ทำ คิดวางแผน สร้างข้อตกลงร่วมกัน และสามารถบอกได้ว่ากิจกรรมการเดินทางไกลของลูกเสือสำรอง ต้องเตรียมกระเป๋าสำหรับเดินทางไกล และต้องเดินตามลูกศรถึงจะไม่หลงทาง

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ยังไม่เข้าใจในการลงมือทำกิจกรรมตามที่วางไว้ การทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ไม่สามารถลงมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในบางกิจกรรม ดังภาพที่ 4.2

ภาพประกอบ 2 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม วงจรปฏิบัติการที่ 1 กิจกรรมลูกเสือน้อย

จากภาพที่ 4.2 พบว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม วงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่วางแผนได้แต่ยังมีเด็กบางส่วนที่ยังไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ และไม่เข้าใจปัญหาจึงไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

3) ด้านการกำกับตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มที่คละอายุได้ ปฏิบัติตามข้อตกลงได้ในหลายกิจกรรม และปฏิบัติตามเป้าหมายของกิจกรรมจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด ดังภาพที่ 4.3

ภาพประกอบ 3 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการกำกับตนเองวงจรปฏิบัติการที่ 1 กิจกรรมลูกเสือน้อย

จากภาพที่ 4.3 พบว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการกำกับตนเอง วงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กปฐมวัยเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม ปฏิบัติตามข้อตกลง และปฏิบัติตามกิจกรรมตามเป้าหมายได้ แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้สำเร็จในเวลาที่กำหนด ตาราง 13 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในวงจรปฏิบัติการที่ 1

ปัญหาที่พบ	แนวทางแก้ไข
1) เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีคะแนน ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองเฉลี่ยโดยรวมไม่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจาก เด็กไม่กล้าแสดงออกจึงไม่สามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมได้	1) ผู้สอนพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมในชั้นวางแผนและชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม โดยฝึกกระบวนการให้เด็กปฐมวัยลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ สามารถเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นลงมือแก้ไขปัญหาได้ และด้านการกำกับตนเองกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองให้กับเด็กปฐมวัย

จากวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มีเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 แต่ยังมีเด็กปฐมวัยที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 โดยเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำกับตนเอง ซึ่งสังเกตได้ว่ายังมีเด็กส่วนมากที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ต่อไป

2.1 ขั้นตั้งเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ตั้งเป้าหมายพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายโดยดำเนินการดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายจากผลการ ทดสอบโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่ามีเด็กปฐมวัยจำนวน 5 คน มีปัญหาที่ควรปรับปรุง ดังนี้

- 1) เด็กปฐมวัยบางคนยังไม่เข้าใจการตั้งเป้าหมายของการทำกิจกรรม
- 2) เด็กปฐมวัยขาดกระบวนการคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติร่วมกัน

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปปัญหาที่เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายควรปรับปรุงในทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้ 1) ด้านการตั้งเป้าหมาย เด็กปฐมวัยสามารถตั้งเป้าหมายที่จะทำได้ และสร้างข้อตกลงร่วมกันได้ ยังไม่ครบทุกกิจกรรม และยังคงคิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติได้ยังไม่ชัดเจน 2) ด้านการลงมือปฏิบัติ เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้แต่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และเมื่อเกิดปัญหาในระหว่างที่ทำกิจกรรมเด็กปฐมวัยยังไม่เข้าใจปัญหา และยังไม่ลงมือแก้ปัญหาไม่ได้ในหลายกิจกรรม 3) ด้านการกำกับตนเอง เด็กปฐมวัยสามารถเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้ในบางกิจกรรม และยังไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายจนสำเร็จได้ในเวลาที่กำหนด

2.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการจัดการตนเอง การสร้าง เครื่องมือวิจัย และแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อนำไปปรับปรุง แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นได้ ดังนี้

- 1) ผู้สอนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นตั้งเป้าหมาย โดยฝึกกระบวนการคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติ สร้างข้อตกลงร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสรุปเป้าหมายสิ่งที่จะให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติได้

- 2) ผู้สอนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นวางแผน และดำเนินการแก้ปัญหา โดยการจัดกิจกรรมในลักษณะเดิม แต่เพิ่มเติมให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกทักษะ กระบวนการออกแบบและวางแผนเพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการวางแผนกิจกรรมร่วมกัน

2.2 ชั้นวางแผน ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ที่พัฒนาและปรับปรุงมาจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 ดังนี้

ผู้วิจัยจัดประสบการณ์เรียนรู้และเก็บข้อมูลต่างๆ คล้ายกับวงจรปฏิบัติการที่ 1 แต่จะเพิ่มเติมในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นการวางแผน คือ เน้นการวางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ฝึกการวางแผนทั้งวิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย กำหนดเวลาให้ชัดเจน การจัดกลุ่มและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความเข้าใจในแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองสร้างขึ้น

2.3 ขั้นปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ที่พัฒนาและปรับปรุงมาจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 ดังนี้

ผู้วิจัยจัดประสบการณ์เรียนรู้และเก็บข้อมูลต่างๆ คล้ายกับวงจรปฏิบัติการที่ 1 แต่จะเพิ่มเติมในส่วนของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ คือ เน้นฝึกวิธีการกระบวนการออกแบบ การวางแผน ทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น ลงมือแก้ปัญหา

2.4 ขั้นสะท้อนคิด หลังจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13 - 24 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยนำเอาพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่สังเกตได้ และผลจากการบันทึกหลังแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อหาปัญหา ผลที่ได้แสดง ดังนี้

1) สังเกตด้านการตั้งเป้าหมาย พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถตั้งเป้าหมายของกิจกรรมที่จะทำได้ชัดเจนมากขึ้น หรืออธิบายรายละเอียดของเป้าหมายได้ ซึ่งส่งผลให้เด็กปฐมวัยสามารถเข้าใจขั้นการวางแผนกิจกรรมได้ดีขึ้น มีความกระตือรือร้น การออกแบบและวางแผนกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหามีการพัฒนาขึ้นแต่ยังมีเด็กปฐมวัยบางส่วนที่ ยังไม่สามารถพัฒนาการออกแบบและวางแผนกิจกรรมได้ เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีช่วงอายุที่ต่างกันจะอาศัยทำตามคำสั่งเพื่อนในกลุ่ม

2) สังเกตการตอบคำถามแต่ ยังมีเด็กปฐมวัยบางส่วนที่ยังมีปัญหาหรือมีการพัฒนาไม่ต่างจากเดิมไม่มากนักในขั้นตอนที่กล่าวมานี้ เนื่องจากเด็กปฐมวัยไม่ได้เป็นหัวหลักในการออกแบบวางแผน และสร้างชิ้นงาน หรือเด็กปฐมวัยไม่ทำกิจกรรมอะไรเลย จะอาศัยทำตามคำสั่งเพื่อนในกลุ่มแทน

2.4.2 จากการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย พบว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการกำกับตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 82.40 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.29 และมีเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 10 คน คิดเป็นคิดร้อยละ 100 จากเด็กปฐมวัย 10 คน นอกจากนี้ในการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยนั้น ซึ่งมี

ตาราง 15 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย วงจรปฏิบัติการที่ 2 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	ทักษะสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย	คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง									
		ตนเอง									
		ของเด็กปฐมวัยรายบุคคล (คนที่)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20. ทักษะศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
	2. ด้านการมีส่วนร่วม	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3
21. โรงเรียน น่ายู่	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	2. ด้านการมีส่วนร่วม	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3
	3. ด้านการกำกับตนเอง	2	2	3	2	2	2	3	3	2	3
22. เจ้ากบตัวจิ๋ว	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3
	2. ด้านการมีส่วนร่วม	2	2	2	2	2	3	3	2	3	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	2	3	2	3	2	2	2	3	2	2
23. ชิงช้า เถาว์ลัย	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3
	2. ด้านการมีส่วนร่วม	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
24. ม้านดลา	1. ด้านการตั้งเป้าหมาย	3	2	2	2	2	3	2	3	3	2
	2. ด้านการมีส่วนร่วม	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2
	3. ด้านการกำกับตนเอง	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
คะแนนรวม		78	79	78	86	78	89	81	92	79	84

จากตารางที่ 4.5 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองในวงจรปฏิบัติการที่ 2 เพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน และมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้ง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และไม่มีเด็กปฐมวัยที่ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 16 คะแนนแต่ละด้านของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยของ
กลุ่มเป้าหมายรายบุคคลในวงจรปฏิบัติการที่ 2

เด็ก ปฐมวัย คนที่	ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย			คะแนน รวม (108)	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
	ด้านการ ตั้งเป้าหมาย (36 คะแนน)	ด้านการมีส่วนร่วม ในการ ปฏิบัติ (36 คะแนน)	ด้านการกำกับ ตนเอง (36 คะแนน)			
1	30	25	23	78	72.22	ผ่าน
2	29	26	24	79	73.14	ผ่าน
3	29	24	25	78	72.22	ผ่าน
4	32	28	26	86	79.62	ผ่าน
5	29	26	23	78	72.22	ผ่าน
6	34	29	26	89	82.40	ผ่าน
7	31	25	25	81	75.00	ผ่าน
8	36	29	27	92	85.18	ผ่าน
9	29	28	22	79	73.14	ผ่าน
10	33	25	26	84	77.77	ผ่าน
$\bar{X}$	31.20	26.50	24.70	82.40	76.29	ผ่าน
ร้อยละ	86.66	67.77	68.61	ผ่าน		

จากตารางที่ 4.6 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองในวงจร
ปฏิบัติการที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 82.40 คิดเป็นร้อยละ 76.29 มีเด็กปฐมวัยผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 70 ขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 17 คะแนนรวมแต่ละด้านในรายกิจกรรมของทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเอง
ของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย ในวงจรปฏิบัติการที่ 2

ชื่อกิจกรรม	ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย					
	ด้านการตั้งเป้าหมาย		ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม		ด้านการกำกับตนเอง	
	คะแนนเต็ม (30 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม (30 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม (30 คะแนน)	ร้อยละ
1. ตามหาไข่มดแดง	24	80.00	21	70.00	20	66.66
2. ไข่เจียวหมูสับไข่มดแดง	27	90.00	21	70.00	21	70.00
3. ผีเสื้อมาจากไหน	25	83.33	20	66.66	19	63.33
4. ส่องนกกันเถอะ	24	80.00	21	70.00	19	63.33
5. สีเส้นจากธรรมชาติ	24	80.00	23	76.66	21	70.00
6. สายรุ้งจากฟากฟ้า	25	83.33	21	70.00	20	66.66
7. พืชผักสวนครัว	24	80.00	20	66.66	18	60.00
8. ทักษะศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	29	96.66	24	80.00	22	73.33
9. โรงเรียนน่าอยู่	30	100	28	93.33	24	80.00
10. เจ้ากบตัวจิ๋ว	28	93.33	23	76.66	23	76.66
11. ชิงช้าเถาวัลย์	27	90.00	22	73.33	21	70.00
12. มันทาลา	25	83.33	21	70.00	19	63.33
รวม (เต็ม 360)	312	86.66	265	73.61	247	68.61

ตารางที่ 4.7 พบว่า วงจรปฏิบัติการที่ 2 คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน โดยเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำกับตนเอง แต่คะแนนในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 ที่ผ่านมาจากนั้นผู้วิจัย

ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการจัดการตนเองผู้สอนจดบันทึกมา ข้อมูลเชิงปริมาณ (คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (ข้อมูลจากแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย) ของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านตั้งเป้าหมาย เด็กปฐมวัยสามารถตั้งเป้าหมายกิจกรรมที่จะทำได้และมีความหลากหลายหรืออธิบายรายละเอียดของกิจกรรมได้ครบถ้วน โดยสังเกตได้จากแบบจดบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ดังภาพที่ 4.4

ภาพประกอบ 4 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมายในวงจรปฏิบัติการที่ 2 กิจกรรมตามหาไข่มดแดง

จากภาพที่ 4.4 พบว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านตั้งเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 2 เด็กปฐมวัยสามารถบอกเป้าหมายกิจกรรมที่จะทำ คิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติ และสร้างข้อตกลงร่วมกันได้

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เด็กปฐมวัยสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ได้อย่างเข้าใจในทุกขั้นตอน สามารถทำความเข้าใจปัญหาและลงมือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ในขณะทำกิจกรรม สามารถสร้างชิ้นงานตามการออกแบบของตนเองได้ แต่ยังมีเด็กปฐมวัยบางส่วนในบางกิจกรรมที่ยังไม่สามารถสร้างชิ้นงานได้สำเร็จตามแผน โดยสังเกตได้จากแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย ดังภาพที่ 4.5

ภาพประกอบ 5 พฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม วงจรปฏิบัติการที่ 2 กิจกรรมตามหาไข่มดแดง

จากภาพที่ 4.5 พบว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม วงจรปฏิบัติการที่ 2 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผน เริ่มเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เด็กลงมือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3) ด้านการกำกับตนเอง เด็กปฐมวัยเล่นหรือทำงานร่วมกันกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้ในทุกกิจกรรม เพราะปฏิบัติตามข้อตกลงที่สร้างร่วมกันก่อนการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้ง ส่งผลให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด แต่มีเด็กปฐมวัยในบางส่วนที่ยังปฏิบัติกิจกรรมไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนดในบางกิจกรรม ดังภาพที่ 4.6

ภาพประกอบ 6 ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการกำกับตนเอง ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 กิจกรรมตามหาไข่มดแดง

จากภาพที่ 4.6 พบว่า ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการกำกับตนเอง วงจรปฏิบัติการที่ 2 เด็กปฐมวัยสามารถเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนได้ดีขึ้น ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน และสามารถปฏิบัติตามเป้าหมายจนสำเร็จได้ในเวลาที่กำหนด ได้ทั้ง 10 คน แต่จะมีเด็กปฐมวัยบางส่วนที่ยังปฏิบัติกิจกรรมได้ยังไม่คล่อง แต่เพื่อนในกลุ่มจะช่วยกระตุ้นให้ปฏิบัติกิจกรรมจนสำเร็จ ดังตารางที่ 4.8

ตาราง 18 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในวงจรปฏิบัติการที่ 2

ปัญหาที่พบ	แนวทางแก้ไข
1) ด้านการกำกับตนเอง เด็กปฐมวัยบางคนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ ของตนเองได้และไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง หยอกล้อกัน ทำให้เด็กไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเวลาที่กำหนดไว้	1) ผู้สอนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตั้งเป้าหมาย โดยฝึกกระบวนการและทักษะการคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติ สร้างข้อตกลงร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การสรุปเป้าหมายสิ่งที่จะให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติได้ 2) ผู้สอนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม กระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทำกิจกรรมตามแผน ฝึกให้เด็กปฐมวัยเข้าใจปัญหาและคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกันได้

จากวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยมีเด็กที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และไม่มีเด็กปฐมวัยที่ไม่ผ่านเกณฑ์ โดยเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการกำกับตนเอง และเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งสังเกตได้ว่าเด็กปฐมวัยมีคะแนนผ่านเกณฑ์ทั้ง 10 คน และมีคะแนนทักษะทางสังคมในแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังตารางที่ 4.8

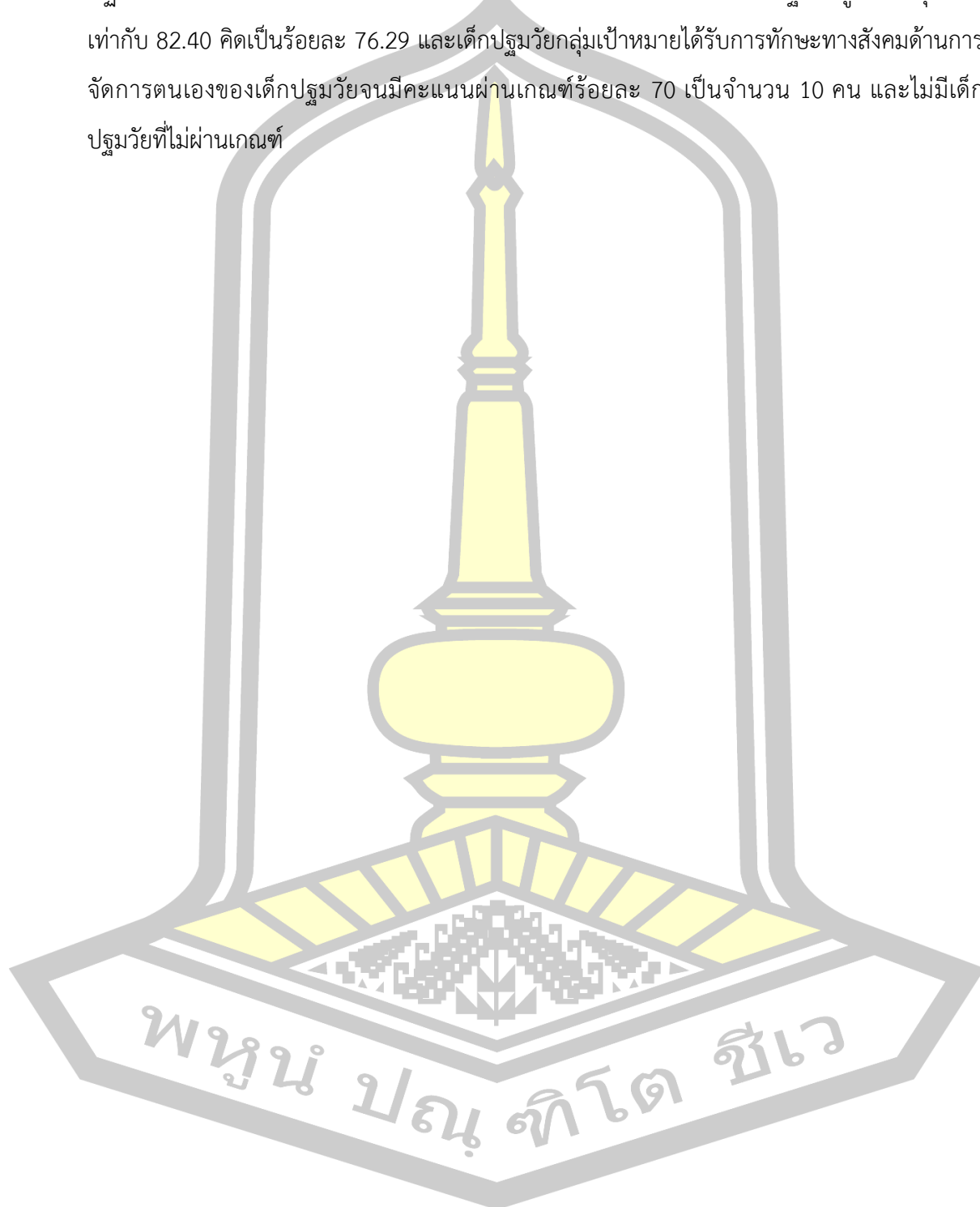

ตาราง 19 ตารางเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

เด็ก ปฐมวัย คนที่	ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย					
	วงจรปฏิบัติการที่ 1			วงจรปฏิบัติการที่ 2		
	คะแนนเต็ม (108)	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	คะแนนเต็ม (108)	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1	47	43.52	ไม่ผ่าน	78	72.22	ผ่าน
2	49	45.37	ไม่ผ่าน	79	73.14	ผ่าน
3	50	46.29	ไม่ผ่าน	78	72.22	ผ่าน
4	77	71.29	ผ่าน	86	79.62	ผ่าน
5	55	50.92	ไม่ผ่าน	78	72.22	ผ่าน
6	78	72.22	ผ่าน	89	82.40	ผ่าน
7	54	50.00	ไม่ผ่าน	81	75.00	ผ่าน
8	79	73.14	ผ่าน	92	85.18	ผ่าน
9	56	51.85	ไม่ผ่าน	79	73.14	ผ่าน
10	64	59.25	ไม่ผ่าน	84	77.77	ผ่าน
$\bar{X}$	60.90	56.38	ไม่ผ่าน	82.40	76.29	ผ่าน
สรุป	ผ่าน 3 คน จาก 10 คน			ผ่าน 10 จาก 10 คน		

จากตารางที่ 4.9 การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ ขึ้นตั้งเป้าหมาย ขึ้นวางแผน ขึ้นปฏิบัติกิจกรรม และขึ้นสะท้อนคิดของเด็กปฐมวัยจากแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน แบ่งเป็นวงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 12 แผน ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1-12 และวงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 12 แผน ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ที่ 13-24 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยเข้าใจกระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีการทำความเข้าใจกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีการตั้งเป้าหมาย วางแผน ปฏิบัติกิจกรรม และสะท้อนคิด รวมถึงการสนทนาแลกเปลี่ยนกับผู้สอน การสร้างชิ้นงาน นำเสนอชิ้นงาน พบว่าจำนวนเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 จากเด็กปฐมวัยทั้งหมด 10 คน และมีคะแนนการประเมินทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เท่ากับ 60.90 คิดเป็นร้อยละ 56.38 จากนั้นผู้วิจัยได้นำปัญหาที่พบใน

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มาแก้ไขในแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 พบว่า คะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นในทุกด้าน เท่ากับ 82.40 คิดเป็นร้อยละ 76.29 และเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายได้รับการทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยจนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 เป็นจำนวน 10 คน และไม่มีเด็กปฐมวัยที่ไม่ผ่านเกณฑ์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 วงจรปฏิบัติการ ใช้วิธีดำเนินการวิจัยตามลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หลังจากดำเนินการวิจัยผู้วิจัยสามารถ สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า

สรุปผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 60.90 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.38 มีเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน และมีเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 7 คน วงจรปฏิบัติการที่ 2 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าที่ได้พัฒนาปรับปรุงแก้ไขจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 82.40 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.29 มีเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 10 คน ผ่านเกณฑ์ทุกคน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน วงจรปฏิบัติการที่ 2 เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 10 คน ซึ่งจากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองที่สูงขึ้น เนื่องจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่มีรูปแบบจัดประสบการณ์เรียนรู้ในกิจกรรมกลางแจ้งที่เด็กปฐมวัยได้สัมผัสพื้นที่ธรรมชาติเพื่อเรียนรู้ทักษะทางสังคมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ และผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงในสภาพแวดล้อมที่เป็นป่าไม้ตามธรรมชาติโดยเน้นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษาได้กำหนดกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตั้งเป้าหมาย ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติกิจกรรม และขั้นสะท้อนคิด ซึ่งจะทำให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า พบว่าเด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 60.90 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 56.38 ของเด็กปฐมวัยจำนวน 10 คน ทั้งนี้อาจเพราะเป็นผลเนื่องจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าที่ได้เน้นการจัดกิจกรรมกลางแจ้งโดยการนำความรู้ หลักการ และทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เพื่อวางแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความสนใจและตั้งใจทำกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้นอกห้องเรียน ได้สัมผัสกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นสื่อการเรียนรู้ของจริง มีหลายกิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กปฐมวัยไม่เคยรู้จักซึ่งเป็นกิจกรรมที่น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ทำให้เด็กปฐมวัยมีความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่มได้ลงมือและมีส่วนร่วมกับกลุ่มของตนเอง มีการตั้งเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม และการสะท้อนคิด จึงทำให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ตามเป้าหมายและสามารถทำความเข้าใจปัญหาและแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการของ (Yates, 1986, p. 86) ที่ได้กล่าวว่า

การเรียนรู้ทางสังคมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่มีขั้นตอนและสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน โดยมีความเชื่อพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของบุคคลนั้นที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของตนเองแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ตนเองเผชิญอยู่เรียนรู้ทักษะใหม่และการจัดสิ่งแวดล้อมของตนเอง จากข้อมูลที่ได้นำเสนอและหลักการที่อ้างมานั้น การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่ามีแนวโน้มที่จะพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายได้ แต่อย่างไรก็ตามยังมีเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่มีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองยังไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเป็นการจัดการเรียนรู้แบบคละอายุมีเด็กปฐมวัยที่ยังไม่เข้าใจในวิธีดำเนินกิจกรรม เช่น ด้านการลงมือปฏิบัติ พบว่ายังไม่เข้าใจในการลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ การทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ไม่สามารถลงมือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ซึ่งพบในเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 เป็นต้น หรืออาจเกิดจากเด็กปฐมวัยไม่ได้เป็นตัวหลักในคิควางแผนกิจกรรมและไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม หรือเด็กปฐมวัยไม่ทำการคิดอะไรเลยแต่จะอาศัยทำตามคำสั่งเพื่อนในกลุ่มแทน ผู้วิจัยจึงได้นำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นำไปปรับปรุงและพัฒนาในวงจรปฏิบัติการที่ 2

วงจรปฏิบัติการที่ 2 เมื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่าเด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมเฉลี่ยเท่ากับ 82.40 จากคะแนนเต็ม 108 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.29 ของคนเด็กปฐมวัยจำนวน 10 คน ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ขั้นการวางแผน โดยฝึกการคิดวางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันสร้างข้อตกลงร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย และพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในขั้นปฏิบัติการกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผน การทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถลงมือแก้ไขปัญหได้ ดำเนินการแก้ปัญหโดยการจัดการกิจกรรมในลักษณะเดิม แต่เพิ่มเติมในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นการวางแผน คือ เน้นการวางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ฝึกการวางแผนทั้งวิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย กำหนดเวลาให้ชัดเจน การจัดกลุ่มและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความเข้าใจในแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองสร้างขึ้น เด็กปฐมวัยตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดให้ ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น เด็กปฐมวัยมีความสนุกสนานในการเรียน เนื่องจากได้ลงมือและมีส่วนร่วมกับกลุ่มของเด็กปฐมวัยใน

การทำกิจกรรม และเด็กปฐมวัยมีกระบวนการวางแผน และสามารถแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการของ (Yates, 1986, p. 86) ที่ได้กล่าวมาในวงจรปฏิบัติการที่ 1 และยังมีความสอดคล้องกับหลักการของ กิตติพร ปัญญาภิญาโณผล, 2549, น. 29-30 กล่าวว่า ในการนำความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่หมุนไปในกระบวนการเหล่านี้มาใช้เป็นเสมือนแหล่งให้เกิดการปรับปรุง และแหล่งความรู้ซึ่งแต่ละกิจกรรมอธิบายโดยสรุปดังนี้ 1) แผน (Plan) คือ แนวทางปฏิบัติ ซึ่งตั้งความคาดหวังไว้เป็นการมองไปในอนาคตข้างหน้า การกำหนดแผนทั่วไปต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อที่จะสามารถปรับให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลง 2) การปฏิบัติ (Act) จะดำเนินการตามแผนที่ได้วางแผนไว้อย่างมีเหตุผลและมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์ แต่การปฏิบัติจากแนวทางที่วางไว้มีโอกาสพลิกผันแปรตามสถานการณ์และบุคคล (เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการรับรู้เร็วช้าต่างกันตามเนื้อหาและวิธีสอนของครู เป็นต้น) แผนที่วางไว้สำหรับการปฏิบัติจะต้องสามารถปรับแก้ไขได้ และสามารถปรับปรุงไปได้เรื่อย ๆ ตามผลการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำนั้นๆ 3) การสังเกต (Observe) ทำหน้าที่เก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติงานมีรายงานหลักฐานที่มาจากวิจาร์ณญาณ การสังเกตอย่างรอบคอบข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะต้องมาจากการมองหลายแง่หลายมุมในทุกๆ ด้านผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการต้องรายงานผลการสังเกตอย่างครบถ้วน 4) การสะท้อน (Reflect) การสะท้อนทำให้หวนคิดถึงการกระทำตามที่ได้บันทึกไว้จากการสังเกต และการเก็บข้อมูลอื่น ๆ ประกอบการสะท้อนผลจะมีลักษณะเป็นการประเมินอย่างหนึ่งซึ่งผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องตัดสินใจจากประสบการณ์ของตนว่าผลของการปฏิบัติเป็นที่พึงพอใจ หรือต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้ทำงานมีคุณภาพยิ่งขึ้น จากข้อมูลที่ได้นำเสนอและ หลักการที่อ้างมานั้น การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าจะพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองที่ดีขึ้นได้ จึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และถ้าพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านของทักษะทางสังคมพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านที่สูงขึ้นในทุกขั้นตอน ถึงแม้ว่าในขั้นการวางแผนและขั้นปฏิบัติกิจกรรม คะแนนเฉลี่ยอาจยังไม่ผ่านเกณฑ์ก็ตาม แต่คะแนนเฉลี่ยในส่วนนี้ก็ยังมีการพัฒนาการขึ้นจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 ซึ่งอาจมีสาเหตุจากออกแบบและวางแผนให้กับเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีความยืดหยุ่นสามารถเข้าใจปัญหาและสามารถลงมือแก้ปัญหาได้

จากการอภิปรายผลในวงจรปฏิบัติการทั้ง 2 วงรอบ ทำให้เห็นพัฒนาการทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการ

ตนเองของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีหลักการที่สามารถนำเสนอสนับสนุนได้ดังนี้ (O'Keefe & Berger, 1999, p. 46) กล่าวถึง การจัดการตนเอง (Self-management) ว่าเป็นทักษะในการกำกับพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นทักษะสำคัญในการจัดการกับปัญหา การตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ของชีวิต รวมทั้งการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การจัดการตนเองยังช่วยปรับปรุงให้เกิดกระบวนการทำงานที่มีความยืดหยุ่น อีกทั้ง แบนคูรา, 1986, น. 24 เชื่อว่าบุคคลจะกระทำสิ่งใดๆ ที่เริ่มจากกระบวนการคิดของตนเอง การสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง รวมถึง (Kanfer & Gaelick-Buys, 1991, p. 90) ได้นำเสนอแนวคิดการด้านจัดการตนเองที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) 2) การกำกับตนเอง (Self-monitoring) 3) การประเมินตนเอง (Self-evaluation) และ 4) การให้แรงเสริมตนเอง (Self-reinforcement) เป็นต้น

จากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยจะมีความสามารถในการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองต่อเนื่อง เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการตั้งเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม และสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม หรือการทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถลงมือแก้ไขปัญหาได้ซึ่งมีบางส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของนารวี อัมศิลป์, 2565, น. 13 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครการ ได้ศึกษาการพัฒนาจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) กับเด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองโดยใช้การจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการ (Project Approach) เด็กปฐมวัยมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บางส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณชนก หล่อสมบูรณ์, 2565, น. 8 จากการศึกษาผลการวิจัย พบว่า มีรูปแบบดังนี้ 1) รูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะเป็นการเรียนรู้เชิงรุกเด็กเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน รู้จักบทบาทของตนเอง และแสดงออกทางความคิด การกระทำ และอารมณ์อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) การใช้ศิลปะเป็นสื่อกลางในการพัฒนาประสบการณ์ทางปัญญาผ่านประสาทการรับรู้ต่างๆ 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กเป็นผู้นำการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นในการเลือกและตัดสินใจลงมือทดลองและลงมือทำผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 3) การจัดกิจกรรม

ศิลปะให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ได้แก่ การวางแผน การกำหนดเป้าหมาย และการกำกับตนเอง 4) การจัดให้เด็กเกิดกระบวนการคิดผ่านการตั้งคำถาม การสาธิต และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นเกิดแรงบันดาลใจ 2) ขึ้นแบ่งปัน 3) ขึ้นลงมือทำ และ 2) เด็กมีความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองสูงขึ้น โดยทุกองค์ประกอบมีคะแนนสูงขึ้นแสดงให้เห็นผ่านพฤติกรรมเมื่อใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะ ประกอบด้วย 1) การยั้งคิดไตร่ตรอง เด็กสามารถอดทนรอคอย จดจ่อ ไม่ซัดจังหวะหรือพูด ปฏิบัติและยอมรับกฎกติกาโดยไม่ต่อต้าน 2) การยืดหยุ่นความคิด เด็กสามารถปรับตัวกับสถานการณ์ใหม่ได้แก้ปัญหาอย่างหลากหลายยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและปรับเปลี่ยน หรือหาวิธีอื่นเพื่อทำกิจกรรมต่อไปเมื่อสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย 3) การควบคุมอารมณ์เด็กแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสม ปรับสภาพอารมณ์ให้ได้ดีขึ้น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ และ 4) การประเมินตนเองเด็กมีการวางแผนด้วยการร่างแบบพร้อมอธิบายรายละเอียดต่างๆของความคิด การกระทำ และอารมณ์และมีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอทำให้การสร้างสรรคผลงานเสร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้พบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่สะท้อนการสร้างสรรคสูงขึ้น ได้แก่การวางแผน ร่างแบบ ทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ ประเมินความสามารถตนเองก่อนตัดสินใจเลือกสร้างสรรคผลงานคำนึงถึงความสะอาดแก้ไขปัญหาสมเหตุสมผลสื่อสารเข้าใจมีจินตนาการและ แนวคิดแปลกใหม่ในการสร้างสรรคผลงาน รวมทั้งมีการแสดงออกทางอารมณ์ผ่านสีหน้าของคนและสัตว์ในผลงาน หรือใช้สัญลักษณ์แสดงอารมณ์พร้อมทั้งเลือกใช้สีสอดคล้องกับอารมณ์ของเนื้อหาในผลงานชัดเจนอย่างหลากหลาย ควบคุมทิศทางการวาดได้ดีค้นพบความถนัดของตนและเลือกใช้อุปกรณ์ที่ตนถนัด

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองได้เพราะคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยนั้นมีพัฒนาการขึ้นในแต่ละวงรอบ และจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองเด็กปฐมวัยจะพบว่า การที่เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องนั้นเป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าที่ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสุขสนุกสนานและให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งในระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยมีอิสระในการทำกิจกรรม นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมยังส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มยอมรับในการตัดสินใจของเพื่อนร่วมกลุ่ม และร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างทำกิจกรรมมีการช่วยเหลือกันทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเด็กปฐมวัยมีความคิดแปลกใหม่มีความกล้าที่จะพูดอธิบายขั้นตอนการทำงานของกลุ่มตนเองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

และสามารถนำเสนอผลงานได้ตามเป้าหมายของกิจกรรม ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าจึงสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองที่สูงขึ้นและผ่านเกณฑ์ที่กำหนดได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ก่อนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทุกครั้งควรศึกษาสภาพแวดล้อมที่จะใช้จัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมในแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ จัดเตรียมพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1.2 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้เด็กปฐมวัยลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง ดังนั้นควรมีการวางแผนในการใช้เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมในแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เนื่องจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้เด็กปฐมวัยใช้เวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้างนานในบางกิจกรรม และเด็กปฐมวัยให้ความสนใจในการทำกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่ได้ สัมผัสกับสิ่งต่างๆรอบตัวที่เด็กปฐมวัยไม่เคยพบเห็น

1.3 ในกรณีที่กิจกรรมใดมีความเสี่ยงต่ออันตราย ผู้สอนควรเตรียมอุปกรณ์ในการป้องกันอันตรายให้พร้อมต่อการใช้งาน และนำติดตัวไปด้วยทุกครั้ง

1.4 การดำเนินกิจกรรมผู้สอนควรกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม และนอกกลุ่มเพราะเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบคละอายุ

1.5 ควรพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าในขั้นการวางแผนและขั้นปฏิบัติกิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมใหม่ๆ ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองหากิจกรรมและวิธีการต่างๆ ที่มีความน่าสนใจเพื่อที่จะดึงดูดให้เด็กปฐมวัยมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

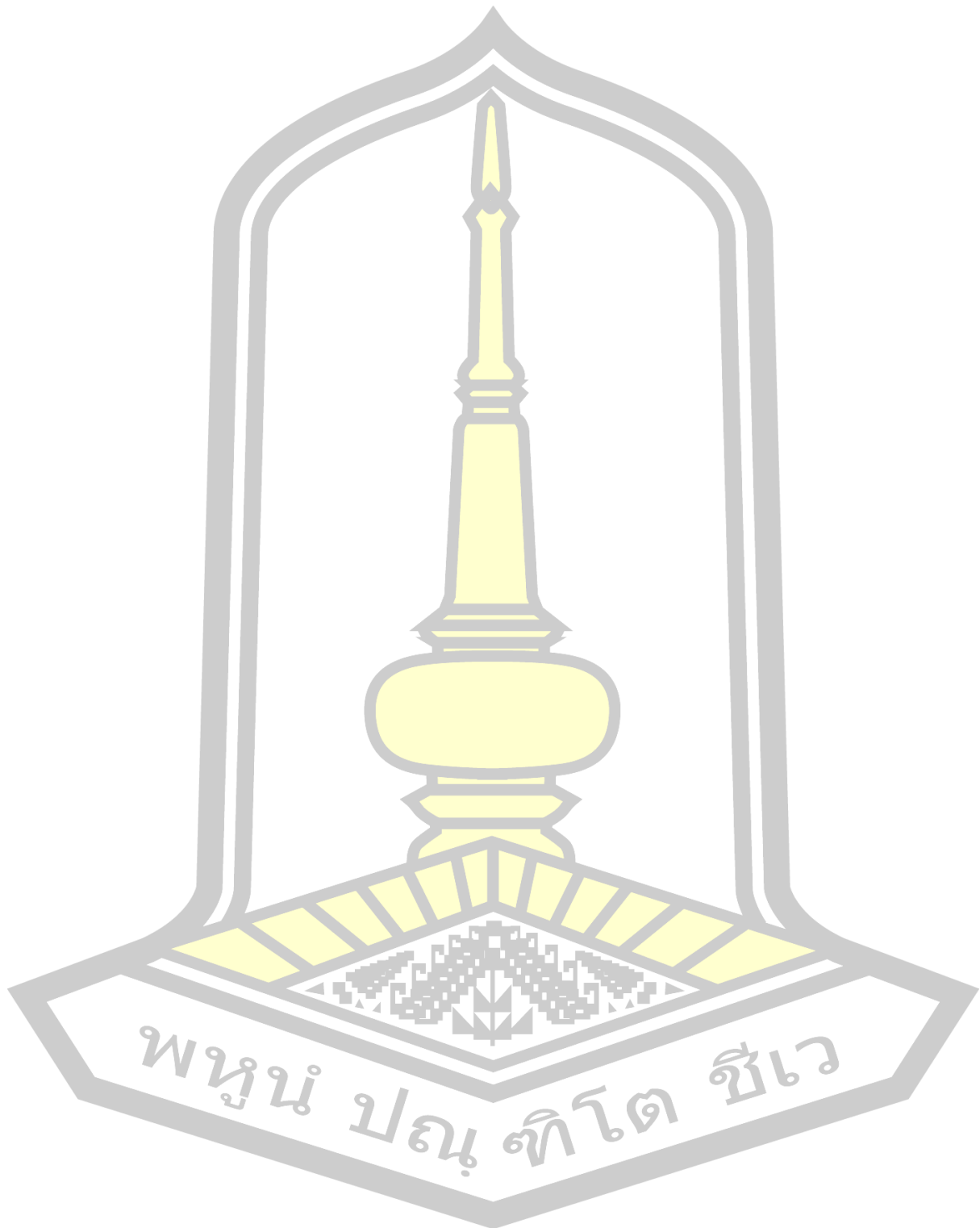
2.1 ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองในขั้นการวางแผนและขั้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมให้มีผลลัพธ์ที่ดีขึ้นเพราะเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยถึงแม้ภาพรวมของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยจะผ่านทั้งหมดทุกคน แต่หากพิจารณาในขั้นตอนดังกล่าวพบว่าคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองยังไม่เท่าของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านเกณฑ์

2.2 ควรปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองให้แยกตามระดับอายุของเด็กปฐมวัยที่มีความแตกต่างที่กันให้ชัดเจนมากขึ้น เพราะจะได้รายละเอียดในการสังเกตชัดเจนและครอบคลุมทุกด้านซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรปรับปรุงเกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยให้มีความหลากหลายในการให้คะแนน การปรับปรุงเกณฑ์การประเมินจะทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและให้คะแนนได้อย่างถูกต้องซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับเป็นกฎหมาย พ.ศ.2551
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: กัมพล เจริญรัช. จิตศึกษากับการพัฒนาปัญญาภายในของโรงเรียน. สืบค้นจาก <http://one-kumpol.blogspot.com/2013/>
- กุลธิดา มีสมบุรณ์. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์. (2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- เกษร ใหม่ดี. (2562). ผลการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดการจนบุรี. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 9, 575-586.
- แก้วตา นพมณีจำรัสเลิศ. (2565, 5 มิถุนายน). พัฒนาการเด็กปฐมวัย เสริมสร้างศักยภาพได้ด้วย "วิธีการเรียนการสอนรูปแบบ Nature-based learning". โพสต์ทูเดย์. 10
- ครูเชียงราย. (2562). การวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. สืบค้นจาก <https://www.kruchiangrai.net/>
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2549). คีนอิสระสู่สมองเด็กไทยแก้ววิกฤตชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จำลอง เงินดี. (2552). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2556). สำนักราชบัณฑิตสภา เรื่อง ความหมายจิตตปัญญาศึกษา.
- จิรัฐกาล พงศ์ภคเชียร. (2550). การวิจัยและพัฒนาจิตตปัญญาศึกษาในอุดมศึกษาไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณชนก หล่อสมบุรณ์. (2565). รูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะตามแนวคิดการสอนพฤติกรรม ศิลปะและการคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาวประกาย แก้วนพรัตน์. (2549). การใช้กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. (ปริญญาโท กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. ตะวันออก.

- เทียมใจ พิมพ์พงศ. (2541). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ. ปรินธิญาณินพนธ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉันทพร จารุไพศาล. (2560). ผลการพัฒนาทักษะสื่อสารวิทยาศาสตร์ด้านการนำเสนอด้วยวาจา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์.
- ธีรยุทธ เสนียวงศ์ ณ อยู่ธยา. (2536). เสริมทักษะการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บังอร อ้วนล้ำ. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษา อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร, 2540.
- นารวี อิมสิลป์. (2564). การพัฒนาจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดการกิจกรรมการสอนแบบโครงการ โรงเรียนโสมาภาพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- เบญจวรรณ จันทไทย และคณะ (2563). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ My Happy Home ที่มีต่อการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย. วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 เดือน กันยายน 2565 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.
- ไบรอัน, L: Murray, R (2006). โอกาสที่ยิ่งใหญ่สำหรับเด็กในการเรียนรู้.
- ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2535). ผลของการใช้เกมการเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2553). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรินท์.
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดวงกมล. พรรณพัชรัตน์ วงษ์วิชัยตุ้ม และคณะ. (2564). การจัดประสบการณ์แบบคละชั้นในระดับปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. ปีที่ 6 ฉบับที่ 11 เดือนมกราคม-มิถุนายน 2564.
- พิชญา ปิยจันทร์. (2018, มกราคม-มิถุนายน). ฟอเรสต์ สคูล (Forest School) โรงเรียนทางเลือกใน

- ป่ากว้างสำหรับทุกวัย. วารสารสิ่งแวดล้อม. 27(1).
- พิชญา ปิยจันทร์. (2561). “ฟอเรสต์ สคูล” (Forest School) โรงเรียนทางเลือกในป่ากว้าง สำหรับทุกวัย. วารสารสิ่งแวดล้อม. 22 (2), 5-13.
- พิมพ์จิรา วงศ์ชมภู. (2562). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ยูนิเซฟ. (2022). อนาคตเด็กประชากรโลก, 610-612)
- โรงเรียนรุ่งอรุณ. (2562). หลักสูตรโรงเรียนรุ่งอรุณ, 26
- ลักคณา เสโปฤทธิ์. (2551). ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีผลพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณานันดาเขียน. (2566, มกราคม - ธันวาคม). ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยในยุคประเทศไทย 4.0. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 17(1), 7-18.
สืบค้นจาก <https://opac1.lib.buu.ac.th/medias3/eduso13n1p7-18.pdf>
- วัฒนา มัคคสมัน. (2550). การสอนแบบโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินิมล มะรังศรี. (2560). ผลของกิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กบ้านลูกรัก จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วีรณา ปะกิลากัง. (2558). การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านอีสานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรีกัลยา พงแสงสี. (2539). การศึกษาพฤติกรรมของครูในการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้แก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี : แนวแนะสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ลัดดาวัลย์พริ้นท์ติ้ง.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3)*. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย กลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัย. *สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย*. พฤศจิกายน พ.ศ. 2561: 28
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542: 9). *กระบวนการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562: 30) *การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*
- สสิธร พรเพทาย และคณะ. (2557). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนประกอบการบันทึกที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย*. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปี ที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2557– ธันวาคม 2557
- สุขุมล เกษมสุข. (2535). *การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. 2550: 2-3 *การศึกษาพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุชา จันทน์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- สุธากร วสุโกศล. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้ปกครองในการเสริมสร้างความสามารถทางสังคมของเด็กปฐมวัยออกทิสติก*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปราณี แก้วขุนเหล็ก. (2559). *การพัฒนาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การเล่นที่บ้าน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรศักดิ์ สุภารัตน์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กปฐมวัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 8.

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อริสา โสคำภา. (2551). *พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสป*
ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อดุล นาคะโร. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการ ตนเองโดยใช้*
กิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
 สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----- (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

----- (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*.
 Englewood Cliffs, NJ: Prentice- Hall, Inc.

----- (1989). *Social cognitive theory*. In R. Vasta (Ed.), *Annals of child*
development. Vol. 6. *Six theories of child development* (pp. 1-60). Greenwich, CT: JAI
 Press.

----- (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.

Aqyla Affendy. (29 พฤษภาคม 2023). *Burnout Pushed a Primary School Teacher To*

Bandura, A (1968). *Social foundation of thought and action: A social*
cognitive theory. Englewood. Cliffs, NJ: Perntice-Hall.

Bandura, A (1968). *Social foundation of thought and action: A social cognitive theory*.
 Englewood. Cliffs, NJ: Perntice-Hall.

Bandura, A (1968). *Social foundation of thought and action: A social cognitive theory*.
 Englewood. Cliffs, NJ: Perntice-Hall.

Berger, Donna. (2000). *Policy Brief: Self-management Across the Curriculum: A Holistic*
Model for Student, Faculty, and Staff Development. Retrieved May 10,
 2021, from [https://www.researchgate.net/](https://www.researchgate.net/publication/242711223_Policy_Brief_Self-management_Across_the_Curriculum_A_Holistic_Model_for_Student_Faculty_and_Staff_Development)
 publication/242711223 *Policy Brief Self-management Across the Curriculum*
A Holistic Model for Student Faculty and Staff Development

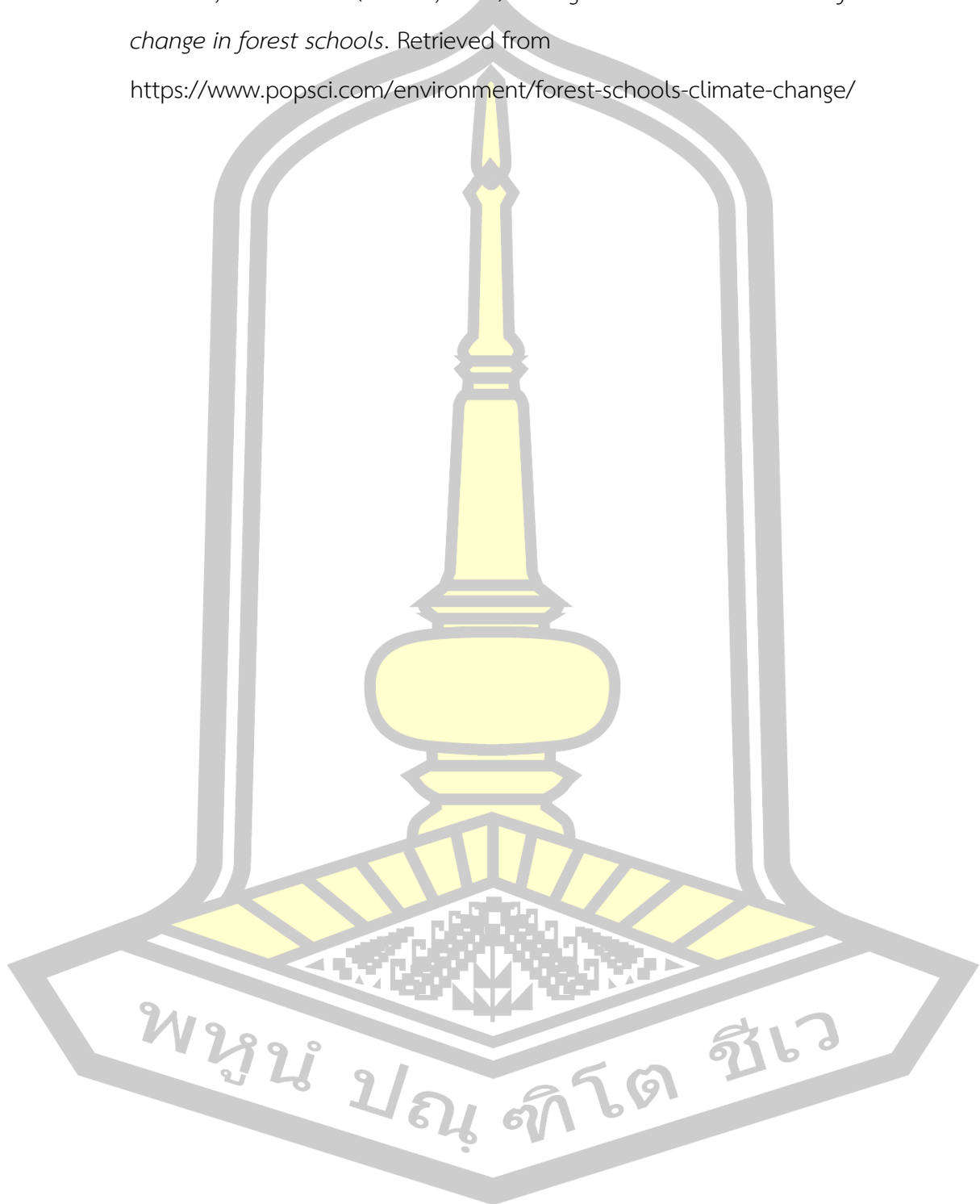
Casel. (2022). *The CASEL Guide to Schoolwide SEL Essentials*. Retrieved on 24 August

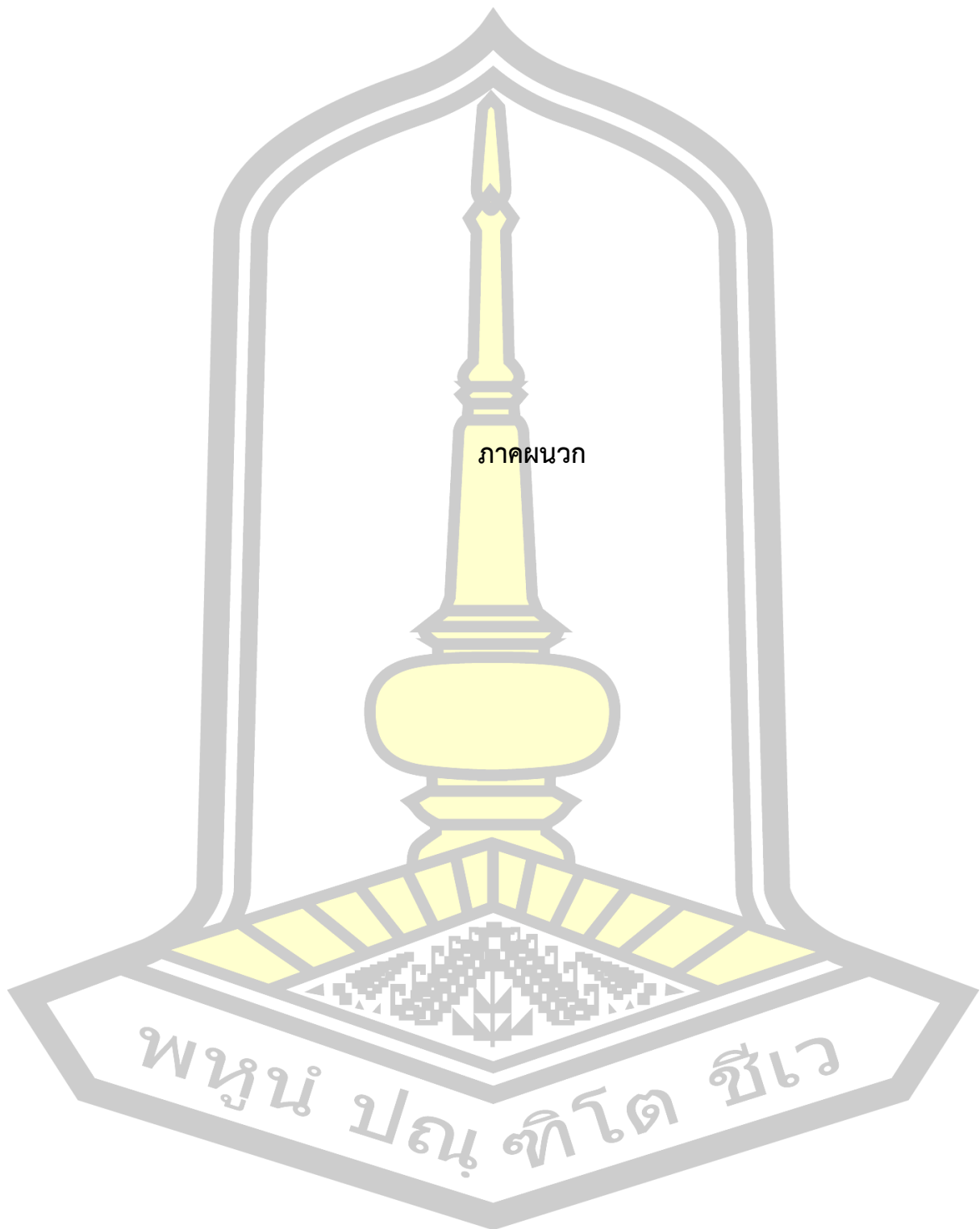
- 2022 from: <https://schoolguide.casel.org/resource/the-casel-guide-to-schoolwide-sel-essentials>. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ. 3 (4) : กรกฎาคม-สิงหาคม 2566
- Doyle, J. และ Milchem, K. (2012). *การพัฒนาโรงเรียนป่าไม้ในการจัดหาช่วงต้นปี, ลอนดอน: หนังสือก่อนวัยเรียนเชิงปฏิบัติหนังสือเล่มใหม่จากสองผู้ปฏิบัติงานโรงเรียนป่าไม้ที่มีชื่อเสียงคำแนะนำการปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานปีแรกๆ*
- Goleman, D. (2006). *Social intelligence; Why it can Matter More than IQ*. New York: Bantam Books.
- Gordon, A.M.; & Browne, K.W. (1993). *Beginnings & Beyond: Foundations in Early Childhood Education*. 3rd ed. Albany, New York: Delmar.
- Kanfer, F. H., & Gaelick-Buys, L. (1991). *Self-management methods*. In F.H. Kanfer & A. P. Goldstein (Eds.), *Helping people change: A textbook of methods* (pp. 305–360). Pergamon Press.
- Knight, S. (2011). *Forest School เป็นวิธีการเรียนรู้กลางแจ้งในสหราชอาณาจักร วารสารนานาชาติสำหรับวิชาข้ามสาขาวิชาในการศึกษา (IJCDSE), ฉบับพิเศษปีที่ 1 ฉบับที่ 1, 2011.จุดเริ่มต้นของการสอบสวนเกี่ยวกับลักษณะของ FS*
- Margaret ,J.B; & Alice,S.C. (2008). *Social-Emotional Screening Status in Early Childhood Predicts Elementary School Outcomes*. *Pediatrics*. 121(5): 957.
- Michener, H. A.; & Delamater, J. D. (1999). *Social Psychology*, 4th edition. Orlando, FL: Harcourt Brace.
- O’Keefe Edward J. and Berger Donna S. (1999). *Self-management for College Student*. New York: Partridge Hill Publishers. วารสารศิลปศาสตร์ (วังนางเลิ้ง) มทร. พระนคร ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)
- Paulauskas, Stasys & Paulauskas, Aleksandras. (2008). *The Virtualics and Strategic Self-management as Tools for Sustainable Development. Technological and Economic Development of Economy*. 14(1): 76-88. วารสารศิลปศาสตร์ (วังนางเลิ้ง) มทร. พระนคร ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)
- Quit. (2024). *Now She Runs a Forest School*. Retrieved from <https://www.ricemedia.co/burnout-primary-school-teacher-forest-school/>

- Sharon Roerty and Jaime Zaplatosch. (2023). *Communities, and the Environment Benefit from Green and Natural School Grounds*. Retrieved from <https://www.rwjf.org/en/insights/blog/2023/04/how-kids-communities-and-the-environment-benefit-from-green-and-natural-school-grounds.html?channelid=xsp&cid=1003544>
- Waller, T. (2007) 'The Trampoline Tree and the Swamp Monster with 18 Heads: Outdoor Play in the Foundation Stage and Foundation Phase', 3 – 13, 35 (4): 393–407. การวิจัยสำรวจว่าเด็กเล็กสร้างความสัมพันธ์กับพื้นที่ป่าได้อย่างไร
- Wattchow, B. และ Brown, M. (2011) การสอนอวกาศ วิกตอเรีย, ออสเตรเลีย : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยโมนาช. สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสถานที่ต่อการเรียนรู้กลางแจ้งและประสบการณ์การผจญภัยทุกรูปแบบ
- Webster,s.c; Reid,m.j. (2004). Strengthening Social and Emotional Competence in Young Children- The Foundation for Early School Readiness and Success : Incredible Years Classroom Social Skills and Problem-Solving Curriculum. Infant and Young Children. 17(2): 96-113.
- Webster,s.c; Reid,m.j. (2004). Strengthening Social and Emotional Competence in Young Children- The Foundation for Early School Readiness and Success : Incredible Years Classroom Social Skills and Problem-Solving Curriculum. Infant and Young Children. 17(2): 96-113
- Westwood, Peter. (1997). *Commonsense Methods for Children with Sprcial Needs*. 3rd ed. London: Routledge.
- Wink, J. & Putney, L. (2002). Vygotsky's Venn. Retrieved December 19, 2013, from <http://www.joanwink.com/store/vision-of-vygotsky/vision-of-vygotsky/>
- Yates BT. (1986). *Applications in self-management*. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company.
- Yookyung,K. (2003). The effects of Extensive learning centers on preschool's behaviors in a Korean-American preschool setting. Talbot school of

Theory. Biola University.232

ZAYNA SYED, PUBLISHED (APR 21, 2023). *Young kids learn the realities of climate change in forest schools*. Retrieved from <https://www.popsci.com/environment/forest-schools-climate-change/>

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- คู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน
- วงจรรูปปฏิบัติการที่ 1
- ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน
- วงจรรูปปฏิบัติการที่ 2
- ตัวอย่างแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
  - แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

พูน ปณ ทิโต ชีเว

คู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะ ทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีหลักการในการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติรอบตัวผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใส่ใจและเข้าใจธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการปรับตัวเพื่อเข้ากับผู้อื่น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบคละอายุ โดยผู้เรียนต้องอาศัยทักษะการตั้งเป้าหมาย ทักษะการลงมือปฏิบัติ และทักษะการกำกับตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการส่งเสริมทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

จุดมุ่งหมาย

เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่า

เนื้อหา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 8 สัปดาห์ 24 แผน ได้แก่

วงจรปฏิบัติการที่ 1			วงจรปฏิบัติการที่ 2		
สัปดาห์ที่	วันที่จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	สัปดาห์ที่	วันที่จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม
1	จ/1/ก.ค./2567	ลูกเสือน้อย	5	จ/30/ก.ค./2567	ตามหาไข่มดแดง
	พ/3/ก.ค./2567	สร้างบ้านจำลอง		พ/31/ก.ค./2567	ไข่เจียวหมูสับไข่มดแดง
	ศ/ก.ค./2567	ผจญภัย		ศ/2/ส.ค./2567	ผีเสื้อมาจากไหน
2	จ/ก.ค./2567	หนูน้อยสำรวจป่า	6	จ/5/ส.ค./2567	ส่องนกกันเถอะ
	พ/10/ก.ค./2567	แคมป์ปิ้ง		พ/7/ส.ค./2567	สีส้นจากธรรมชาติ

วงจรถวายปฏิบัติภารกิจที่ 1			วงจรถวายปฏิบัติภารกิจที่ 2		
สัปดาห์ ที่	วันที่ จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	สัปดาห์ ที่	วันที่ จัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม
	ศ/12/ก.ค./2567	ข้าวจีหน้าไข่		ศ/9/ส.ค./2567	สายรุ้งจากฟากฟ้า
3	จ/15/ก.ค./2567	สร้างบ้านให้ นกน้อย	7	จ/13/ส.ค./2567	พี่ผัดสวนครัว ของเรา
	พ/17/ก.ค./2567	หมอยาวัยเยาว์		พ/14/ส.ค./2567	ทัศนศึกษาศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน
	ศ/19/ก.ค./2567	ดอกกุหลาบใบเตย		ศ/16/ส.ค./2567	โรงเรียนน่าอยู่
4	จ/23/ก.ค./2567	ฝายชะลอน้ำธรรมชาติ	8	จ/19/ส.ค./2567	เจ้ากบตัวจิ๋ว
	พ/24/ก.ค./2567	กระดาษดอกไม้จาก ดินเหนียว		พ/21/ส.ค./2567	ชิงช้าเถาวัลย์
	ศ/26/ก.ค./2567	ปลูกต้นไม้กันเถอะ		ศ/23/ส.ค./2567	มันดาลา

โดยเด็กและครูมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือก ครอบคลุมสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวของเด็กเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

หลักการจัดกิจกรรม

การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าระดับปฐมวัย มีดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า ดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ วันละ 60 นาที ในช่วงเวลา 09 : 00 – 10 : 00 นาฬิกา
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า มีการดำเนินการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการกำกับตนเอง โดยใช้แบบสังเกตและแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นตั้งเป้าหมาย

สร้างความสนใจและเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้พูดคุยสนทนา แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การเล่านิทาน เพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจในกิจกรรมที่จะทำและกำหนดเป้าหมายรวมถึงข้อตกลงให้ชัดเจน ในกิจกรรมที่จะทำในแต่ละครั้ง และให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มโดยเด็กต้องเกิดความเข้าใจในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ เช่น ต้องการรู้อะไร อยากทำกิจกรรมอะไร

ขั้นวางแผน

เป็นการวางแผนวิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ การจัดกลุ่ม การกำหนดเวลาและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ในการทำกิจกรรม และทบทวนเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของเด็ก

ขั้นลงมือปฏิบัติ

เด็กปฐมวัยลงมือทำกิจกรรมตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้สามารถทำเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การลงมือแก้ปัญหาได้ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นระหว่างทำกิจกรรมเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อม และเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบรวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ผ่านกิจกรรมการค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ การระดมสมอง การทัศนศึกษา การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ขั้นสะท้อนคิด

ให้เด็กได้ไตร่ตรองพิจารณาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอผลงาน การอธิบาย การวาดภาพ การแสดงนิทรรศการ

การประเมินผล

ประเมินผลโดยใช้แบบสังเกตและแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย โดยสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม

บทบาทครู

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีลักษณะธรรมชาติใกล้เคียงกับการแก้ปัญหา ผู้เรียนร่วมกันสร้างเป้าหมายสำหรับกิจกรรมที่จะเรียนรู้ โดยเป้าหมายก็จะสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ โดยครูมีบทบาทสำคัญครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ คือจะต้องใช้ ความเชี่ยวชาญเพื่อกระตุ้นและชี้แนะให้เด็กปฐมวัยจัดการกับเป้าหมายที่เด็กปฐมวัยเลือกไว้และพาเด็กปฐมวัยไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ครูต้องแน่ใจว่าเด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานที่จำเป็นในกิจกรรมนั้นๆ เพื่อการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการประเมินตนเอง และด้านการกำกับตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความน่าสนใจและการสร้างทักษะใหม่โดยผ่านประสบการณ์ตรง การลงมือทำและการตั้งคำถามตรงกันข้ามกับการศึกษาแบบเดิม (Passive) ที่มองเด็กเป็นเสมือนกระดานที่วางเปล่าที่รอป้อนข้อมูลจากผู้ใหญ่แต่ฝ่ายเดียว ครูจะให้ความสำคัญต่อคำตอบที่เด็กปฐมวัยค้นพบ ไม่ก้าวกระโดดไปก่อน แต่สนใจในสิ่งที่เด็กสนใจในปัจจุบัน (Institute for Outdoor Learning. 2012, p. 39)

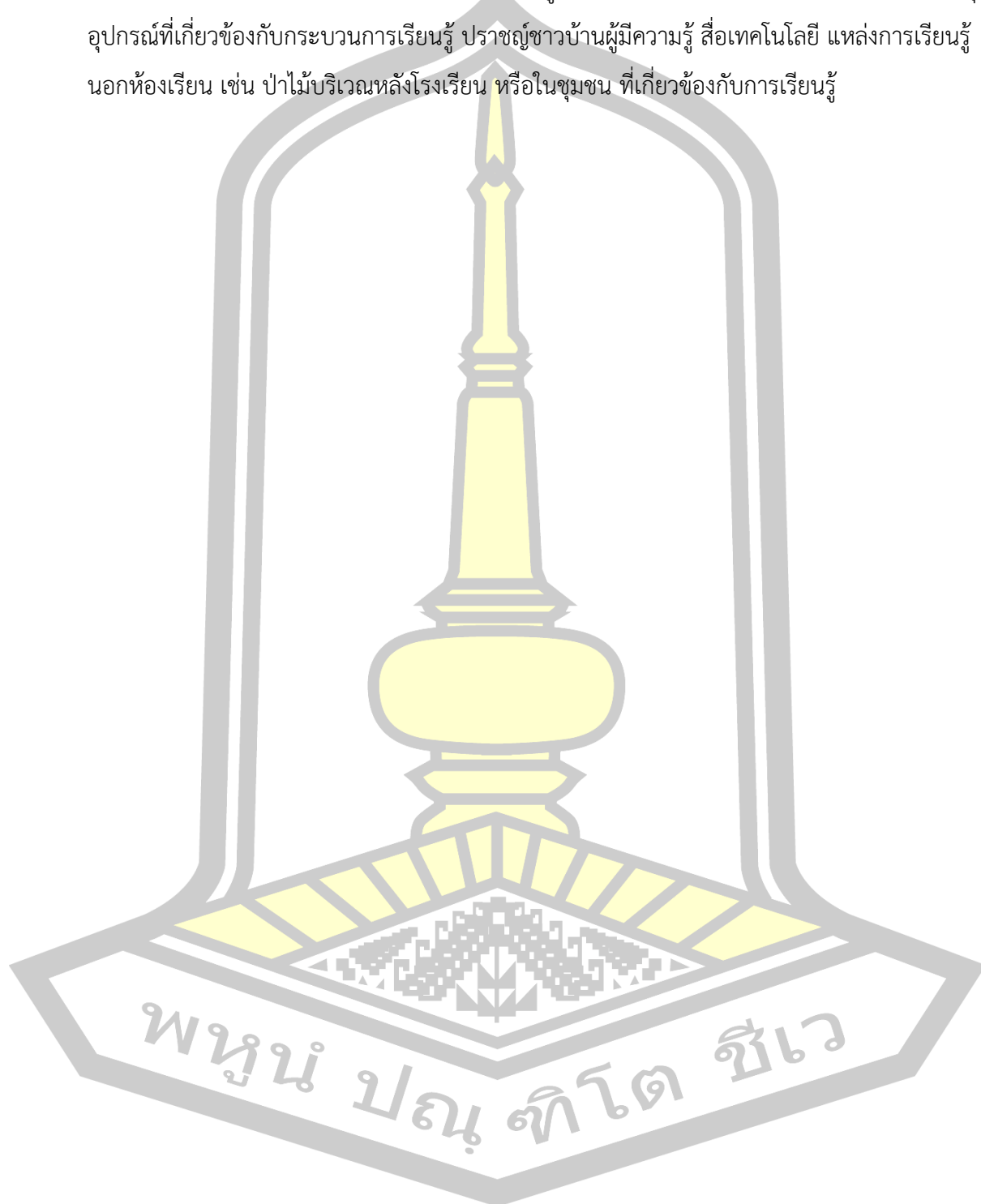
บทบาทผู้เรียน

บทบาทสำคัญของผู้เรียนในการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า ดังนี้

1. ผู้เรียนร่วมกันตั้งเป้าหมายที่จะเรียนรู้ในกิจกรรม ในมุมมองที่หลากหลายโดยอาศัยความรู้เดิม นำไปสู่การอธิบายกลุ่มสร้างประเด็นความสนใจปัญหาและตั้งข้อสงสัยที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ภายใต้กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดจะมีผู้สอนเป็นผู้แนะประเด็นให้มีความสอดคล้องประสบการณ์สำคัญและเหมาะสมกับช่วงวัย
2. วางแผน ออกแบบกิจกรรมที่จะเรียนรู้ร่วมกันโดยยึดจากแผนการจัดประสบการณ์เป็นประเด็น ตั้งต้นผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยทักษะที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดประสบการณ์โรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
3. ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผนเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายเป็นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรมสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบเด็กมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับคนอื่น
4. เด็กปฐมวัยได้ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า เช่น สื่อของจริง วัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ ประชาชนชาวบ้านผู้มีความรู้ สื่อเทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ นอกห้องเรียน เช่น ป่าไม้บริเวณหลังโรงเรียน หรือในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

ตารางวิเคราะห์ตัวบ่งชี้พฤติกรรมตามแนวคิดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โรงเรียนในป่าและการดำเนินกิจกรรม

ตัวบ่งชี้	คำอธิบาย	จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	การจัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม
1. ตั้งเป้าหมาย	สามารถบอกถึงเป้าหมายและสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมได้ชัดเจน	การตั้งเป้าหมายและสร้างข้อตกลงร่วมกัน	ขั้นตอน 1. ครูและเด็กตั้งเป้าหมายในกิจกรรมที่จะทำ	1. ลูกเลือน้อย 2. สร้างบ้านจำลอง 3. ผจญภัย
2. วางแผน	คิดหาวิธีการทำกิจกรรม	การออกแบบ/การวางแผนการทำกิจกรรม	2. สร้างข้อตกลงร่วมกัน	4. หนูน้อยสำรวจป่า
3. ลงมือปฏิบัติ	การดำเนินการตามแผนที่ออกแบบ	การลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่วางแผน	3. การออกแบบวิธีการทำกิจกรรม 4. ลงมือทำกิจกรรมตามวิธีที่ออกแบบ 5. สรุปผลว่าสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จหรือไม่	5. แคมป์ปิ้ง 6. ข้างจิ๋หน่าไข่ 7. สร้างบ้านในหนูน้อย
4. สะท้อนคิด	สรุปผลการทำกิจกรรม	การสรุปผลว่าสามารถทำกิจกรรมได้ตามเป้าหมายที่วางแผนไว้หรือไม่	หรือไม่มี	8. หมอยายैयाว 9. ดอกกุหลาบไปเตย 10. ผายชะลอน้ำพรรยา 11. กระถางดอกไม้จากดินเหนียว 12. ปลุกต้นไม้กันแกะ 13. ตามหาไข่มดแดง 14. ไข่เลียวหมูสับไข่มดแดง

ตัวบ่งชี้	คำอธิบาย	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	การจัดกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม
1.ตั้งเป้าหมาย	สามารถบอกถึงเป้าหมายและสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมได้ชัดเจน	การตั้งเป้าหมายและสร้างข้อตกลงร่วมกัน	ขั้นตอน 1.ครู และเด็กตั้งเป้าหมายในกิจกรรมที่จะทำ 2.สร้างข้อตกลงร่วมกัน	15.ผีเสื้อมาจากไหน 16.ส่องนกกันเถอะ 17.สีเส้นจากธรรมชาติ
2.วางแผน	คิดหาวิธีการทำกิจกรรม	การออกแบบ/การวางแผนการทำกิจกรรม	3.การออกแบบวิธีการทำกิจกรรม	18.สายรุ้งจากฟ้าผ่า 19.พืชผักสวนครัว
3.ลงมือปฏิบัติ	การดำเนินการตามแผนที่ออกแบบ	การลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่วางแผน	4.ลงมือทำกิจกรรมตามวิธีที่ออกแบบ 5.สรุปผลว่าสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จหรือไม่	20.ทัศนศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 21.โรงเรียนนาอยู่ 22.เจ้ากบตัวจิ๋ว 23.ชิงช้าเถาวัลย์ 24.มันตาลา
4.สะท้อนคิด	สรุปผลการทำกิจกรรม	การสรุปผลว่าสามารถทำตามเป้าหมายที่วางแผนไว้หรือไม่		

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าระดับปฐมวัย (อายุ 4-6 ปี)

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

สัปดาห์ที่ 1 สอนวันที่ 1 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567

ชื่อกิจกรรม ลูกเสือน้อย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย

- 1.1 เด็กปฐมวัยบอกเป้าหมายของกิจกรรมลูกเสือน้อยได้
- 1.2 เด็กปฐมวัยคิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติในกิจกรรมลูกเสือน้อยได้
- 1.3 เด็กปฐมวัยสร้างข้อตกลงร่วมกันขณะทำกิจกรรมได้

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

- 2.1 เด็กปฐมวัยสามารถมีส่วนร่วมขณะปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือน้อยตามที่วางแผนได้
- 2.2 เด็กปฐมวัยสามารถแสดงความคิดเห็นตัดสินใจเลือกวิธีแก้ไขปัญหาได้
- 2.3 เด็กปฐมวัยสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

3. ด้านการกำกับตนเอง

- 3.1 เด็กปฐมวัยสามารถควบคุมตนเองขณะเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้
- 3.2 เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรมลูกเสือน้อยได้
- 3.3 เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือน้อยตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด

กำหนด

สาระที่ควรเรียนรู้

กิจกรรมลูกเสือน้อย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
ขั้นที่ 1 ตั้งเป้าหมาย	1. ครูสร้างความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือน้อยระดับปฐมวัย โดยวิธีพูดคุยสนทนากับเด็ก โดยการใช้คำถาม ดังนี้ 1.1 เด็กๆ รู้จักกิจกรรมลูกเสือน้อยของพี่ๆ เด็กปฐมวัยชั้น	1. เด็กสนทนาโต้ตอบ และเล่าถึงกิจกรรมลูกเสือน้อยให้ครูฟัง

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	<p>ประถมศึกษาไหมคะ</p> <p>1.2 แล้วเด็กๆ เคยเห็นพี่ๆ ลูกเสือเขาทำกิจกรรมอะไรบ้างคะ</p> <p>1.3 เด็กๆ รู้ไหมคะ ว่าเราก็สามารถทำกิจกรรมลูกเสือได้เหมือนกันคะ</p> <p>2. ครูแนะนำและเปิดวิดีโอ กิจกรรมลูกเสือสำรองให้เด็กๆ ดูว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง แล้วใช้คำถามเด็ก ดังนี้</p> <p>2.1 เด็กๆ ดูพี่ๆ ลูกเสือทำกิจกรรมแล้วรู้สึกอย่างไรบ้างคะ น่าสนุก หรืออยากลองทำกิจกรรมเหมือนพี่ๆ ไหมคะ</p> <p>2.2 ครูให้เด็กแต่ละคนเล่าถึงกิจกรรมที่ตนเองสนใจ</p> <p>3. ครูจัดบันทึกชื่อกิจกรรมที่เด็กสนใจที่จะทำลงบนกระดาน</p>	<p>2. เด็กดูวิดีโอกิจกรรมลูกเสือสำรอง แล้วตอบคำถามตามประเด็นต่างๆ</p> <p>3.เด็กบอกถึงกิจกรรมที่ตนเองสนใจจะทำ</p>
<p>ขั้นที่ 2 วางแผน</p>	<p>4. แบ่งกลุ่มเด็กโดยใช้วิธีเลือกแบบคละอายุ</p> <p>4.1 แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน</p> <p>5. ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจอยากทำ ดังนี้</p> <p>- เด็กๆ คิดว่ากิจกรรมลูกเสือสำรองมีอะไรน่าสนใจบ้าง</p>	<p>1. เด็กแต่ละกลุ่มสนทนาถึงกิจกรรมที่ตนเองสนใจที่จะทำ</p> <p>2. วางแผน แบ่งหน้าที่ การทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม</p>

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	<p>6. วางแผนการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก</p> <p>6.1 ครูวางแผนกิจกรรมเดินทางไกลร่วมกับเด็กว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง</p> <p>7. กำหนดกติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรมเดินทางไกลร่วมกับเด็ก</p>	<p>3. สร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกัน</p>
<p>ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ</p>	<p>8. ครูพาเด็กออกเดินทางไกลตามที่วางแผนไว้เพื่อทำกิจกรรมลูกเสือน้อยตามฐานการเรียนรู้ทั้งหมด 4 ฐาน ดังนี้</p> <p>ฐานที่ 1 ลอดถ้ำเสือ ให้ลูกเสือแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมลอดถ้ำเสือเพื่อพาลงหน้าก่อนไปผจญภัยในฐานที่ 2</p> <p>แล้วใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และลงมือทำกิจกรรม ดังนี้</p> <p>ฐานที่ 2 ปิดตาไต่เขา ให้หัวหน้าลูกเสือแต่ละกลุ่มใช้ผ้าปิดตาลูกเสือทุกคนก่อนจะพาไปไต่เขา</p> <p>ฐานที่ 3 สัมผัสกลิ่น ให้ลูกเสือทุกคนดมกลิ่นของสิ่งของปริศนาในกล่อง แล้วบอกชื่อของกลิ่นที่ตนเองสัมผัสได้</p> <p>ฐานที่ 4 กู้ระเบิด ให้ลูกเสือแต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนในการเก็บกู้ระเบิดให้สำเร็จ</p>	<p>1. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้</p> <p>2. ทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>3. ลงมือแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาระหว่างทำกิจกรรม</p> <p>4. ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์เมื่อมีปัญหา และอุปสรรคในการเดินทางไกล</p>

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	<p>9. ขณะลูกเสื่อทำกิจกรรม ใช้คำถามกระตุ้นให้ลูกเสื่อเกิดกระบวนการในการเรียนรู้ สนใจในการร่วมกิจกรรมกับเพื่อน</p> <p>10. สังเกตการร่วมกิจกรรมของเด็กๆรายบุคคล</p>	
ขั้นที่ 4 สะท้อนคิด	<p>11. ครูและเด็กสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วสรุปกิจกรรมร่วมกันถึงกิจกรรมที่ทำผ่านมาว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - วันนี้เด็กๆ รู้สึกอย่างไรบ้าง <p>คะ ก็กับการไปเดินทางไกลที่ผ่าน</p> <p>มา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆ เล่าถึงการทำกิจกรรมเดินทางไกลของลูกเสื่อ <p>วันนี้ให้ครูฟังได้ไหมคะว่ากระบวนการอย่างไรบ้าง</p> <p>13. ให้เด็กแต่ละกลุ่มออกมาเล่าถึงกิจกรรมที่ตนเองได้ปฏิบัติ</p>	<p>1. สรุปกิจกรรมที่ทำร่วมกับครู</p> <p>2. บอกถึงวิธีการแก้ปัญหาในการทำกิจกรรม</p> <p>3. อธิบายถึงกิจกรรมที่ตนเองได้ปฏิบัติว่าเป็นอย่างไรบ้าง</p>

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

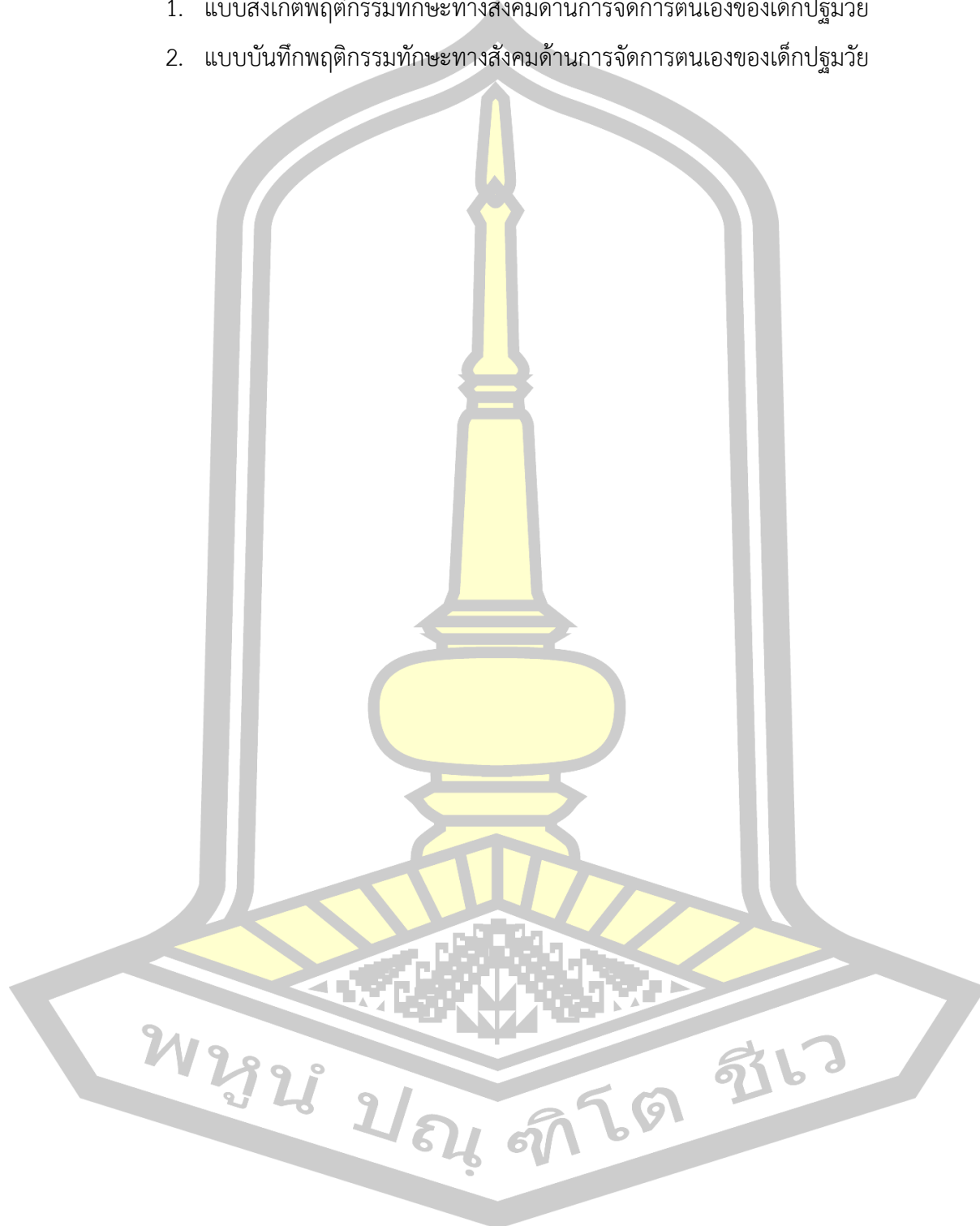
1. วีดิโอกิจกรรมลูกเสื่อน้อย
2. ป่าไม้บริเวณหลังโรงเรียน

วัสดุ/อุปกรณ์

1. อุปกรณ์สำหรับเดินทางสำรวจป่า
2. สมุดบันทึก/ดินสอ
3. อุปกรณ์ทำแผล
4. สื่อที่ใช้จัดกิจกรรมในฐานการเรียนรู้ จำนวน 4 ฐาน

ประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าระดับปฐมวัย (อายุ 4-6 ปี)

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

สัปดาห์ที่ 1 สอนวันที่ 3 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567

ชื่อกิจกรรม สร้างบ้านจำลอง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย

- 1.1 เด็กปฐมวัยบอกวิธีที่จะสร้างบ้านจำลองให้สำเร็จได้
- 1.2 เด็กปฐมวัยคิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติในกิจกรรมสร้างบ้านจำลองได้
- 1.3 เด็กปฐมวัยสร้างข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมสร้างบ้านจำลองได้

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

- 2.1 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือทำกิจกรรมสร้างบ้านจำลองตามที่วางแผน
- 2.2 เด็กปฐมวัยสามารถทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- 2.3 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือแก้ปัญหาได้

3. ด้านการกำกับตนเอง

- 3.1 เด็กปฐมวัยสามารถเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มในสร้างบ้านจำลองได้
- 3.2 เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของกิจกรรมสร้างบ้านจำลองได้
- 3.3 เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติกิจกรรมสร้างบ้านจำลองตามเป้าหมายจนสำเร็จใน

เวลาที่กำหนดได้

สาระที่ควรเรียนรู้

กิจกรรมสร้างบ้านจำลอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
ขั้นที่ 1 ตั้งเป้าหมาย	1. ครูสร้างความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมการสร้างบ้านจำลองในป่า โดยวิธีพูดคุยสนทนากับเด็ก โดยการใช้คำถาม ดังนี้ 1.1 เด็กๆ เคยเห็นบ้านที่อยู่ในป่าไหมคะ 1.2 แล้วเด็กๆ คิดว่าทำไมบ้านถึงไปสร้างอยู่ในป่าคะ 1.3 แล้วเด็กๆ อยากจะไปสร้างบ้าน	1. เด็กสนทนาโต้ตอบและเล่าถึงกิจกรรมสร้างบ้านจำลองในป่าให้ครูฟัง

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	<p>จำลองในป่าบ้างไหมคะ</p> <p>2. ครูแนะนำและเปิดวิดีโอกิจกรรมการสร้างบ้านจำลองในป่าของเด็กปฐมวัยให้เด็กๆ ดูว่าเขาสร้างบ้านอย่างไร แล้วใช้คำถามเด็ก ดังนี้</p> <p>2.1 เด็กๆ เพื่อนๆ สร้างบ้านแล้วรู้สึกอย่างไรบ้างคะ น่าสนใจ และอยากลองทำกิจกรรมไหมคะ</p> <p>2.2 ครูให้เด็กแต่ละคนบอกถึงความสนใจของตนเองในการทำกิจกรรมสร้างบ้านจำลอง</p> <p>3. ครูจัดบันทึกรายละเอียดของกิจกรรมที่เด็กแต่ละคนสนใจจะทำ</p>	<p>2. เด็กดูวิดีโอกิจกรรมสร้างบ้านจำลอง แล้วตอบคำถามตามประเด็นต่าง ๆ</p> <p>3. เด็กบอกถึงกิจกรรมที่ตนเองสนใจจะทำ</p>
<p>ขั้นที่ 2 วางแผน</p>	<p>4. แบ่งกลุ่มเด็กโดยใช้วิธีเลือกแบบคละอายุ</p> <p>4.1 แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน</p> <p>5. ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นของตนเองว่าจะสร้างบ้านอย่างไร ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆ คิดว่าเราสามารถใช้อะไรมาใช้ในการสร้างบ้านได้บ้างคะ - ถ้าอย่างนั้นเราไปเดินทางไปสำรวจป่าไม้หลังโรงเรียนเรากันดีไหมคะ <p>6. วางแผนการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก</p> <p>6.1 ครูวางแผนกิจกรรมสร้างบ้านจำลองร่วมกับเด็กว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง</p> <p>7. กำหนดกติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรมสร้างบ้านจำลองร่วมกับเด็ก</p>	<p>1. เด็กแต่ละกลุ่มสนทนาถึงกิจกรรมสร้างบ้านจำลองในป่าร่วมกัน</p> <p>2. วางแผน แบ่งหน้าที่การทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม</p> <p>3. สร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกัน</p>
<p>ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ</p>	<p>8. ครูพาเด็กออกเดินทางไปสำรวจป่าไม้หลังโรงเรียนเพื่อหาพื้นที่สำหรับสร้างบ้านจำลองในป่าไม้ แล้วใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการ</p>	<p>1. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้</p> <p>2. ทำความเข้าใจ</p>

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	<p>เรียนรู้และลงมือทำกิจกรรม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆ คิดว่าถ้าเราหลงป่าหาทางกลับบ้านไม่เจอเราจะพักอาศัยในป่าอย่างไรคะ - แล้วเราจะทำอย่างไรถึงจะปลอดภัยจากอันตรายที่อยู่ในป่านี้ <p>9. ให้เด็กแต่ละกลุ่มออกแบบบ้านที่ตนเองจะสร้างว่าต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ อะไรบ้าง</p> <p>10. ครูให้เด็กๆ แต่ละกลุ่มออกมาแนะนำเสนอแบบบ้านที่เด็กร่วมกันออกแบบ โดยใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - บ้านใช้วัสดุอะไรในการสร้างบ้าง - เด็กๆ แบ่งหน้าที่กันอย่างไรบ้างคะ <p>11. ให้เด็กแต่ละกลุ่มลงมือสร้างบ้านตามแบบที่ตนเองสร้างขึ้น</p> <p>12. สังเกตการร่วมกิจกรรมของเด็กๆ รายบุคคล</p>	<p>ปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>3. ลงมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม</p> <p>4. ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์เมื่อมีปัญหา และอุปสรรคในสร้างบ้านจำลอง</p>
<p>ขั้นที่ 4 สะท้อนคิด</p>	<p>13. ครูและเด็กสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วสรุปกิจกรรมร่วมกันถึงกิจกรรมที่ทำผ่านมามีเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - วันนี้เด็กๆ รู้สึกอย่างไรบ้างคะ กับกิจกรรมสร้างบ้านจำลองในป่า - เด็กๆ เล่าถึงกิจกรรมการสร้างบ้านจำลองในป่าให้คุณครูฟังได้ไหมคะ ว่ามีกระบวนการอย่างไรบ้าง <p>14. ให้เด็กนำเสนอผลงานการสร้างบ้านของแต่ละกลุ่มให้ครูและเพื่อนๆ ฟัง</p>	<p>1. สรุปกิจกรรมที่ทำร่วมกับครู</p> <p>2. บอกถึงกระบวนการสร้างบ้านของแต่ละกลุ่มได้</p> <p>3. นำเสนอผลงานของตนเอง</p>

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

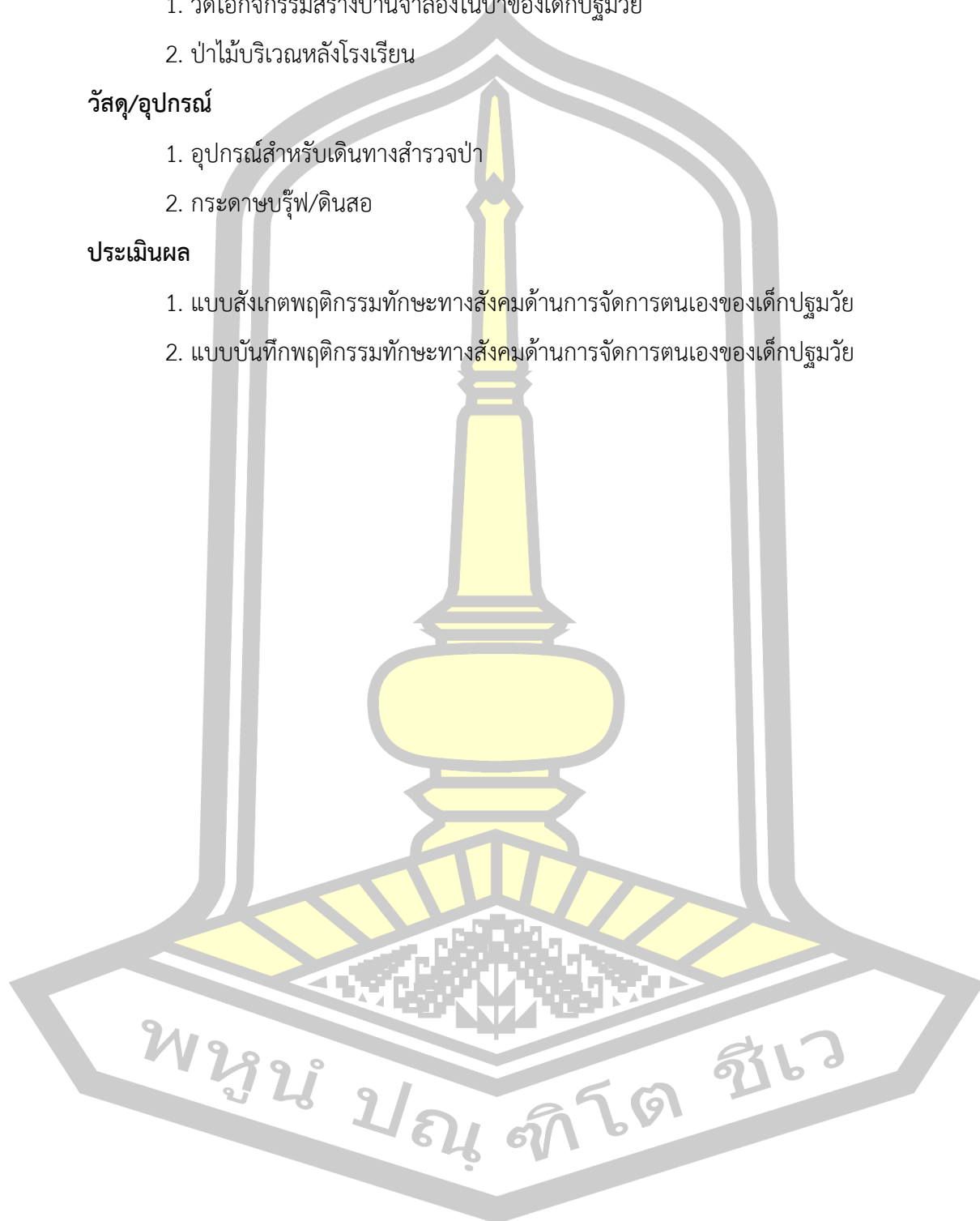
1. วีดีโอกิจกรรมสร้างบ้านจำลองในป่าของเด็กปฐมวัย
2. ป่าไม้บริเวณหลังโรงเรียน

วัสดุ/อุปกรณ์

1. อุปกรณ์สำหรับเดินทางสำรวจป่า
2. กระดาษบรูฟ/ดินสอ

ประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าระดับปฐมวัย (อายุ 4-6 ปี)

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

สัปดาห์ที่ 4 สอนวันที่ 23 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567

ชื่อกิจกรรม ฝายชะลอน้ำธรรมชาติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย

- 1.1 เด็กปฐมวัยบอกเป้าหมายของกิจกรรมฝายชะลอน้ำธรรมชาติได้
- 1.2 เด็กปฐมวัยสามารถคิด วางแผนการสร้างฝายชะลอน้ำได้
- 1.3 เด็กปฐมวัยสามารถสร้างข้อตกลงร่วมกันได้

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

- 2.1 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือทำกิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำตามที่วางแผนได้
- 2.2 เด็กปฐมวัยสามารถทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้
- 2.3 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำได้

3. ด้านการกำกับตนเอง

- 3.1 เด็กปฐมวัยสามารถเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้
- 3.2 เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของสร้างฝายชะลอน้ำได้
- 3.3 เด็กปฐมวัยสามารถสร้างฝายชะลอน้ำจนสำเร็จตามเป้าหมายในเวลาที่กำหนด

สาระที่ควรเรียนรู้

กิจกรรมฝายชะลอน้ำธรรมชาติ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
ขั้นที่ 1 ตั้งเป้าหมาย	1. ครูสร้างความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมฝายชะลอน้ำ โดยวิธีพูดคุยสนทนากับเด็ก โดยใช้คำถาม ดังนี้ 1.1 เด็กๆ รู้จักฝายชะลอน้ำไหมคะ 1.2 แล้วเด็กๆ เคยเห็นไหมคะ 1.3 เด็กๆ รู้ไหมคะว่าทำไมต้องมีฝายชะลอน้ำ	1.เด็กสนทนาโต้ตอบ และเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนเองเคยทำกิจกรรมให้ครูฟัง

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	2. ครูให้เด็กแต่ละคนเล่าถึงประสบการณ์ที่เคยเห็นฝายชะลอน้ำ 3. ครูจัดบันทึกรายละเอียดของกิจกรรมที่เด็กแต่ละคนเล่า	2. เด็กฟังครูเล่าถึงกิจกรรมฝายชะลอน้ำแล้วแสดงความคิดเห็นของตน และตอบคำถามของครู 3. เด็กบอกถึงกิจกรรมที่ตนเองสนใจจะทำในกิจกรรม
ขั้นที่ 2 วางแผน	4. แบ่งกลุ่มเด็กโดยใช้วิธีเลือกแบบคละอายุ 4.1 แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน 5. ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับกิจกรรมฝายชะลอน้ำ ดังนี้ - เด็กๆ เราจะช่วยกันสร้างฝายชะลอน้ำแบบจำลองในบริเวณโรงเรียนของเราดีไหมคะ - เด็กๆ สนใจไหมคะ - การสร้างฝายชะลอน้ำต้องใช้อะไรบ้างคะ 6. วางแผนการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก 6.1 ครูวางแผนกิจกรรมฝายชะลอน้ำร่วมกับเด็กๆ โดยใช้คำถาม ดังนี้ - เด็กๆ รู้ไหมคะว่าทำไมน้ำในลำธารถึงไหลเข้าไปในบริเวณที่มีฝายชะลอน้ำ 7. กำหนดกติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรมฝายชะลอน้ำร่วมกับเด็ก	1. เด็กแต่ละกลุ่มสนทนาถึงกิจกรรมฝายชะลอน้ำร่วมกัน 2. วางแผน แบ่งหน้าที่การทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม 3. สร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกัน
ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ	8. ครูพาเด็กๆ ออกเดินทางไปสำรวจบริเวณที่จะสร้างฝายชะลอน้ำบริเวณหลังโรงเรียนแล้วใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้	1. ปฏิบัติกิจกรรมกุหลาบใบเตยตามแผนที่วางไว้

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	<p>และลงมือทำกิจกรรม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆ แต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบฝายชะลอน้ำของตนเองในกระดาษ <p>9. ครูให้เด็กแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จะมาใช้สร้างฝายชะลอน้ำ</p> <p>10. ให้เด็กลงมือสร้างฝายชะลอน้ำตามแบบที่สร้างขึ้น</p> <p>11. สังเกตการร่วมกิจกรรม และการตอบคำถามของเด็กรายบุคคล</p>	<p>2. ทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>3. ลงมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม</p> <p>4. ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์เมื่อมีปัญหา และอุปสรรคในขณะทำกิจกรรมฝายชะลอน้ำ</p> <p>หรรษา</p>
<p>ขั้นที่ 4 สะท้อนคิด</p>	<p>12. ครูและเด็กสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วสรุปกิจกรรมร่วมกันถึงกิจกรรมที่ทำผ่านมาว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลังจากที่เราทำกิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำไปแล้ว เด็กๆ รู้สึกอย่างไรบ้างคะ <p>13. ให้เด็กๆ แต่ละกลุ่มนำเสนอกิจกรรมฝายชะลอน้ำหรรษาให้คุณครูฟังได้ไหมคะ ว่าเด็กๆ มีกระบวนการทำอย่างไร</p>	<p>1. สรุปกิจกรรมที่ทำร่วมกับครู</p> <p>2. บอกถึงกระบวนการของกิจกรรมฝายชะลอน้ำหรรษาภายในกลุ่มของตนเองได้</p>

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

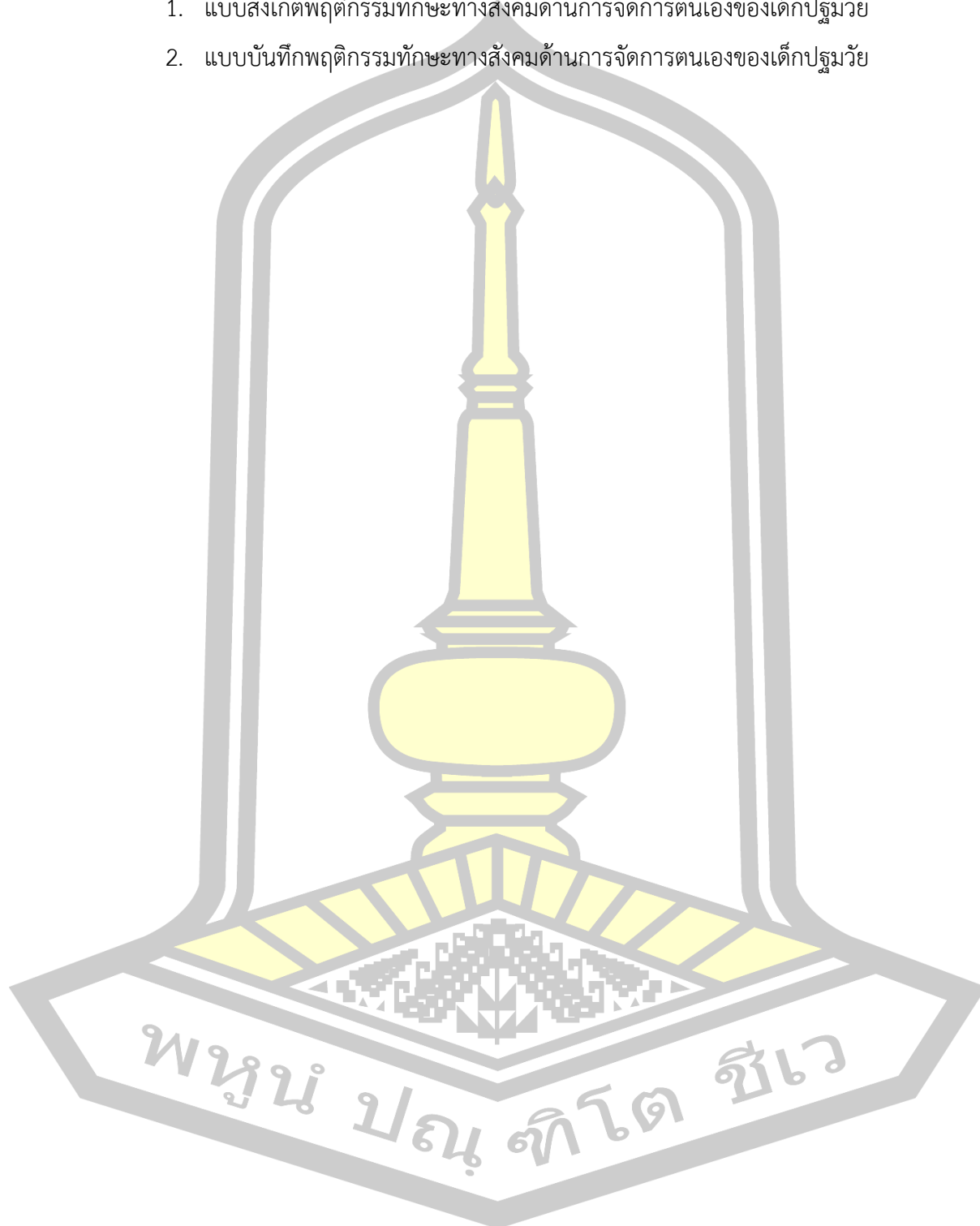
1. ลานดินไต้ต้นไม้ใหญ่บริเวณหลังอาคารเรียน

วัสดุ/อุปกรณ์

1. กระดาษ	2. ก้อนหิน	3. ก้อนกรวด	4. ดินสอ	5. ท่อนไม้
6. ดินเหนียว	7. จอบ	8. เศษก้อนอิฐ	9. บัวรดน้ำ	10. เสียม
11. ก้อนหิน	12. ใบไม้			

ประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าระดับปฐมวัย (อายุ 4-6 ปี)

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

สัปดาห์ที่ 6 สอนวันที่ 7 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567

ชื่อกิจกรรม สีสันจากธรรมชาติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย

- 1.1 เด็กปฐมวัยบอกเป้าหมายของกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติได้
- 1.2 เด็กปฐมวัยคิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติในกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติได้
- 1.3 เด็กปฐมวัยสามารถสร้างข้อตกลงร่วมกันในปฏิบัติกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติได้

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

- 2.1 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือทำกิจกรรมตามหาสีสันตามที่วางแผนไว้
- 2.2 เด็กปฐมวัยสามารถทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่ทำกิจกรรมได้
- 2.3 เด็กปฐมวัยสามารถลงมือแก้ปัญหาได้

3. ด้านการกำกับตนเอง

- 3.1 เด็กปฐมวัยสามารถเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้
- 3.2 เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงในกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติได้
- 3.3 เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนดได้

สาระที่ควรเรียนรู้

กิจกรรมสีสันจากธรรมชาติ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
ขั้นที่ 1 ตั้งเป้าหมาย	1. ครูสร้างความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติโดยวิธีพูดคุยสนทนากับเด็ก โดยใช้คำถาม ดังนี้ 1.1 เด็กๆ เคยเดินสำรวจบริเวณป่าไม้ในโรงเรียนของเราไหมคะ 1.2 ในป่าไม้เราจะมองเห็นสีสันต่างๆ จาก	1. เด็กสนทนาโต้ตอบและเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนเองเคยทำกิจกรรมให้ครูฟัง

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	ธรรมชาติได้มากมายหลายสีเลยนะคะ 1.3 แล้วเด็กๆ คิดว่าสีที่เรามองเห็นนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร 2. เด็กๆ เล่าให้คุณครูฟังได้ไหมคะ ว่าเคยเห็นสี อะไรบ้างในป่าไม้ 3. ครูจดบันทึกรายละเอียดของกิจกรรมที่เด็กแต่ละ คนเล่า	2. เด็กฟังครูเล่าถึง กิจกรรมส่องนกกัน เถอะ แล้วแสดงความ คิดเห็นของตน และ ตอบคำถามของครู 3. เด็กบอกถึงกิจกรรม ที่ตนเองสนใจจะทำ ในกิจกรรม
ขั้นที่ 2 วางแผน	4. แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน โดย ใช้วิธีเลือกให้เด็กคละอายุ 5. ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นของ ตนเองเกี่ยวกับกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติ ดังนี้ - วันนี้คุณครูจะพาเด็กๆ ออกไปตามหา สีสันต่างๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติกันนะคะ 6. วางแผนการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก 6.1 ครูวางแผนกิจกรรมสีสันจากธรรมชาติ ร่วมกับเด็กๆ โดยใช้คำถาม ดังนี้ - ก่อนที่เราจะออกไปตามหาสีสันที่เกิด จากธรรมชาติ เด็กๆ ต้องเตรียมตัวอย่างไรคะ 7. กำหนดกติกา ข้อตกลงในการทำกิจกรรมสีสัน จากธรรมชาติร่วมกับเด็ก	1. เด็กแต่ละกลุ่ม สนทนาถึงกิจกรรม สีสันจากธรรมชาติ 2. วางแผน แบ่ง หน้าที่ การทำ กิจกรรมร่วมกันใน กลุ่ม 3. สร้างข้อตกลงใน การทำกิจกรรม ร่วมกัน
ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ	8. ครูให้เด็กๆ เตรียมความพร้อมสำหรับออกเดิน สสำรวจป่า แล้วใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดการ เรียนรู้และลงมือทำกิจกรรม ดังนี้ - เด็กๆ พร้อมทั้งจะออกสำรวจหาสีสันจาก	1. ปฏิบัติกิจกรรม ส่องนกกันเถอะตาม แผนที่วางไว้

ขั้นการจัดกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็กปฐมวัย
	<p>ธรรมชาติกันหรือยังคะ</p> <p>9. ครูแจกแว่นขยายหลากหลายสีให้เด็กๆ คนละ 1 อัน</p> <p>10. ครูพาเด็กๆ ออกเดินสำรวจบริเวณป่าไม้ในโรงเรียนเพื่อตามหาสีตามแว่นขยายของเด็กแต่ละคน</p> <p>11. เมื่อเด็กเจอสีที่ตรงกับแว่นขยายของตนเองแล้วครูถามใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็กในการร่วมกิจกรรม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆ เจออะไรอยู่ในแว่นขยายคะ - แล้วสิ่งที่เด็กๆ เจอมีสีอะไรคะ - แล้วเด็กๆ รู้ไหมว่าทำไมจึงมีสีแบบนี้ - เด็กๆ คิดว่าสีเหล่านี้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้นคะ <p>12. ให้เด็กสลับแว่นขยายกันไปเรื่อยๆ ตามความต้องการของเด็ก</p> <p>13. สังเกตการร่วมกิจกรรม และการตอบคำถามของเด็กๆ รายบุคคล</p>	<p>2. ทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>3. ลงมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม</p> <p>4. ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามสถานการณ์เมื่อมีปัญหา และอุปสรรคในขณะทำกิจกรรม สืบค้นจากธรรมชาติ</p>
<p>ขั้นที่ 4 สะท้อนคิด</p>	<p>14. ครูและเด็กสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วสรุปกิจกรรมร่วมกันถึงกิจกรรมที่ทำผ่านมามีเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลังจากที่เราทำกิจกรรมตามหาสีสืบจากธรรมชาติไปแล้ว เด็กๆ รู้สึกอย่างไรบ้างคะ - แล้วเด็กๆ รู้ไหมคะ ว่าสีสืบเหล่านั้นจะอยู่ได้นานแค่ไหน <p>15. ให้เด็กๆ เล่าถึงกิจกรรมตามหาสีสืบจากธรรมชาติให้ครูฟัง</p>	<p>1. สรุปกิจกรรมที่ทำร่วมกับครู</p> <p>2. เด็กบอกถึงกระบวนการของกิจกรรมสืบจากธรรมชาติ</p>

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ป่าไม้บริเวณรอบๆ โรงเรียน

วัสดุ/อุปกรณ์

1. แว่นขยายสีต่างๆ

ประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

**คู่มือการใช้แบบประเมินความเหมาะสม
ของแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย
อายุ 4-6 ปี**

วัตถุประสงค์

เพื่อวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัย อายุ 4-6 ปี ในด้านทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กปฐมวัยในการบอกเป้าหมายที่จะทำได้โดยการคิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติและตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะปฏิบัติร่วมกับเพื่อนรวมถึงสามารถสร้างข้อตกลงร่วมกัน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กปฐมวัยในการลงมือทำกิจกรรมที่วางแผนไว้ สามารถทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างทำกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การลงมือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้
3. การกำกับตนเอง ออกแบบ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กปฐมวัยในด้านเล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้ สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงที่สร้างขึ้นร่วมกันได้ มีการควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนดได้

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยฉบับนี้เป็นการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่า จากกรณีศึกษาที่ใช้แผนการจัดประสบการณ์โรงเรียนในป่าเป็นกิจกรรมในการสังเกตพฤติกรรม โดยครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตามลำดับขั้นที่กำหนดในวัตถุประสงค์

2. แบบสังเกตพฤติกรรมฉบับนี้มีคำถาม 3 ด้านๆ ละ 3 ข้อ รวมทั้งหมด 9 ข้อๆ ละ 1

คะแนน

วิธีการใช้แบบสังเกต

ก่อนการสังเกต

1. ผู้สังเกตศึกษาและทำความเข้าใจแบบสังเกตโดยละเอียด
2. จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์สำหรับทำกิจกรรมให้พร้อม
3. ดำเนินการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล และใช้เวลาทดสอบประมาณ 60 นาที

การสังเกต

1. ผู้สังเกตดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้
2. ให้เด็กลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
3. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกแต่ละด้าน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ

ปฏิบัติ

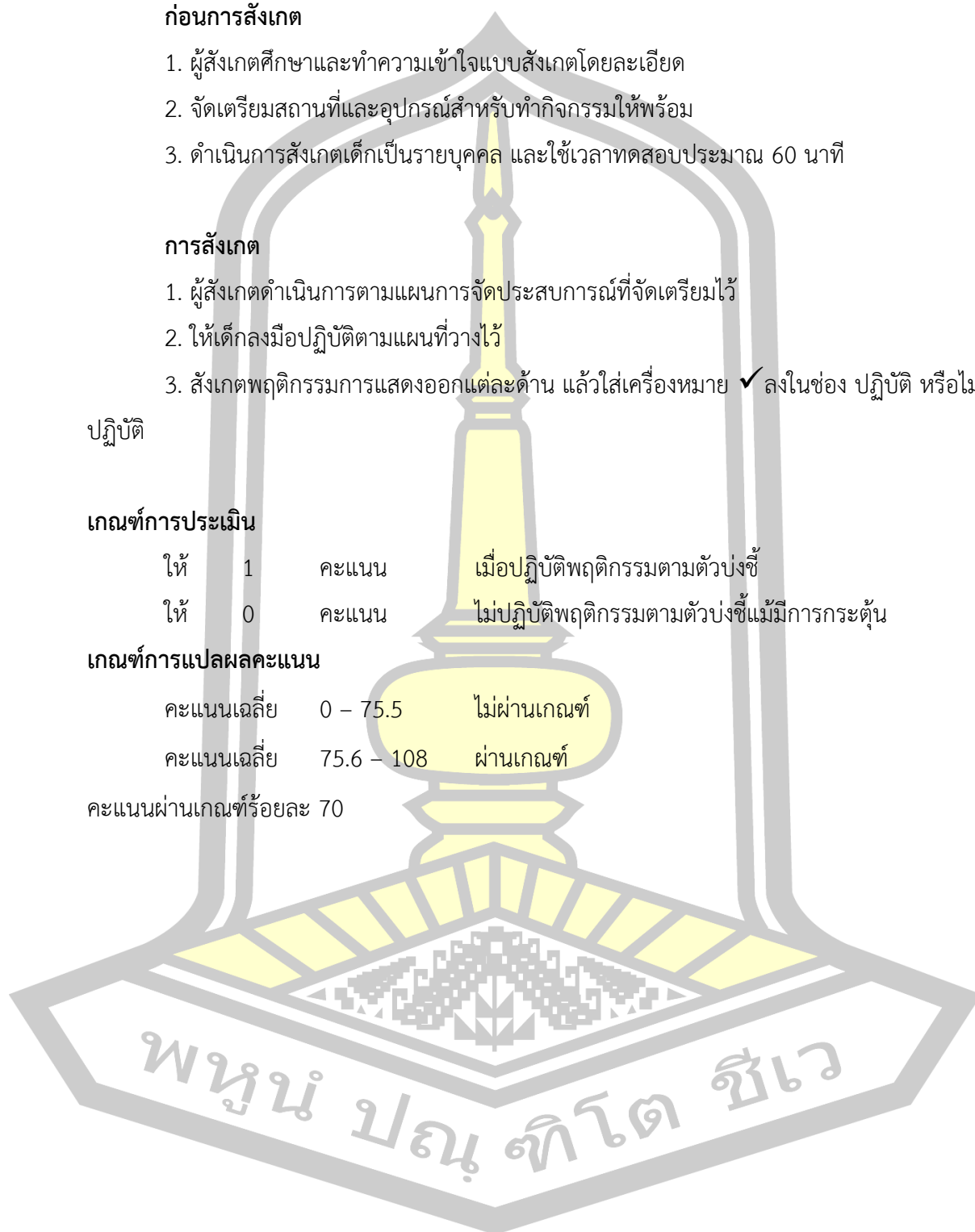
เกณฑ์การประเมิน

ให้	1	คะแนน	เมื่อปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้
ให้	0	คะแนน	ไม่ปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้แม้มีการกระตุ้น

เกณฑ์การแปลผลคะแนน

คะแนนเฉลี่ย	0 – 75.5	ไม่ผ่านเกณฑ์
คะแนนเฉลี่ย	75.6 – 108	ผ่านเกณฑ์

คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

โรงเรียน.....ภาคเรียนที่.....ชั้น.....

ชื่อเด็กเด็กปฐมวัย ด.ช./ด.ญ. ....อายุ.....

คำชี้แจง แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม เป็นการสังเกตพฤติกรรมของเด็กระหว่างทำกิจกรรม และบันทึกลงในแบบสังเกต โดยผู้สังเกตบันทึก ในช่องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติเป็นรายบุคคล สัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์

ด้านการตั้งเป้าหมาย		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	บอกเป้าหมายที่จะทำได้		
2	คิด วางแผนสิ่งที่จะปฏิบัติ		
3	สร้างข้อตกลงร่วมกัน		
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม			
1	ลงมือทำกิจกรรมที่วางแผน		
2	ทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น		
3	ลงมือแก้ปัญหาคือ		
ด้านการกำกับตนเอง			
1	เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้		
2	ปฏิบัติตามข้อตกลง		
3	ปฏิบัติตามกิจกรรมตามเป้าหมายจนสำเร็จในเวลาที่กำหนด		

เกณฑ์การประเมิน

ให้ 1 คะแนน เมื่อปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้

ให้ 0 คะแนน ไม่ปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้แม้มีการกระตุ้น

เกณฑ์การแปลผลคะแนน

คะแนนเฉลี่ย 0 – 75.5 ไม่ผ่านเกณฑ์

คะแนนเฉลี่ย 75.6 – 108 ผ่านเกณฑ์

คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน วงจรปฏิบัติการที่ 1

กิจกรรมที่ 1 ลูกเสียน้อย												
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง			
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม
1	1	1	0	2	1	1	0	2	0	1	0	1
2	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2
3	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	2
4	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	0	1
5	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1
6	1	0	1	2	1	1	0	2	1	0	1	2
7	1	0	1	2	1	0	0	1	1	1	0	2
8	1	0	1	2	1	1	0	2	1	1	0	2
9	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2
10	1	0	1	2	1	0	0	1	1	1	0	2
	รวม			22	รวม			16	รวม			15
กิจกรรมที่ 2 สร้างบ้านจำลอง												
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง			
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม
1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1
2	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1
3	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1
4	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2
5	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1
6	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2
7	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1
8	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1
9	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1
10	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2
	รวม			21	รวม			15	รวม			13

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 1

กิจกรรมที่ 3 ผจญภัย														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติตาม เป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
2	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
3	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
4	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
5	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
6	1	1	1	3	1	1	1	3	1	0	0	1		
7	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	0	1		
9	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
10	1	0	1	2	0	1	1	2	1	1	0	2		
รวม				21	รวม				15	รวม				11
กิจกรรมที่ 4 หนูน้อยสำรวจป่า														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติตาม เป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
2	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
3	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
4	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	2		
5	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1		
6	1	0	1	2	1	1	0	2	1	1	1	2		
7	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
8	1	1	1	3	1	1	0	1	1	1	1	2		
9	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
10	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	1	2		
รวม				21	รวม				16	รวม				14

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 1

กิจกรรมที่ 5 แคมป์ปิ้ง												
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง			
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติตาม เป้าหมาย ในเวลา	รวม
1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1
2	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1
3	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1
4	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2
5	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1
6	1	0	1	2	1	1	0	2	1	1	1	2
7	1	0	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1
8	1	0	1	3	1	0	0	1	1	1	0	2
9	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1
10	1	0	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2
	รวม			21	รวม			16	รวม			14
กิจกรรมที่ 6 ข้าวจี๋หน้าไข่												
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง			
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติตาม เป้าหมาย ในเวลา	รวม
1	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1
2	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1
3	1	0	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1
4	1	0	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2
5	1	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1
6	1	1	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2
7	1	1	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1
8	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1
9	1	0	1	3	1	0	1	2	1	0	0	1
10	1	0	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2
	รวม			23	รวม			15	รวม			13

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 1

กิจกรรมที่ 7 สร้างบ้านให้นกน้อย														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติตาม เป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
2	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
3	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
4	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	0	3		
5	1	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
6	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
7	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
8	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
9	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
10	1	0	1	2	0	1	1	2	1	1	0	2		
รวม				20	รวม				14	รวม				14
กิจกรรมที่ 8 หมอยาวัยเยาว์														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติ ตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติตาม เป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
2	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
3	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
4	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	3		
5	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	0	2		
7	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
8	1	1	1	3	1	1	1	3	1	0	0	2		
9	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
10	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
รวม				22	รวม				17	รวม				14

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 1

กิจกรรมที่ 9 ดอกกุหลาบใบเตย														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
2	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
3	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
4	1	1	0	2	1	1	1	3	1	1	0	2		
5	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
7	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
8	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
9	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
10	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
รวม				21	รวม				16	รวม				13
กิจกรรมที่ 10 ฝ่ายชะลอน้ำหรรษา														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1		
2	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1		
3	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1		
4	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
5	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
6	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
7	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
9	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
10	1	0	1	2	0	1	1	2	1	1	0	2		
รวม				18	รวม				14	รวม				14

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 1

กิจกรรมที่ 11 กระดาษดอกไม้จากดินเหนียว														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1		
2	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
3	1	1	0	2	1	1	0	2	0	1	0	1		
4	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
5	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
7	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
9	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
10	1	1	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
รวม				21	รวม				15	รวม				13
กิจกรรมที่ 12 ปลุกต้นไม้กันเถอะ														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
2	1	0	1	2	1	0	0	1	1	0	0	1		
3	1	1	0	2	1	1	0	2	0	1	0	1		
4	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
5	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
7	1	0	1	2	1	0	0	1	1	1	0	2		
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
9	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1		
10	1	0	1	2	1	0	0	1	1	1	0	2		
รวม				23	รวม				16	รวม				17

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 2

กิจกรรมที่ 13 ตามหาไข่มดแดง														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
2	1	0	1	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
3	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
4	1	1	0	2	1	1	1	3	1	1	0	2		
5	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
7	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
8	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
9	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	1	2		
10	1	1	1	3	1	0	1	2	1	0	1	2		
รวม				24	รวม				21	รวม				20
กิจกรรมที่ 14 ไข่มดแดงหิว														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
2	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
3	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
4	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
5	1	1	0	2	1	1	1	3	1	1	0	2		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	1	3		
7	1	1	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
8	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	3		
9	1	1	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
10	1	1	1	1	1	1	0	2	1	1	0	2		
รวม				25	รวม				21	รวม				21

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 2

กิจกรรมที่ 15 ฝึลือมาจากไหน														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
2	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
3	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
4	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
5	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	1	2		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
7	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
9	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
10	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
รวม				25	รวม				20	รวม				19
กิจกรรมที่ 16 ส่องนกกันเถอะ														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
2	1	1	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
3	1	1	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
4	1	0	1	2	1	1	1	3	1	1	0	2		
5	1	1	1	3	1	0	0	1	1	1	0	2		
6	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
7	1	0	1	2	1	1	0	2	1	0	1	2		
8	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
9	1	0	1	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
10	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
รวม				24	รวม				21	รวม				20

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 2

กิจกรรมที่ 17 สีสันจากธรรมชาติ														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
2	1	1	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
3	1	1	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
4	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
5	1	1	0	2	1	1	0	2	1	0	1	2		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
7	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
8	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
9	1	0	1	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
10	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
รวม				25	รวม				20	รวม				20
กิจกรรมที่ 18 สายรุ้งจากพลาฟฟ้า														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
2	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
3	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
4	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
5	1	1	0	2	1	1	0	2	1	0	1	2		
6	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
7	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
8	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
9	1	0	1	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
10	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
รวม				25	รวม				21	รวม				20

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 2

กิจกรรมที่ 19 พิชผักสวนครัว												
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง			
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม
1	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1
2	1	1	0	2	1	0	1	2	1	0	0	1
3	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2
4	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2
5	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2
6	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2
7	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	1	2
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2
9	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2
10	1	1	0	2	1	0	1	2	1	1	0	2
	รวม			24	รวม			20	รวม			18
กิจกรรมที่ 20 ทักษะศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน												
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง			
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม
1	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2
2	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2
3	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2
4	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2
5	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	3
6	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2
7	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2
8	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2
9	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2
10	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	3
	รวม			29	รวม			24	รวม			22

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 2

กิจกรรมที่ 21 โรงเรียนนำอยู่														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
2	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
3	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	3		
4	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
5	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
6	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
7	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	3		
8	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	3		
9	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
10	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	3		
รวม				30	รวม				28	รวม				24
กิจกรรมที่ 22 เจ้าบตัวจิ๋ว														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	0	2	1	1	0	2	1	0	1	2		
2	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	1	3		
3	1	1	0	2	1	1	0	2	1	0	1	2		
4	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	1	3		
5	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
6	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
7	1	1	1	3	1	1	1	3	1	0	1	2		
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	1	3		
9	1	1	1	3	1	1	1	3	1	0	1	2		
10	1	1	1	3	1	1	0	2	1	0	1	2		
รวม				28	รวม				23	รวม				23

ตารางคะแนนทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านวงจรปฏิบัติการที่ 2

กิจกรรมที่ 23 ซิงช้าเถาวัลย์														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	1	3	1	0	1	2	1	0	1	2		
2	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
3	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
4	1	0	1	2	1	0	1	2	1	1	0	2		
5	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	1	2		
6	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
7	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
8	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	0	2		
9	1	1	1	3	1	1	1	3	1	0	1	2		
10	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	3		
รวม				27	รวม				22	รวม				21
กิจกรรมที่ 24 มันทาลา														
เด็ก ปฐมวัย คนที่	ด้านการตั้งเป้าหมาย				ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรม				ด้านการกำกับตนเอง					
	บอก เป้าหมาย ที่จะทำได้	คิด วางแผน ปฏิบัติ	สร้าง ข้อตกลง ร่วมกัน	รวม	ลงมือทำ กิจกรรม ที่วางแผน	ทำความเข้าใจ ปัญหา	ลงมือ แก้ไข ปัญหาได้	รวม	เล่นหรือ ทำงานกับ เพื่อน	ปฏิบัติตาม ข้อตกลง	ปฏิบัติกิจกรรม ตามเป้าหมาย ในเวลา	รวม		
1	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
2	1	0	1	2	1	1	1	3	1	1	0	2		
3	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
4	1	1	0	2	1	1	0	2	1	1	0	2		
5	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	1	2		
6	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
7	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	1	2		
8	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	0	2		
9	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	0	2		
10	1	0	1	2	1	0	1	2	1	0	0	1		
รวม				25	รวม				21	รวม				19

แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

โรงเรียน.....ระดับชั้น.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อกิจกรรม	ทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย		
	ด้านการตั้งเป้าหมาย	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	ด้านการกำกับตนเอง
กิจกรรมที่ 1.			
กิจกรรมที่ 2.			
กิจกรรมที่ 3.			
กิจกรรมที่ 4.			
กิจกรรมที่ 5.			
กิจกรรมที่ 6.			
กิจกรรมที่ 7.			

แบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมลูกเสือน้อย

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กสามารถบอกว่ายากเดินทางไกลแบบลูกเสือสำรอง ต้องแบ่งกลุ่มและมีหัวหน้าพาทำกิจกรรม

เราต้องเตรียมกระเป๋าสำหรับเดินทางไกล และต้องเดินตามลูกศรถึงจะไม่หลงทาง

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กสามารถบอกได้ว่าก่อนเดินทางไกลต้องถอดถ้าเสื้อและพลาจหน้า แล้วต้องเดินทางไปตามลูกศร จากนั้นก็ช่วยกันดึงเชือกให้ตึงเพื่อกู้ระเบิด และห้ามปล่อยมือจากเชือกเดี่ยวจะหลงทาง

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กบอกได้ว่าเราต้องทำตามที่หัวหน้าบอกถึงจะปลอดภัย ต้องช่วยกันทำกิจกรรมทุกคนถึงจะได้ไปทำกิจกรรมอื่นต่อ ต้องไม่เปิดตาแอบดูขณะปฏิบัติกิจกรรมสัมผัสกัน และรีบทำกิจกรรมเดี่ยวหมดเวลาก่อนจะไม่ได้คะแนน

กิจกรรมที่ 2

กิจกรรมสร้างบ้านจำลอง

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กสามารถบอกได้ว่าเราต้องใช้ไม้สร้างบ้าน แบ่งหน้าที่กันหาอุปกรณ์ และช่วยกันสร้างบ้านให้เสร็จ

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กหาไม้มาทำโครงสร้างหลังคาบ้าน ใช้มือหักกิ่งไม้เป็นท่อน และเก็บใบไม้มามุงหลังคาบ้านกันฝน

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กช่วยกันกวาดใบไม้เตรียมสถานที่สร้างบ้าน เตรียมอุปกรณ์ในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบจนครบและรู้จักระมัดระวังไม่ให้ไม้ไปโดนเพื่อนขณะสร้างบ้าน

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมผจญภัย

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กสามารถบอกได้ว่าจะเข้าป่าเพื่อไปหาของกินในป่า ต้องเตรียมอาหารน้ำดื่มไปด้วย และต้องเดินไปด้วยกันเป็นกลุ่มจะได้ไม่หลงทาง

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กบอกเพื่อนว่าเดินตามหัวหน้ากลุ่มนะทุกคนห้ามแตกแถว เจอผลไม้ป่าแต่กินไม่ได้เพราะเปลือกแข็งมากต้องใช้หินทุบให้เปลือกมันแตกแล้วก็จะเจอเมล็ดข้างในกินได้

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กทุกคนในกลุ่มเดินแถวตามหัวหน้าตลอด ช่วยกันวาดภาพสิ่งที่เจอในป่าเสร็จ แล้วเล่าให้เพื่อนและคุณครูฟังได้ว่าเจออะไรบ้างในป่า

กิจกรรมที่ 4

กิจกรรมหนูน้อยสำรวจป่า

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กบอกว่าจะไปเก็บเห็ดในป่า แต่ต้องทำโลชั่นกันยุง (ก.ย.15) กันยุงลายกัด แล้วจะเดินตามคุณครูเพราะกลัวสัตว์ป่า และเราต้องเดินตามรอยถนนเล็กๆ ในป่าจะได้ไม่โดนหนามเกาะ

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กเจอหน่อไม้แล้วบอกครูว่าเคยทาน อีกกลุ่มเก็บเห็ดมาให้คุณครูดูว่าทานได้ไหม เด็กบอกว่าใช้ใบไม้ใบใหญ่ๆ ใส่เห็ดแทนตะกร้าก็ได้ และเราต้องให้คุณครูมาดูก่อนว่าเห็ดที่เจอทานได้ไหมถึงจะเก็บ

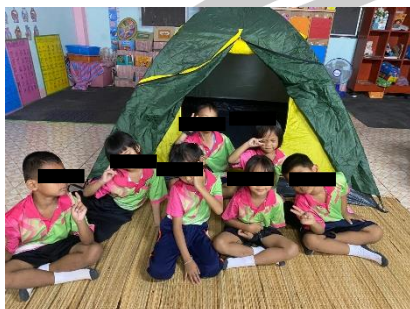

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กบอกว่าจะไม่จับเห็ดก่อนที่ครูจะมาดูแล้วเป็นเห็ดพิษ จะช่วยเพื่อนหาเห็ดให้ได้เยอะๆ แล้วเดินตามถนนเส้นเล็กๆ ตลอดแถวหลังทาง และถ้าเพื่อนอีกกลุ่มไม่ได้เห็ดจะแบ่งเพื่อน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมแคมป์ปิ้ง

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กเล่าให้ครูฟังว่าอยากไปกางเต็นท์นอนในป่า อยากไปทานอาหารที่ภูเขาในป่า แต่เราต้องเตรียมอุปกรณ์ไปเที่ยวป่าให้ครบ และเราต้องช่วยกันกางเต็นท์ให้เสร็จก่อนจะมีดี

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กสำรวจความพร้อมของกระเป๋าเดินทางเพื่อนๆ กลุ่มที่ 1 จะเป็นคนหาฟืนมาให้คุณครูก่อไฟไต้ยุ่งในเต็นท์ที่มีดมากต้องเปิดไฟฉายหรือจุดเทียนให้สว่าง กลุ่มที่ 2 จะพาเพื่อนๆ กางเต็นท์เพราะเคยทำตอนที่ไปเที่ยวกับคุณพ่อ

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กจะกางเต็นท์ให้เสร็จก่อนที่ยุ่งจะมากัด แล้วกวาดใบไม้บริเวณที่กางเต็นท์ตามที่แบ่งหน้าที่กัน อีกคนจะเก็บกระเป๋าสัมภาระเข้าไปในเต็นท์ให้เพื่อน และถ้าเหนื่อยก็จะนั่งพักก่อนค่อยทำงานต่อ

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมข้าวจี๋หน้าไข

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กรู้จักวิธีทำข้าวจี๋ 3 คน และบอกว่าข้าวจี๋ต้องใส่ไข่ด้วย เราต้องเตรียมข้าวเหนียวและเครื่องปรุงมาด้วย แบ่งหน้าที่ให้เตรียมอุปกรณ์ทำข้าวจี๋

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กบอกว่าทุกคนต้องปั้นข้าวเหนียวให้เป็นก้อนวงกลม ต้องใช้ไม้คีบข้าวจี๋เพราะไฟจะลวกมือ ต้องปั้นข้าวเหนียวให้พอดีกับช่องที่จะเอาไปย่าง และต้องพลิกข้าวบ่อยๆ เดี่ยวจะไหม้ทานไม่ได้

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กปั้นข้าวจีเองและลงในช่องได้พอดี ช่วยน้องพลิกข้าวจีเพราะน้องกลัวไฟลวกมือ ทำข้าวจีเองจนสุกและนำทานมาก รอให้เพื่อนทำเสร็จก่อนค่อยทำที่หลังตามคิว

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างบ้านให้นกน้อย

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กคนที่ 1 บอกว่าเคยเห็นนกคาบหญ้ามาทำรัง รู้จักว่ารังนกสร้างมาจากกิ่งไม้ เราต้องไปสร้างรังนกไว้ที่ต้นไม้ในป่า รู้จักแบ่งหน้าที่ในการหาวัสดุมาสร้างรังให้นก

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กช่วยกันหาต้นไม้ที่จะสร้างรังให้นก รังนกอยู่สูงหนูจะสร้างบันไดให้นกคะ แล้วต้องใช้กิ่งไม้ที่มีใบเยอะๆ มาคลุมรังนกไว้กันฝนตกใสนก และใช้ใบไม้แห้งแทนหญ้าแห้งทำรังให้นกก็ได้

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กช่วยกันเตรียมกิ่งไม้มาให้พี่สร้างรังนก ช่วยเพื่อนสร้างรังนกจนเสร็จแล้วขณะทำกิจกรรมจะไม่วิ่งเพราะเดี๋ยวหกล้มเป็นแผล เราต้องสร้างรังให้นกให้เสร็จก่อนที่เราจะกลับบ้าน

กิจกรรมที่ 8

กิจกรรมหมอยาวัยเยาว์

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กจะไปตามหาสมุนไพรในป่า เพราะรู้จักสมุนไพรที่ใช้ห้ามเลือดเวลาเป็นแผล เราจะต้องไปตามหาสมุนไพรเป็นกลุ่มจะได้ช่วยกันหา แล้วทุกคนต้องช่วยกันหาต้นสมุนไพรที่ตัวเองรู้จักและเคยเห็น

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กเล่าว่าผมเคยเจอต้นสาบเสืออยู่ข้างอาคารห้องสมุด แล้วยายผมเคยพาไปมาเก็บใบหญ้า
นางในป่าครับ หนูจะเป็นคนนำเสนอชื่อของสมุนไพรที่เก็บมาเองคะ

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กๆ ช่วยเพื่อนตามหาสมุนไพรได้ 2 ชนิดแล้ว และไม่เด็ดใบไม้ที่ไม่ใช่สมุนไพร เพราะเป็น
การทำลายป่า ไม่ทำลายต้นไม้ในป่าด้วย เราจะช่วยกันนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมที่ 9

กิจกรรมดอกกุหลาบใบเตย

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กบอกว่าหนูเคยเอาใบเตยไปต้มน้ำดื่มคะ ใบเตยทำเป็นช่อดอกไม้ไหว้พระได้ครับ เราจะทำ
ดอกกุหลาบจากใบเตยเหมือนคุณครูคะ แล้วไปเก็บใบเตยมาคนละ 1 ใบ ก็พอสำหรับทำดอกกุหลาบ
แล้ว

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กใช้กรรไกรตัดใบเตยให้เพื่อนคนละ 1 ใบ ใบเตยที่สีเขียวอ่อนนำมาพับดอกกุหลาบไม่ได้
มันอ่อนเกินไป ผมช่วยน้องพับขึ้นเริ่มแรกครับ และต้องใช้มือบีบให้แน่นถึงจะไม่คลายตัวออก

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กพยายามพับหลายรอบจนกว่าจะเป็นกุหลาบ ตุคุณครูพับแล้วก็ทำตามทุกขั้นตอนหนูจะ
พับให้เสร็จแล้วเอาไปให้คุณแม่ เมื่อทำกิจกรรมเสร็จทุกคนต้องช่วยกันเก็บสถานที่

กิจกรรมที่ 10

กิจกรรมฝายชะลอน้ำธรรมชาติ

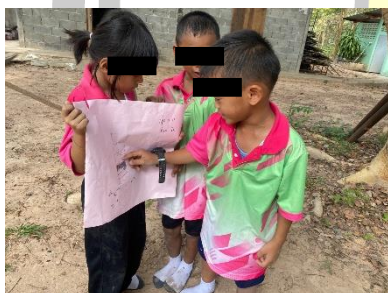
ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กเล่าว่าการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อไม่ให้น้ำมาท่วมนาข้าว ต้องออกแบบการสร้างฝายชะลอน้ำ ต้องแบ่งหน้าที่ในการทำกิจกรรม ทุกคนต้องช่วยกันทำตามหน้าที่เพื่อให้งานเสร็จทันเวลา

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

ให้ทุกคนเตรียมอุปกรณ์ที่ตนเองรับผิดชอบมาให้พร้อม ช่วยกันสร้างฝายชะลอน้ำตามแบบที่สร้างขึ้น ทดลองการไหลของน้ำถ้ายังไหลแรงให้ใช้ดินเหนียวมากั้นไว้

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กเตรียมอุปกรณ์ที่ตนเองรับผิดชอบมาครบแล้วสร้างฝายชะลอน้ำตามแบบที่สร้างขึ้นจนเสร็จ ขุดดินเพื่อสร้างฝายชะลอน้ำคนเดียวจนเสร็จ และหาวิธีทำให้น้ำไหลช้าให้ได้มากที่สุด

พูน ปณ ภิโต ชีเว

กิจกรรมที่ 11

กิจกรรมกระถางดอกไม้จากดินเหนียว

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

ต้องตามหาดินเหนียวให้เจอก่อน สร้างกระถางเพื่อนำมาปลูกต้นไม้ใส่ หนูจะปั้นกระถางเป็นรูปแจกันและออกแบบก่อนที่จะสร้างกระถาง

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กพาเพื่อนๆตามหาดินเหนียวในบริเวณโรงเรียนของเราหมปั้นกระถางตามแบบที่สร้างขึ้น เมื่อปั้นเสร็จต้องนำไปตากแดดไว้ให้แห้งถึงจะไม่พัง

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กปั้นกระถางเองจนเสร็จ บางคนสร้างกระถาง 2 ชั้น ชั้นแรกมันแตกเลยทำใหม่ พยายามปั้นเป็นรูปหัวใจตามแบบที่สร้างขึ้น ปั้นกระถางเสร็จทันเวลาที่กำหนด

กิจกรรมที่ 12

กิจกรรมปลูกต้นไม้กันเถอะ

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กบอกว่าปลูกต้นไม้ไม่ต้องใช้ดิน ถ้าอยู่บนตึกสูงๆ ปลูกใส่กระถางก็ได้ ต้องนำกระถางมาใส่ดินเตรียมไว้ปลูกปลูกต้นไม้

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

นำกระถางที่เราปั้นไว้มาเตรียมดินใส่เพื่อปลูกต้นไม้ เตรียมต้นดอกไม้มาจากบ้านคนละ 1 ต้น ปลูกต้นไม้ลงไปแล้วต้นไม้ไม่ตรงให้หากิ่งไม้มาปักยึดไว้

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กนำต้นไม้ลงในกระถางช่วยน้องๆ และปลูกต้นไม้เองจนเสร็จไม่ได้ให้เพื่อนช่วย เด็กปลูกต้นไม้ได้ 1 ต้นตามที่ครูกำหนด ช่วยขุดดินให้เพื่อนๆ ใส่กระถาง

กิจกรรมที่ 13

กิจกรรมตามหาไข่มดแดง

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

ไข่มดแดงต้องไปตามหาอยู่ที่ต้นมะม่วง ต้องมีอุปกรณ์หาไข่มดแดง ทุกคนต้องช่วยกันหารังมดแดงให้เจอ และต้องเตรียมแป้งมันไปโรยใส่ตัวมดแดงไม่ให้มันขึ้นมากัดเรา

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เราต้องช่วยกันถืออุปกรณ์ ผมจะเป็นคนหาไข่มดแดงเองครับ หนูจะเป็นคนโรยแป้งใส่ถาดไว้รอครุมมาหาไข่มดแดงใส่คะ เราปล่อยตัวมดแดงให้กลับขึ้นไปบนต้นไม้เพื่อสร้างรังใหม่

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กแบ่งหน้าที่โดย คนที่ 1 ถือถาดใส่ไข่มดแดง คนที่ 2 ช่วยเพื่อนจับมดแดงออกจากถาดจนหมดคนที่ 3 หาไข่มดแดงช่วยคุณครู เด็กที่เหลือช่วยกันตามหารังมดแดงจนเจอที่ต้นมะม่วง

กิจกรรมที่ 14

กิจกรรมไข่เจียวหมูสับไข่หมดแดง

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กเล่าว่าหนูเคยทำไข่เจียวหมูสับคะ ต้องนำไข่หมดแดงมาผสมกับไข่ไก่แล้วนำไปเจียว ไข่เจียวต้องใส่ซอส น้ำปลา และแครอท จากนั้นช่วยกันทำไข่เจียวตามที่ตนเองรู้จัก

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กเตรียมอุปกรณ์ให้ครบ นั่งเป็นวงกลมให้อุปกรณ์อยู่ตรงกลาง หนูอาสาจะพาเป็นเพื่อนๆ ทำไข่เจียวเราต้องทำให้เสร็จเราจะได้ชิมฝีมือของเรา

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

ช่วยเพื่อนใส่เครื่องปรุง ผมทำหน้าที่เจียวไข่ตามที่แบ่งหน้าที่กันครับ หนูช่วยเพื่อนเก็บของ เมื่อทำเสร็จคะ ผมทำช่วยเพื่อนจนเสร็จและได้ชิมไข่เจียวแล้วครับ

กิจกรรมที่ 15

กิจกรรมผีเสื้อมาจากไหน

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เราต้องไปตามหาผีเสื้อในสวนดอกไม้ ผีเสื้อจะออกมาหากินในเวลากลางวัน เวลาไปตามหาผีเสื้อต้องไม่ส่งเสียงดัง

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กบอกครูว่าผมจะพาไปดูผีเสื้อแถวหน้าห้องสมุดเพราะผมเคยเจอ ผมเห็นผีเสื้อบินมาจากทางสวนเกษตร หนูเห็นผีเสื้อมีหลายสีมากคะ

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กช่วยกันตามหาผีเสื้อจนเจอแล้วบอกเพื่อนว่าไม่ส่งเสียงดังกลัวผีเสื้อตกใจบินหนี เด็กวิ่งตามผีเสื้อจนมันบินลงมาตอมที่ดอกไม้ แล้วเรียกเพื่อนๆ มาดู

กิจกรรมที่ 16

กิจกรรมส่องนกกันเถอะ

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

ถ้าเราจะไปดูนกต้องไปที่ป่าหลังโรงเรียน นกตัวเล็กจะอยู่รังไปดูที่รังก็จะเจอ เราต้องไปตามหารังนกให้เจอก่อน ถ้าอยากดูนกต้องไปที่สวนสัตว์ที่สวนสัตว์

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กตามหาจิ้งจอกบนต้นไม้แล้วแบ่งกลุ่มให้เพื่อนช่วยกันตามหาเสียงจิ้งจอก เด็กมองเห็นนกบินจึงเดินตามไปดูว่าเป็นนกอะไร

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กตามหาเสียงของจิ้งจอกบริเวณสวนเกษตร เมื่อเจอลูกนกแล้วจับลูกนกเบาๆ กลัwnกตาย เด็กตามหารังนกจนเจอและมีแม่กกฝ้ารังนกอยู่

กิจกรรมที่ 17

กิจกรรมสืบสานจากธรรมชาติ

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

หนูจะไปตามหาสีเขียวจากใบไม้ในป่าคะ ผมคิดว่าในป่าไม้โรงเรียนของเรามีสีสันทันครบตามที่เรตามหา ต้องแบ่งกลุ่มออกตามหาสีสันทันจากธรรมชาติเป็น 2 กลุ่มครับ เมื่อเจอสีที่เราตามหาแล้ว ต้องเปลี่ยนให้เพื่อนดูด้วย

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กบอกว่าหนูเจอสีม่วงของดอกอัญชันเหมือนแว่นขยายคะ ผมจะไปตามหาสีแดงที่ต้นไม้ข้างอาคารเรียนครับ หนูสลับแว่นขยายให้เพื่อนใช้ด้วยคะ

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

หนูแค่ใช้แว่นขยายส่องดูดอกไม้ไม่ได้เด็ดดอกไม้ครับ ถ้าเราเด็ดดอกไม้แล้วมันจะแห้งและตายหนูตามหาสีตามแว่นขยายได้ครบแล้วคะ ผมช่วยเพื่อนตามหาสีเทาจนเจอที่ท่อนไม้แห้งครับ

กิจกรรมที่ 18

กิจกรรมสายรุ้งจากฟากฟ้า

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กบอกว่าสายรุ้งอยู่บนท้องฟ้าในเวลากลางวัน สายรุ้งจะเกิดหลังจากฝนตก เราจะทดลองการเกิดสายรุ้ง

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

ช่วยกันเตรียมอุปกรณ์ ต้องใส่ชั้นโลงไปในกระบอกฉีดน้ำถึงจะเกิดสายรุ้ง ต้องฉีดน้ำไปด้านที่มีดวงตะวันส่องมา

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เราต้องทดลองฉีดน้ำไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเจอสายรุ้ง หนูไม่ได้ฉีดน้ำเล่นเพราะกลัวตัวเปียก
แล้วไม่สบายคะ ผมช่วยครูมองหาทิศทางของดวงตะวัน

กิจกรรมที่ 19

กิจกรรมพืชผักสวนครัว

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กเล่าว่าเราจะปลูกผักสวนครัวที่โรงเรียนต้องเตรียมปุ๋ยคอกมาใส่ด้วย ต้องขุดดินทำแปลง
ไว้ก่อน ต้องช่วยกันดูแลรดน้ำ

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เด็กช่วยเพื่อนชุดแปลงดินเตรียมปลูก นำผักที่จะปลูกมาจากบ้านคนละชนิด ต้องหาวิธี
ป้องกันแมลงมากินผัก และกางมุ้งกันแมลงให้ผัก

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

หนูช่วยเพื่อนถอนหญ้าออกจากแปลงผัก ผมมารดน้ำให้ผักทุกเช้า หนูช่วยเพื่อนชุดแปลงดิน
จนเสร็จจะ ผมนำต้นตะไคร้มาปลูกที่โรงเรียนตามที่เพื่อนๆแบ่งหน้าที่ให้

กิจกรรมที่ 20

กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ชุมชน

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กบอกว่าผมจะไปดูบ่อปลาครับ หนูจะไปดูผีเสื้อค่ะ เราต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของครูค่ะ
ต้องไปเวลาเช้าอากาศจะได้ไม่ร้อนมากค่ะ

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เตรียมกระเป่าสัมภาระไปด้วย นั่งรอให้แดดหมดเพื่อจะรอดูผีเสื้อ ได้เรียนรู้เรื่องปลาตก ให้
อาหารปลาเม็ดใหญ่ปลากินไม่ได้เพราะปลาตัวเล็ก เลยใช้ตะแกรงตักขึ้นมาจากบ่อไปให้ปลาตัวใหญ่
อีกบ่อกิน

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เดินตามวิทยากรอย่างระมัดระวัง เข้าร่วมพักผ่อนเมื่อแสงแดดแรง เรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้
แบบเป็นกลุ่มได้ ช่วยอุ้มเพื่อนที่ตัวเล็กขึ้นดื่บ่ออกบ

กิจกรรมที่ 21

กิจกรรมโรงเรียนน่ายู

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เก็บขยะบริเวณโรงเรียน แบ่งกลุ่มช่วยกันเก็บขยะ แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ เขียนป้ายห้ามทิ้งขยะ

มาติด

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เดินสำรวจหาเศษถุงพลาสติกบริเวณสนามฟุตบอล คัดแยกขยะแต่ละประเภทลงถังขยะ เจอขยะอันตรายแล้วเรียกคุณครูมาดู

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เก็บขยะบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบจนเสร็จ เดินสำรวจหาที่มาของขยะ ช่วยเพื่อนถือถังขยะ เมื่อเพื่อนเหนื่อย ทั้งขยะลงถังได้ถูกต้องตามประเภท

กิจกรรมที่ 22

กิจกรรมเจ้ากบตัวจิ๋ว

พูนภูมิทัศน์ชีว

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

เด็กจะไปดูกบที่บ่อเลี้ยงกบ เราจะเดินทางไปดูกบด้วยรถยนต์ของคุณครู ขณะทำกิจกรรมจะไม่วิ่งซุกซน จะไปดูว่ากบกินอะไรเป็นอาหาร

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เราต้องเตรียมน้ำดื่มและร่มไปด้วยเพราะแดดร้อน กบอาศัยอยู่ในหญ้าเพราะกลัวคนจับมา กิน ช่วยอุ้มเพื่อนที่ตัวเล็กขึ้นส่งดูกบในบ่อ

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เดินตามหาบ่อกบตัวเล็กแล้วเรียกเพื่อนๆ มาดู ไม่ส่งเสียงดังขณะดูกบกลัวกบตกใจ วาดภาพอาหารของกบที่เจอ ผลัดกันกับเพื่อนขึ้นไปส่งดูลูกกบ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

กิจกรรมที่ 23

กิจกรรมชิงช้าเถาว์ลย์

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

อยากไปดูว่าชิงช้าเถาว์ลย์อยู่ในป่าจริงหรือเปล่า ต้องวางแผนในการเดินเข้าไปในป่า เราต้องเดินไปด้วยกันเป็นกลุ่ม ช่วยกันมองหาชิงช้าเถาว์ลย์ในป่าให้เจอ

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

ทุกคนต้องเตรียมกระเป๋าน้ำดื่มและทาโลชั่นกันยุง (ก.ย.15) ก่อนเข้าป่า เด็กเจอเถาว์ลย์ที่หย่อนลงมาจากต้นไม้ใช้มือจับแล้วโหนตัว ลองโหนตัวบนเถาว์ลย์เหมือนเพื่อน ปีนขึ้นไปต่อไม้ เพราะเอื้อมมือจับเถาว์ลย์ไม่ถึง

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กทำตามข้อตกลงของกลุ่มได้คือไม่เดินแยกจากเพื่อน พยายามหาวิธีเล่นชิงช้าเก้าอี้ แบ่งให้เพื่อนเล่นชิงช้าเก้าอี้ด้วย

กิจกรรมที่ 24 กิจกรรมมันดาลา

ด้านที่ 1 การตั้งเป้าหมาย

อยากจัดดอกไม้ให้สวยในกระดาด ต้องไปหาดอกไม้และใบไม้มาทำกิจกรรม ต้องเด็ดดอกไม้ ออกเป็นชิ้นเล็กๆ ทุกคนต้องแบ่งหน้าที่กันทำไม่จั้นจะไม่เสร็จทันเวลา

ด้านที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

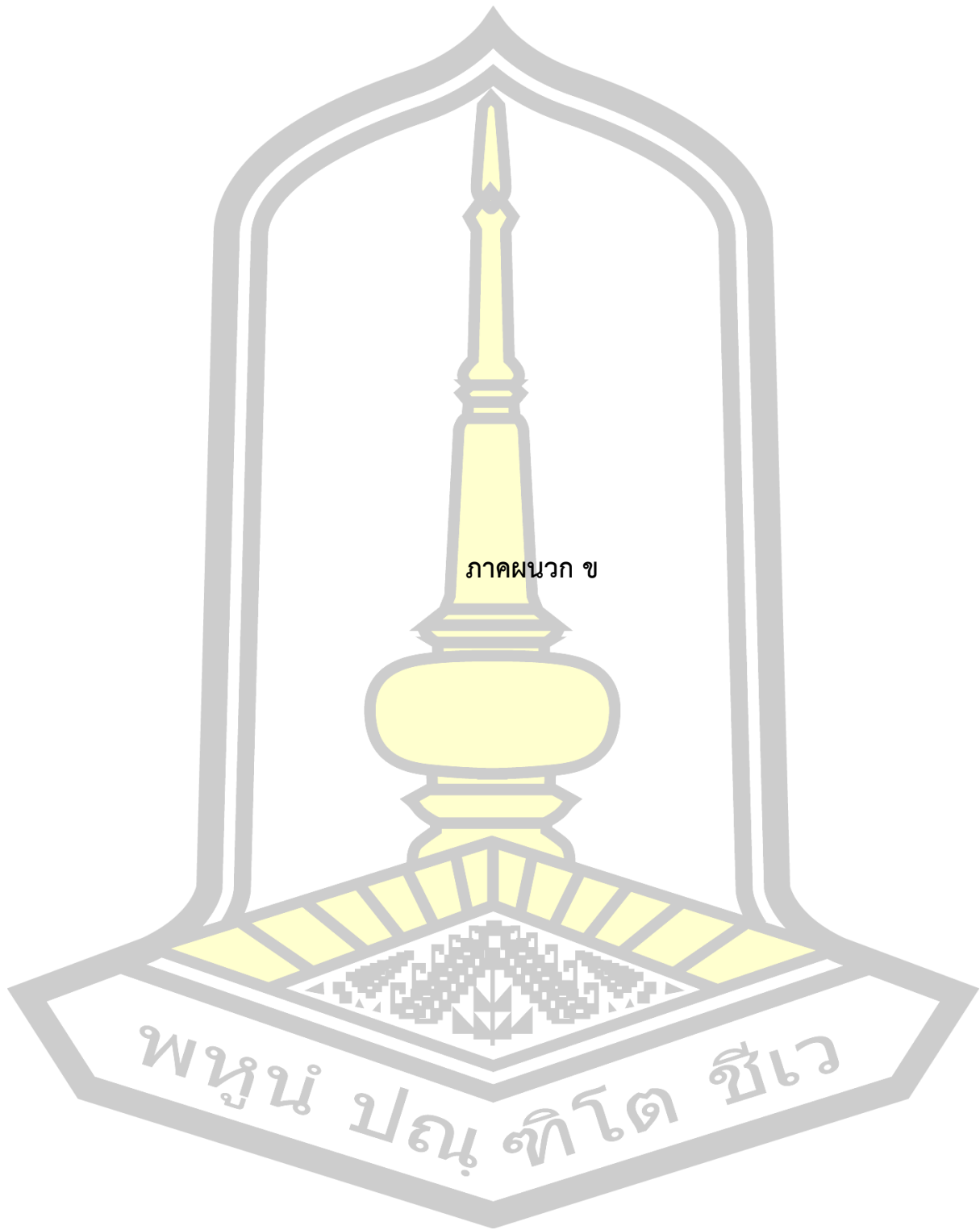
เด็กออกไปเก็บดอกไม้ ใบไม้ และหญ้ามาให้เพื่อน ออกแบบการจัดวางดอกไม้ในกระดาด ช่วยเพื่อนจัดดอกไม้ให้เป็นวงกลม นำใบไม้ขนาดและชนิดเดียวกันมาจัดวางในกระดาด

ด้านที่ 3 ด้านการกำกับตนเอง

เด็กช่วยเพื่อนเก็บดอกไม้มาจนครบทุกชนิด พยายามจัดเรียงดอกไม้ให้สวยงามตามแบบที่เขียนไว้ บอกให้เพื่อนๆ มานั่งล้อมวงเพื่อบังไม่ให้ลมพัดดอกไม้ปลิว ช่วยเพื่อนจัดดอกไม้จนเสร็จ พร้อมนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก ข

พหุมนุ ปณ ทิโต ชีเว

ภาพประกอบการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

ด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

วงจรปฏิบัติการที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13-24

กิจกรรมที่ 1 ลูกเสียน้อย

เด็กวางแผนกิจกรรมลูกเสียน้อย

เด็กเตรียมตัวถอดถ้าเสื่อ

กิจกรรมที่ 2 สร้างบ้านจำลอง

เด็กช่วยกันออกแบบบ้าน

เด็กหาวัสดุมาสร้างบ้านตามแบบ

กิจกรรมที่ 3 ผจญภัย

เด็กจดบันทึกสิ่งที่พบเจอในป่า

เด็กสำรวจต้นยางพาราในโรงเรียน

กิจกรรมที่ 4 หนูน้อยสำรวจป่า

เด็กสำรวจป่าไม้หลังโรงเรียน

เด็กเจอเห็ดและบอกชื่อเห็ดได้

กิจกรรมที่ 5 แคมป์ปิ้ง

เด็กเรียนรู้วิธีการกางเต็นท์ในห้องเรียน

เด็กก่อไฟและกางเต็นท์ในป่า

กิจกรรมที่ 6 ข้าวจีหน้าไข่

ครูอธิบายขั้นตอนทำข้าวจีหน้าไข่

เด็กชิมข้าวจีที่ตนเองลงมือทำ

กิจกรรมที่ 7 สร้างบ้านให้นกน้อย

เด็กสำรวจหารังนก

เด็กแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างบ้านให้นก

กิจกรรมที่ 8 หมอยาวัยเยาว์

เด็กสำรวจหาต้นสมุนไพรที่ตนเองรู้จักในป่า

เด็กนำเสนอผลงานของตน

กิจกรรมที่ 9 ดอกกุหลาบใบเตย

เด็กสำรวจหาต้นใบเตย

ครูสาธิตวิธีพับดอกกุหลาบจากใบเตย

กิจกรรมที่ 10 ฝายชะลอน้ำธรรมชาติ

เด็กแต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบการสร้างฝายชะลอน้ำ

เด็กลงมือสร้างฝายชะลอน้ำตามแผน

กิจกรรมที่ 11 กระดาษดอกไม้จากดินเหนียว

เด็กออกแบบกระดาษดอกไม้ของตนเอง

เด็กนำเสนอผลงานกระดาษดอกไม้ของตนเอง

กิจกรรมที่ 12 ปลุกต้นไม้กันเถอะ

เด็กเรียนรู้วิธีการปลุกต้นไม้

เด็กลงมือปลุกต้นไม้ในกระดาษ

วงจรถ่ายปฏิบัติกรที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13-24

กิจกรรมที่ 13 ตามหาไข่หมัดแดง

เด็กช่วยกันเตรียมอุปกรณ์หาไข่หมัดแดง

เด็กช่วยกันหยิบตัวมดแดงจากถาดไปปล่อยที่ต้นไม้

กิจกรรมที่ 14 ไข่เจียวหมูสับไข่แดง

เด็กเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ทำไข่เจียวหมูสับไข่แดง

เด็กแต่ละคนทำไข่เจียวหมูสับไข่แดงคนละ 1 ชิ้น

กิจกรรมที่ 15 ผีเสื้อมาจากไหน

เด็กสำรวจหาแหล่งที่อยู่ของผีเสื้อ

เด็กเจอผีเสื้อที่สวนดอกทานตะวัน

กิจกรรมที่ 16 ส่องนกกันเถอะ

เด็กเดินตามหาเสียงนกร้องในป่า

เด็กได้สัมผัสสนกตัวจริง

กิจกรรมที่ 17 สีสันจากธรรมชาติ

เด็กวางแผนสำรวจหาสีตามแว่นขยาย

เด็กนำเสนอผลงานของตนเอง

กิจกรรมที่ 18 สายรุ้งจากฟากฟ้า

เด็กสำรวจหาสายรุ้งจากท้องฟ้า

ครูและเด็กทดลองการเกิดสายรุ้ง

กิจกรรมที่ 19 พืชผักสวนครัว

สำรวจดูผักสวนครัวที่แปลงเกษตร

เด็กช่วยกันปลูกผักที่ตนเองเตรียมมา

กิจกรรมที่ 20 ทักษะศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

เด็กเรียนรู้วิธีการเลี้ยงปลาในบ่อ

เด็กให้อาหารปลากินพืชและกินสัตว์

กิจกรรมที่ 21 โรงเรียนนอ้าย

เด็กร่วมกันวางแผนกำจัดขยะในโรงเรียน

เด็กคัดแยกประเภทของขยะ

กิจกรรมที่ 22 แจกบั่วจิว

เด็กสังเกตตุ๊กอืดในบ่อ

เด็กๆ ดูกบตัวเต็มวัย

กิจกรรมที่ 23 ซิงช้าเถาววัลย์

เด็กทดลองเล่นชิงช้าเถาววัลย์

เด็กสำรวจหาชิงช้าเถาววัลย์ในป่า

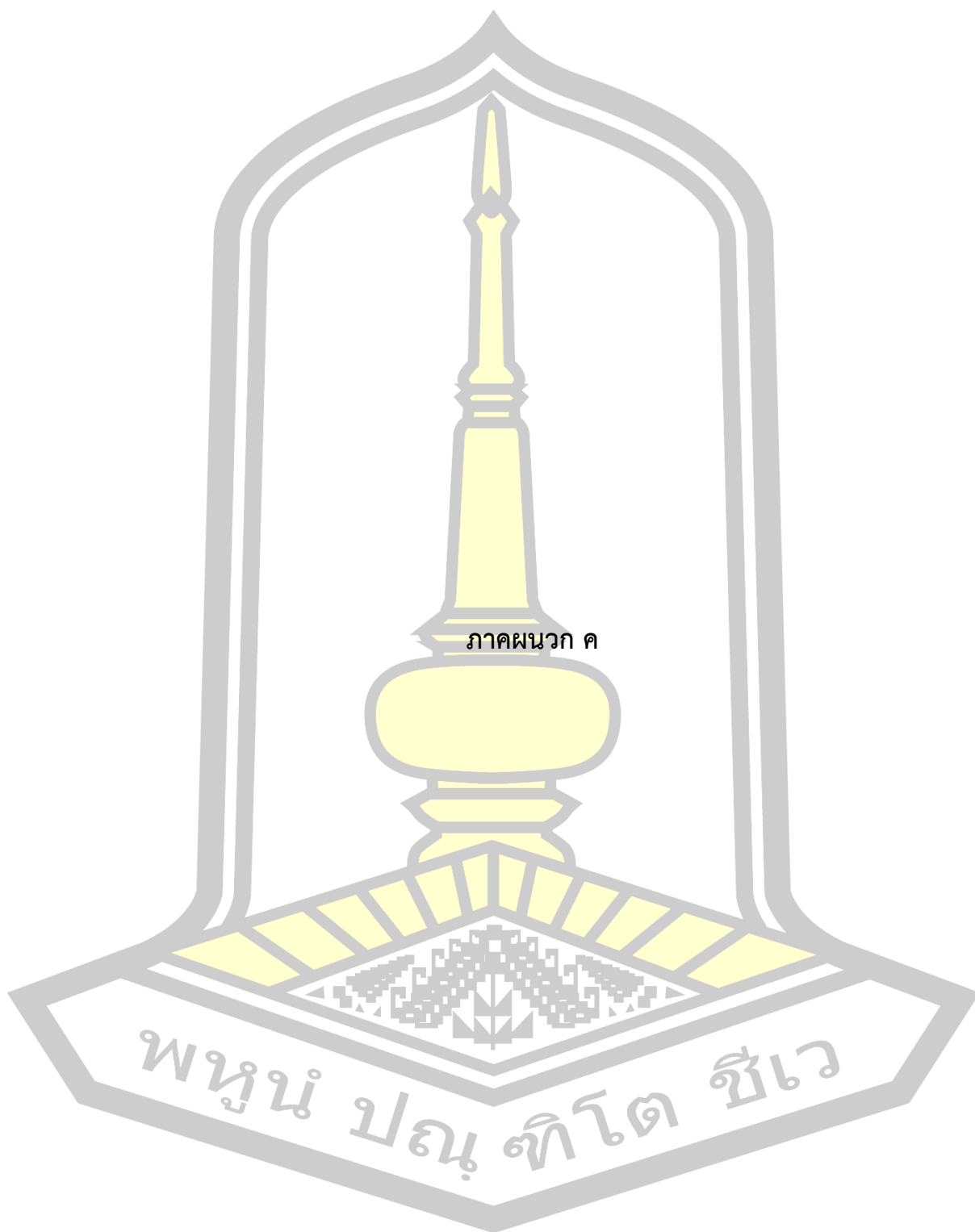
กิจกรรมที่ 24 มันทาลา

เด็กช่วยกันเตรียมอุปกรณ์ทำกิจกรรม

เด็กนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง

ภาคผนวก ค

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

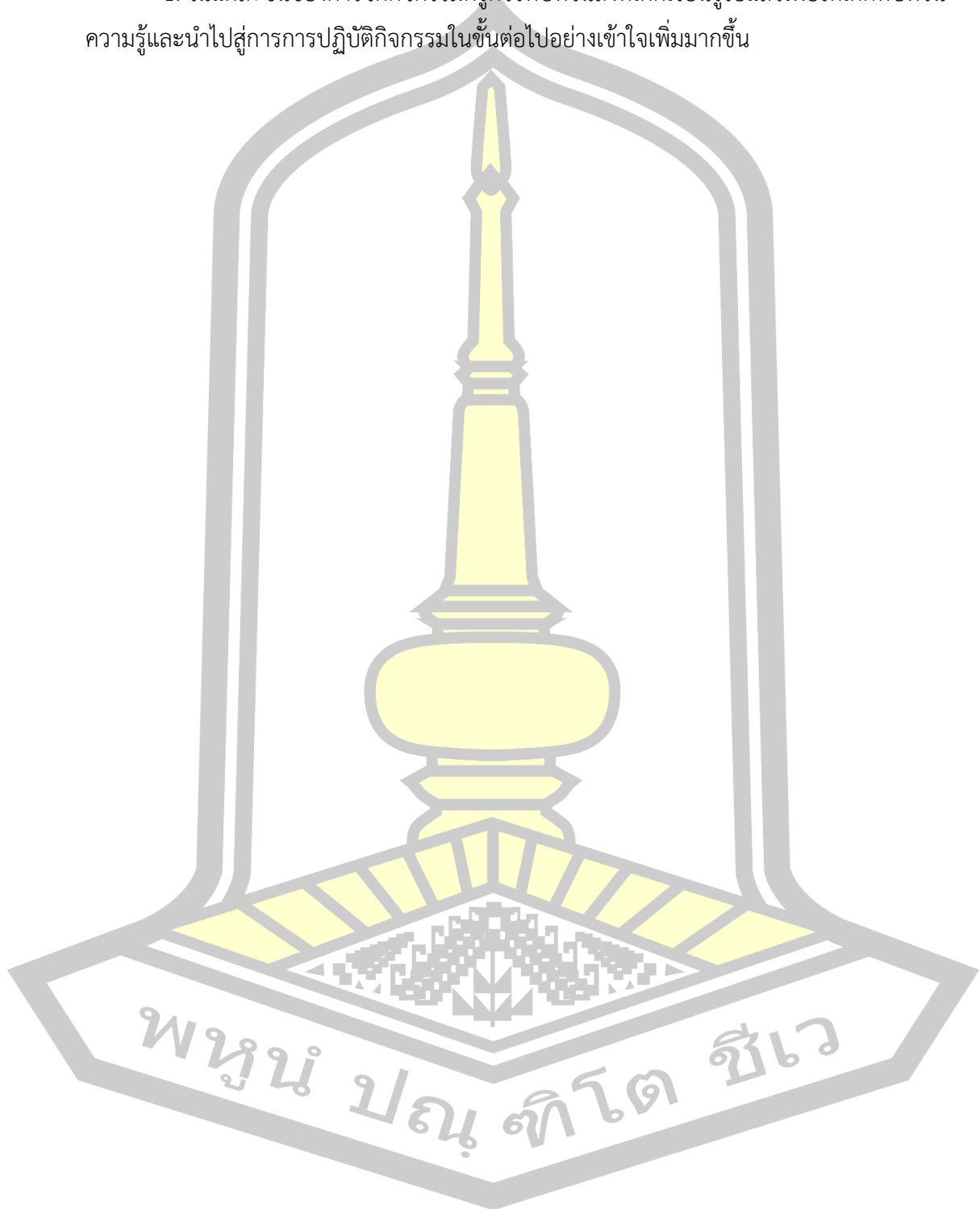

ตารางผลการวิเคราะห์คุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ
แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้าน
การจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม							
1.1 สอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญ	5	5	4	5	4	4.6	มากที่สุด
1.2 ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้	5	4	5	5	5	4.8	มากที่สุด
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	5	5	4	4.6	มากที่สุด
1.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	4	4.8	มากที่สุด
2. ประสบการณ์สำคัญ							
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์	5	4	4	5	5	4.6	มากที่สุด
2.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	4	5	5	5	4.8	มากที่สุด
2.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
3. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม							
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	5	4	5	4	5	4.6	มากที่สุด
3.2 สอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญ	4	5	5	5	4	4.8	มากที่สุด
3.3 เหมาะสมกับเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม	5	5	5	4	5	4.8	มากที่สุด
3.4 ได้รับความสนใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรม	5	5	4	5	4	4.6	มากที่สุด
3.5 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับ	4	5	5	5	5	4.8	มากที่สุด
4. สื่อและแหล่งการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4	5	5	4	5	4.6	มากที่สุด
4.2 กระตุ้นกระบวนการสืบค้นและค้นหาคำตอบ	5	5	5	4	4	4.6	มากที่สุด
4.3 เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล							
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4	5	4	5	5	4.6	มากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญ	5	5	5	4	4	4.6	มากที่สุด
5.3 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้	5	5	4	5	4	4.6	มากที่สุด
5.4 ใช้เครื่องมือวัดได้เหมาะสม	5	5	4	5	5	4.8	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย						4.7	มากที่สุด

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

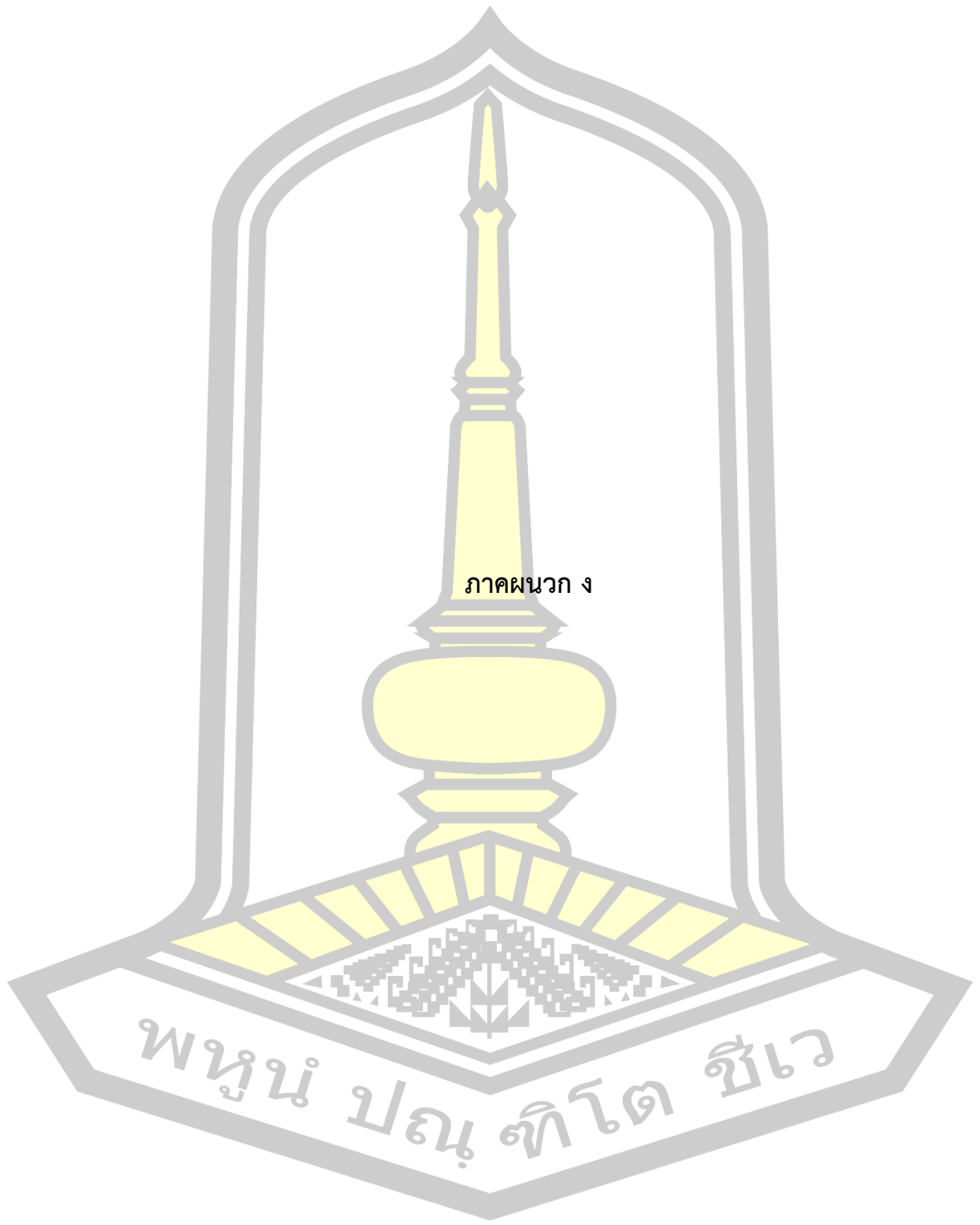
1. ในแต่ละชั้นของการจัดกิจกรรมควรทบทวนสิ่งที่เด็กเรียนรู้ไปแล้วเพื่อให้เด็กทบทวนความรู้และนำไปสู่การการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นต่อไปอย่างเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

ตารางผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย (IOC)

ตารางสำหรับเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ค่า IOC						ผลการวิเคราะห์		
ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมคะแนน	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
6	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้

สรุปผลจากการวิเคราะห์เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งก็คือค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หรือความเที่ยงตรงรายข้อของข้อสอบแต่ละข้อ โดยจะพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ดังนั้น จึงพบว่ามีข้อสอบที่เข้าเกณฑ์หรือมีความตรงหรือสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ใช้ได้ จำนวน 9 ข้อ จากทั้งหมด 9 ข้อ และไม่มีข้อสอบที่ต้องตัดทิ้ง/ปรับปรุง

ภาคผนวก ง

พหุบัน ปณ ทีโต ชีเว

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโรงเรียนในป่าเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย และตรวจแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการจัดการตนเองของเด็กปฐมวัย

ผศ. ดร.จิตรา ชนะกุล

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม

ผศ. ดร.บงกช ทองเอี่ยม

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

ผศ. ศรีกัญญ์ภัสสรณ์ รัชชีบรรกุล

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม

ดร. วรียนันท์ สิริกรกาญจนา

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กรุงเทพมหานคร

นางสาวฐิตินันท์ อีระเวชเจริญชัย

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพิมพ์กานต์ เวชสุวรรณ
วันเกิด	วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 154 หมู่ 2 ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ 37240
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองขอน หมู่ที่ 2 บ้านหนองขอน ตำบลหัวตะพาน อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ 37240
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2563 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ. 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2568 ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทุนวิจัย	-
ผลงานวิจัย	-

พูนันต์ ปณฺ ทิโต ชีเว